

ھەرىمى كوردستان - عىراق
پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

پروتوكولەكان

59

سالى / 2010 – بەرگى پەنجاو نو

چاپى يەكەم / سالى 2010

پىرىست

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (17) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – سى شەممە 2010/6/22 ن 5

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (18) ى خولى سىيەمى ھەلبژاردن – چوار شەممە 2010/6/23 ن 96

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (19) ى خولى سىيەمى ھەلبژاردن – يەك شەممە 2010/6/27 ن 135

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (20) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – دوو شەممە 2010/6/28 ن 217

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (21) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – سى شەممە 2010/6/29 ن 365

پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (22) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – چوار شەممە 2010/6/30 ن 377

بەرپىزان، ئەم پرۆژە ياساىە ئاراستەى لىژنەى ناوخۇ و ئەنجومەنە خۇجىيەكان و لىژنەى ياساىى و ئەندامە بەرپىزەكانى پەرلەمانى كوردستان دەكەين، بۇ ئەوہى گفٹوگۇ و رەئى خۇيان لەسەر بدەن، ئىستا بۇ بەرگەى دوو لە بەرنامەى كار، كەرەم بكەن.

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزان، ئەندامە بەرپىزەكان.

بەرگەى دووہم لە بەرنامەى كارى ئەمپرومان/ تايبەتە بە جەژنى ئىزىدىيەكان، پرۆژەيەك لە سەرۆكايەتى حكومەتى ھەريەى كوردستانەوہ ھاتوہ، تايبەتە بە جەژنى ئىزىدىيەكان، برىتيە لە يەك ماددە بە ھەردوو زمانى ەرەبى و كوردى ھاتوہ، تكايە جەنابت ئاراستەى لىژنەكان بكرىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ئەم پرۆژە ياساىە ئاراستەى لىژنەى ياساىى و ئەندامە بەرپىزەكانى پەرلەمانى كوردستان دەكەين، لەبەر ئەوہى براو خوشكە ئىزىدىيەكان تايبەتەيەكى خاسيان ھەيە لە ئاينى ئىزىدى، بۇيە تەنھا ئاراستەى لىژنەى ياساىى دەكەين، بۇ بەرگەى سى لە بەرنامەى كار، كەرەم بكەن.

بەرپىز كاردۆ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پرۆژەى ھەموار كردنى دووہمى ياساى ئەكادىمى كوردى لە ھەريەى كوردستان، لەلايەن حكومەتەوہ پيشكەش كراوہ، لە (15) ماددە پيشكەتوہ، داواكارين لە بەرپىزتان رەوانەى لىژنەى تايبەت بكرىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ئەم پرۆژە ياساىە ئاراستەى لىژنەى ياساىى و لىژنەى پەيوەندىيەكان و كاروبارى رۇشنبرى و راگەياندن و شوينەوارەكان و ئەندامانى بەرپىزىشى دەكەين، بۇ بەرگەى چوار لە بەرنامەى كار، كەرەم بكەن.

بەرپىز عونى كمال بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى چوارەم لەبەرنامەى كارى دانىشتى ئەمپرومان/ خويندەنەوہى يەكەمى پيشنيارى ياساى لىبوردىنى گشتى لە ھەريەى كوردستان – عىراق.

ئەم پرۆژە ياساىە لەلايەن ژمارەى ياساىى ئەندامانى پەرلەمانەوہ پيشكەش كراوہ، لە (7) ماددە پىك ھاتوہ لەگەل ھۇيەكانى دەرکردنى ياساكە، ئەو بەرپىزانەى كە واژووويان لەسەر پيشنيارەكە كردوہ:

1- حاكم رزگار محمد امين.

2- شيردل تحسين محمد.

3- احمد سليمان عبدالله (بلال).

4- د.سەرۆەر عبدالرحمن.

5- د.صباح محمد نجيب.

6- پهيمان عزالدين عبدالرحمن.

7- فيان عبدالرحيم عبدالله.

8- سەرگولّ رضا.

9- شيلان عبدالجبار.

10- فاضل محمد قادر (بهشارهتی).

11- ئارام شاهين داود.

12- جمال ظاهر ابراهيم.

13- پهيمان عبدالکريم عبدالقادر.

14- سيوهيل عثمان احمد.

15- بهيان احمد.

داوا له سەرۆکایهتی پەرلهمان دهکهین رهوانه‌ی لیژنه‌ی تایبەتمەندی بکات و له‌گه‌ڵ ئەندامانی پەرلهمان، زۆر سوپاس.

به‌رپێز سەرۆکی پەرلهمان:

به‌رپێزان، ئەم پرۆژه یاسایه ئاراسته‌ی لیژنه‌ی کاروباری یاسایی و لیژنه‌ی ناوخۆ و ئاسایش و ئەنجومه‌نه خۆجێیه‌کان و ئەندامه به‌رپێزه‌کانی پەرلهمانی کوردستان دهکهین، بۆ برپه‌گی پینج له به‌رنامه‌ی کار، که‌ره‌م بکه‌ن.

به‌رپێز عمر عبدالرحمن علی:

به‌رپێز سەرۆکی پەرلهمان.

برپه‌گی پینجه‌م له‌به‌رنامه‌ی کاری پەرلهمان / بریتییه له خۆیندنه‌وه‌ی یه‌که‌می پینشیاری یاسای پرۆژه بچکۆله‌کان له هه‌ری‌می کوردستانی عێراق.

ئەم پرۆژه‌یه بۆ سەرۆکایه‌تی پەرلهمان هاتوووه له لایه‌ن ژماره‌ی یاسایی ئەندامانی پەرلهمانی کوردستان، که ئەمه ناوه‌کانیانه:

1- ئاثر عبدالاحد.

2- کهیلی ئەکرم.

3- د.تارا عبدالرزاق.

4- سالار محمود.

5- گه‌شه دارا جلال.

6- عماد محمد حسین.

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

65

سالی / 2011 - بەرگی

چاپی یەكەم / سالی 2011

پىرىست

- پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (1) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – سى شەممە 2011/3/29 ن 5
- پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (2) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – دوو شەممە 2011/4/4 ن 15
- پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (3) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – سى شەممە 2011/4/5 ن 71
- پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (4) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – چوار شەممە 2011/4/6 ن 131
- پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (8) ى نائاسايى خولى سىيەمى ھەلبژاردن – يەك شەممە 2011/4/10 ن

241

- پروٹوكۆلى دانىشتىنى ژماره (5) خولى سىيەمى ھەلبژاردن – دوو شەممە 2011/4/11 ن 291

يەكەم/ پشتگىرى كىردى لىژنەكەمان لە چوارچىۋە گىشتىكەكى ئەو راپۇرتە ھاوبەشەى ھەردوو لىژنەى ناوبرا، دەربارەى يەكخىستى ھەرسى پىرۇژە ياساكە، كە بخىرتە بەردەم ئەندامانى پەرلەمانى بەرپىز، بۇ گىتوگۇ كىردن لەھۇلى پەرلەمان، بەمەبەستى پەسند كىردى.

دووم/ لەھەمان كاتدا، دەبىت ئەو خالە رەچاۋ بىرىت، كە بە ماددەبەكى ياساى لە بودجەى خەملىنراوى سالى 2011ى حكومەتى ھەرىم ھاتوۋە، كە بىرى (25) مىليار دىنار تەرخان كراۋە بۇ قەرزى بىچووك، بۇ پالپىشت و دابىن كىردى بواى كار بۇ گەنجان، لەگەل رىزماندا.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، لىژنەى كىشتوكال كەرەم بىكەن.

بەرپىز جلال على عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە ۋەكو لىژنەى كىشتوكال و ئاۋدىرى لەم پىرۇژە ھاوبەشە موشارەكەى ئىمە نەكراۋە لە موناقەشە كىردنەكاندا، بەلام لە پىرۇژەى گىنگىدان بە گەنجان لە ماددەى شەشەمدا، كە پەيوەندى بە كىشتوكالەۋە ھەبە، ئىمە راپۇرتىكىمان ھەبە، ئەگەر جەنابتان پىتان باشە دەبىخوئىنمەۋە، ھەرچەندە لەو راپۇرتە ھاوبەشدا ھىچ ئىشارەتلىك بۇ ئەو راپۇرتەى ئىمە نەكراۋە.....

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كەرەم بىكە، بىخوئىنەۋە.

بەرپىز جلال على عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپىز/ سەرۋكايەتى پەرلەمانى كوردستان

بابەت / راپۇرتى لىژنە سەبارەت بە ماددەى 6ى پىرۇژەى گىنگىدان بە گەنجان

لە بەروارى 2010/9/28 رۇزى سى شەممە لىژنەكەمان كۆبونەۋەى خۇى سازدا سەبارەت بە گىتوگۇ لەسەر بىرگەى ((6)) لە ياساى گىنگىدان بە گەنجان، كە پەيوەندىدارە بە كارو ئەركى لىژنەكەمانەۋە، سەرنج و تىبىنىيەكانمان سەبارەت بەو مادەبە بىرىتى يە:.

1- مەسەلەى گىبەستى گەنج بۇ زەوى بە بىرى ((5)) پىنج دۆنم زەوى كىشتوكالى، دىبارە زۆربەى زەوى كىشتوكالى لە كوردستان ((دىمىيە))، بە باران ئاۋ دەدرىت رىژەبەكى كەمى زەوى ھەرىم بەراۋە، بۇبە ((5)) پىنج دۆنم بەشى بىژىۋى يەك كەسبىش ناكات، نەك خىزانىك، جگە لەۋەش زەوى بەراۋە دىم ھەموۋى دابەشكراۋە بەپىى ياساكانى 117 سالى 1970 ياساى ژمارە ((90)) سالى 1975.

2- ئەم خالە ئەكرىت لە پىدانى سلفەى عقار رىنوئىنى و رىنماىى پى دەربىچىت.

3- مەسەلەى سلفە بۇ ھەلگەندى بىرى ئىرتىۋازى جى بەجى كراۋە لە سلفەكانى بانكى كشتوكالى و، بەبى ھىچ قازانچىك و، بوارەكانى تىرى كشتوكالىش پارە لە بانكى كشتوكال و بودجەى وەزارەتى كشتوكال و سەرچاۋە ئاۋىيەكان تەرخانكراۋە.

4- لە بانكى كشتوكالى زىاتر لەو پارەيەى لەم ماۋەيەدا دىارى كراۋە، كە زىاتر لە ((80)) ھەشتا مليۇن دىنار ئەدرىتە ئەو جوتيارانەى بەبى ى رېنمايىيەكان پىرۆژەى ئازەلدارى جى بەجى ئەكات، بەبى ياساۋ رېنمايىيەكان، بەبى ھىچ قازانچىك و، باشتىر واىە كە وشەى خانوۋى شووشەى بىگۆردىت بۇ خانوۋى پلاستىكى GREENHOUSE چونكە سالانىكە ئىش كىردن بە خانوۋى شووشەى نەماۋە، بۇ ھەمان مەبەست لە بانكى كشتوكالى زىاتر لەو پارەيەى دىارى كراۋە ئەدرىت بە سلفە بە جوتياران، لەگەل ئەۋەشدا كۆمپانىياكان كە خانوۋى پلاستىكى دروست ئەكەن ئاسانكارىيان ھەيە بە ھەمان شىۋە بۇ جوتياران.

5- مەبەست لە پىرۆژەى كشتوكالى دىارنىيە، چونكە لايەنى رۋەكى و ئازەلدارى ئەگرىتەۋە، بەھەمان شىۋە ھەم لە بودجەى بانكى كشتوكالى و ھەم لە بودجەى وەزارەت پارە تەرخان كراۋە بۇئەم بابەتە.

6- زىاترلە (1000) ھەزار خانوۋى پلاستىكى بەبى بەرامبەر دابەشكراۋە، پىرۆسەكەش بەردەۋامە.

7- ھەموو ئەو قەرزانەى لە بانكى كشتوكالى ئەدرىت بەبى قازانچە.

8- لە بودجەى وەزارەتى كشتوكالىش پارە تەرخانكراۋە، كە ۋەرنىگىرئىتەۋە بۇ كىرپىنى تراكتۋور دەپاسە.

9- بىجگە لە بودجەى ئاسايى سالى 2009 – 2010 بىرى 50 مىليار دىنار دانراۋە بۇ پىشتىگرى بۋارى كشتوكال. لەگەل رېزماندا.....

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەى كشتوكال ئىۋەش ھاۋران، كە راپۇرتە موشتەرەكەكە بىت.

بەرىز جلال على عبداللە:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بە فەرمى بەشدارى ئەو كۆبۈنەۋەمان نەكردۋە، بەلام لە رى لىژنەى دارايى و ئابۋورىيەۋە راپۇرتەكەم بىنيۋە، پىم باشە لەگەلدا بىم، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستاش لىژنەى پىشەسازى راپۇرتتان ھەيە؟ كەرەم بكەن.

بەرىز ئەفەين عمر احمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان.

هەئەتە ئىمە وەگو لیژنەى پىشەسازى و وزەو سامانە سروشتیەکان لەو سى پرۆژە ياسایەى كە خویندەنەوہى بۆ گراوہو، ئىستا لە بەرنامەى كار داہە، تەنہا پرۆژە ياساى پرۆژە بچووكەكان بەر لیژنەكەى ئىمە كەوتبوو، بۆیە ئەگەر بوارمان پى ببەخشن، ئىمە رەئى خویمان وەگو لیژنە بخویننەوہ:

لیژنەكەمان چەند كۆبوونەوہیەكى كەرد بۆ تاوتووى كەردنى پرۆژە ياساى پرۆژە بچووكەكان رۆژى سى شەممە رىكەوتى 2010/9/21، لیژنەكەمان كۆتایى هینا بە تاوتووى كەردنى پرۆژە ياساى پرۆژە بچووكەكان، كە لەلایەن ژمارەى ياسایى ئەندامانى پەرلەمانەوہ پىشكەش كرا بوو و، لە دانىشتنى ژمارە (19)ى رۆژى يەك شەممە رىكەوتى 2010/6/27 خویندەنەوہى يەكەمى بۆ گراوہو، بە نووسراوى ژمارە (374) لە رىكەوتى (2010/6/28) ئاراستەى لیژنەكەمان كرا بوو، لەبەر ئەم هۆیانەى خواریوہە لیژنەكەمان بەكۆى دەنگ پرۆژەكە رەت دەكاتەوہ:

- 1- ئامانجەكانى ئەم پرۆژە ياسایە (8) خاڤن، بەلام دژ بە يەكن.
 - 2- پرۆژەكە تەنہا باس لە دروست كەردنى دەستەيەكى سەرپەخۆ دەكات، كە هاوتەريبە لەگەڤ دامودەزگاكانى حكومەت، كە دەبیتە گران كەردنى بارى دارايى حكومەت و زياد كەردنى (النفقات التشغيلية)، كە ئەمەش يەكێك بوو لەو كەموكورتییانەى كە لە بودجەى سالى 2010دا دیارى كرا بوو.
 - 3- لە پیناسەى پرۆژە ياساكەدا هاتووہ بۆ ئەنجامدانى ئەم پرۆژانەدا، دەبیت سەرمايەى پرۆژەكان لە (2) ملیون دینار كەمتر نەبیت و، دواى بەدواداچوون لەلایەن لیژنەكەمان دەرکەوت ئەم جۆرە پرۆژانە بەو سەرمايەيە لەلایەن وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلایەتیەوہ دەدریت، بۆیە پىويست بە دروست كەردنى ئەم دەستەيە ناكات.
 - 4- ناوونیشان و ناوەرپۆكى پرۆژەكە لەگەڤ يەكتردا يەك ناگریت.
- هەر وەها پرۆژەكەش بەكۆى دەنگى ئەندامانى لیژنەكە رازى بوون لەسەر رەت كەردنەوہى، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

لیژنەى كۆمەلایەتى، كاروبارى كۆمەلایەتى راپۆرتتان هەيە؟

بەرپز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە كاتى خۆى كە باسى ئەوہ كرا كە هەرسى پرۆژە كۆ دەكریتەوہ، لیژنەكان دەيكنە يەك پرۆژە، راپۆرتيكمەن ناردبوو بۆ سەرۆكايەتى، كە ئىمە پشتگىرى لە راپۆرتە هاوبەشەكە دەكەين، سوپاستان دەكەين.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئىستا لیژنەى ياسایى بە كوردیش بخویننەوہ، كەرەم بكەن.

بەرپز تارا عبدالرزاق محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بۇ/ سەرۇكاپەتى پەرلەمانى كوردستان – عىراق

بابەت/ راپۇرتى ھاوبەش

ليژنەى كاروبارى ياسايى و ليژنەى وەرزىش و لاوان لە رۆژى 9/گەلاويژ/2710ى كوردى ريكەوتى 2010/8/31ى زايىنى كۆبوو، بۇ ليكۆلينيەو لە سى پرۆژە ياساى تايبەت بە لاوان، يەكەميان/ پرۆژە ياساى سندوقى پالپشتى كردنى لاوان.

دووهميان/ پرۆژە ياساى پرۆژە بچووكەكان.

سييەميان/ پرۆژە ياساى گرنگيدان بە لاوان لە كوردستان – عىراق.

كە لەلايەن ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمان پيشكەش كراون و، بۇ ليژنەى ديارى كراو ھاووە، دواى خويندنەوہى يەكەمى پرۆژەكان لە پەرلەمان لە دانپشتنى ئاسايى ژمارە (7، 19، 21) لە 5/5، 6/27، 2010/6/29، دواى وتوويزو تاوتوى كردنيان و بەستنى زنجيرەيەك لە كۆبوونەوہى نيوان ھەردوو ليژنەكەو وەزيرى رۆشنيارى و لاوان، ھەردوو ليژنەكە بريارياندا ئەم پرۆژانە ليك بدرين لەناو پرۆژەيەكدا، چونكە پەيوەنديدارن بە يەك بابەت و ياساكە ناو بنرى (ياساى سندوقى پالپشتى كردن و گرنگيدان بە لاوان لە ھەريمى كوردستان – عىراق)، بەم جۆرەى خوارەوہ ماددەكانى دابريژرين.

ماددەى يەكەم:

مەبەست لەم زاراوہو دەستەواژانەى خوارەوہ ماناكانى بەرامبەريانە بۇ مەبەستى ئەم ياسايە:

يەكەم: ھەريم: ھەريمى كوردستان – عىراق.

دووہم: وەزارەت: وەزارەتى رۆشنيارى و لاوان لە ھەريم.

سييەم: لاوان: ئەوانەى تەمەنيان لەنيوان (16 – 35) ساڤە.

چوارەم: سندوق: سندوقى پالپشتى كردن و گرنگيدان بە لاوان.

ماددەى دووہم:

ئەم ياسايە ئەم ئامانجانەى ھەيە:

1- سوود وەرگرتن لە وزەى لاوان، كە دەستەبەرى بەشدار بوونى كاريان دەكات لە گەشە پى كردنى ھەريم.

2- بەرز كردنەوہى ئاستى كۆمەلايەتى و ئابوورى لاوان لە ھەريمدا.

3- گەياندى كەرتى لاوان بە ئيكتيفاي خودى بەشيۆەيەكى پەرەسەندوو و زيندوو وەك ھەولدان بۇ بەديھيتانى گواستەوہيەكى جۆرى بۇ ئەم كەرتە.

4- پيشكەش كردنى پالپشتى پيوست بۇ لاوان، بۇ دروست كردنى پرۆژەى بچووك.

ماددەى سييەم:

سندوقىك دادەمەزرى بەناوى (سندوقى پالپشتى كردن و گرنگيدان بە لاوان) بە وەزارتەوہ دەلكى.

ماددەى چوارەم:

ئەنجومەنىك بەناوى (ئەنجومەنى بەرپوەبردنى سندوق) دادەمەزرى و لەمانە پيكدى:

- 1- وەزىرى رۇشنىبىرى و لاوان / سەرۆكە.
- 2- نوپنەرىك لە وەزارەتى كشتوكال/ ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- 3- نورپنەرىك لە وەزارتى پلاننانان/ ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- 4- نورپنەرىك لە وەزارتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى/ ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.

- 5- نورپنەرىك لە وەزارتى بازىرگانى و پيشەسازى/ ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- 6- نورپنەرىك لە وەزارتى خويىندى بالاو توپنەووى زانستى/ ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.

- 7- نورپنەرىك لە وەزارتى پەروەردە/ ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- ماددەى پىنچەم:

ئەنجومەن ئەم ئەرك و دەسلەتتەنى خوارەو دەگرىتە ئەستۆ:

- 1- سەرپەشتى كىردى كارەكانى سىندووق و دانانى بىنچىنەكانى پالپشتى كىردى لاو بە كارەكان.
- 2- كار كىردن لە پىناوى گەشە كىردى داھاتى دارايى بۇ سىندووق.
- 3- پەسند كىردى پلانەكانى و بەرھىنانى دارايىەكانى سىندووق.
- 4- ھەر ئەركىكى دىكەى پەيوەندىدار بە كارەكانى سىندووقەو.

ماددەى شەشەم:

پىدانى پىشىنە (بە لاو، يان بەكۆمەلە لاويكى بەشدار بوو) لە سىندووق، بۇ پرۆژە بچووكەكان بەم ھەلومەرجانەى خوارەو دەبى:

- 1- پىويستە لاو بىت.
- 2- پىويستە فەرمانبەر نەبىت لە دەزگا حكومىيەكان، يان كەرتى تايبەت.
- 3- پىويستە خاوەن تواناى دارايى لاواز، يان سىنوردار بىت و ئەمەش بە بەئىندانىك دەبى كە راستاندرابى لەلايەن دادنوسەو.
- 4- دەبى لاو كە لىكۆلپنەوويەك لەبارەى سوودى ئابوورى ئەو پرۆژەيە پىشكەش بكات، كە بە نىتە پى ھەستى.

- 5- دەبى پرۆژەكە لەلاى بەرپۆەبەرايەتى سىندووق تۆمار بكرىت.

- 6- دەبى پرۆژەكە خىزمەتى يەككە لە كەرتەكانى گەشە پىدان لە ھەرىمدا بكات.

- 7- پىشىنەكە بەپىي ئەو مەرج و بەرزەفتانە دەدرى كە وەزارەت دەست نىشانىان دەكات.

ماددەى ھوتەم:

پرۆژە بچووكەكان لە باج و رەسمەكان بۇ ماوہى پىنچ سال دەبووردىت.

ماددەى ھەشتەم:

داھاتەکانى سىندووق لەمانە پىک دىن:

1- بەشدارى کردنى سالانەى حکومەتى ھەرپم.

2- بەخشش و پىتاک و بەخشىن، دواى وەرگرتنى رەزامەندىي ئەنجومەنى وەزىران، ئەگەر لە دەرهەوى ھەرپم بىن.

ماددەى نۆپەم:

بەپۆھ چوونى کارى ئەنجومەنى بەپۆھبەردنى سىندووق و مىکانىزمى بەپۆھبەردنى بە پەپەرەوئىكى تايبەتى دەست نىشان دەگرى.

ماددەى دەپم:

وەزىر بۆى ھەبە رىنمايى پىپويست بۆ ئاسانکارى جى بەجى کردنى حوکمەکانى ئەم ياسايە دەربكات.

ماددەى يازدەم:

ئەم ياسايە لە رۇژنامەى فەرمى (وەقائىعى كوردستان)دا بلاؤ دەكرىتەووە لە رۇژى (2011/1/1)دوھ جى بەجى دەگرى.

ھۆپە پىپويستەکانى

ئەم سىندووقە دانراوھ بۆ گرنگىدان بە لاوان و بەكارھىنان و بەپۆھبەردنى وزەو تواناكانيان و يارمەتيدانيان بەشپۆھبەكى جدىتر، بۆ كەمكردنەوھى كىشەى ئابوورىيان و لەلايەكى دىكەشەوھ بۆ لادانى فشارو كەمكردنەوھى بارگرانى لەسەر شانى گەنجىنەى دەولت و كارکردن لە پىناوى گۆرپىنى ئارەزووھەكان، يان بەھەرەكانى لاوان بەرەو سوود وەرگرتن لە وزەو تواناكانيان و جەخت كردن لەسەر جى بەجى کردنى پىرۇژە ئابوورىيەكان و بەپىي لە دەستھاتنى دارايى و بە يارمەتى سىندووق.

تکايە ئاگادارى بەفەرمون و راپۆرتى ھاوبەش لەبارەبەوھە بخرىتە بەردەم پەرلەمان، بۆ گەفتوگۆکردن لەسەرى و دەربىرىنى راي گونجاو لەم بارەبەوھە گرنگىدان لەسەرى، سوپاس.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەخىرھاتنى ھەردوو رىزدار وەزىرى كاروبارى كۆمەلايەتى ئاسۆس خان دەكەين زۆر زۆر بەخىرھاتن، ھەرۇھە بەخىرھاتنى بەپىز وەزىرى رۆشنىبرى دكتور كاوھ محمود دەكەين زۆر بەخىرھاتن، بەخىرھاتنى كاك سەد كە رىكخەرى نىوان حكومەت و پەرلەمانە، ھەمىشە لىرەبە زۆر زۆر بەخىرھاتن، بەپىزان، لىژنەكان ديارە ھەموويان رەئيان ئەوھبە راپۆرتىكى موشتەرەكيان نامادە كردووە، كە ببىتە ئەساس بۆ گەفتوگۆ كردن لەسەرى دەپخەمە دەنگدانەوھ، بۆ تەوھىدى ھەرسى پىرۇژەكان بۆ يەك پىرۇژە، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بكتاھو؟ (64) ئەندام پەرلەمانى بەپىز لەگەلدايە، زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىبە دەستى بەرز بكتاھو؟ (2) ئەندامى پەرلەمان لەگەلدا نىبە، زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، ئىستا ئەو پىرۇژەبە دەبىتە ئەساس بۆ گەفتوگۆ كردنى ئىوھى بەپىز، لىژنەى ياسايى فەرموون بۆ كارەكانتان.

بەپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا بەناوى قانۇنەكە دەست پى دەكەم، دوايى دەچمەوۋە ماددەى يەك.
لە ئەنجامى دەمچ كوردنى ھەرسى پىرۇژە، ئەوۋەى كە موقتەرحە بەنيسبەت ناوى قانۇنەكە بەم شىۋەيەى
لى دىت:

(قانۇن صندوق الدعم والاهتمام بالشباب فى اقليم كردستان – العراق).

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزمىي:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە دەقە كوردىەكەش بۇ ناونىشانى ياساكە، ھەروەكو لە راپۇرتە ھاوبەشەكەى ھەردوو لىژنە
ھاتوو: (ياساى سندووقى پالپشتى كوردن و گرنگيدان بە لاوان لە ھەرىمى كوردستان – عىراق).

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەنيسبەت ناوەكە، جەنابى ۋەزىر رەئىتان ھەيە؟

بەرپىز د.كاوۋە محمود شاكر / ۋەزىرى رۇشنىرى و لاوان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنيسبەت ناوەكە، ئىمە تىبىنىمان نىيە لەسەر ناوى قانۇنەكە، بەتايبەتى دواى ئەو حالەتەى كە كۆمەلىك
پىرۇژە دەمچ كراو، بەلى ئىمە تىبىنىمان نىيە لەسەر ناوەكە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئاسۇس خان.

بەرپىز ئاسۇس نجىب / ۋەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى يەك تىبىنىم ھەيە، پىش ئەوۋەى بىمە سەر ناوەكە، دەمەۋىت شتىك بلىم، دە دەقىقە پىش
جەلسەكە بە من راگەيەندراو، ئەگىنا لە پىشەوۋە دەبوايە ئىمە پىشتر ئاگادارى ئەم جەلسەيە بوونايە،
پىشتر خۇمان ئامادە دەكرد، بۇ ناوەكە ھىچ تىبىنىمان نىيە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەس ئەوۋە ھەفتەيەك زياترە راگەياندن، مامۇستا سەعدمان ئاگادار كوردەو، ئەگەر تەقسىرى
ھەبىت لەلەى حكومەتەو، نەك لەلەى پەرلەمانەو، چونكە ئىمە لە بەرنامەى كار لە پىشەوۋە دامانناو لە

ههفتهی رابردووشهوه، مامۆستا سه‌عديش من خۆم شه‌خصی دوینیکه له‌گه‌ئیم باس کرد، که جه‌نابیشته و کاک کاوه‌ش ئاگادار بکاته‌وه، ئەندامانی په‌رله‌مان، ئەوانه‌ی له‌سه‌ر ناوه‌که ده‌یانه‌وێت قسه‌ بکه‌ن، ئەم به‌رپێزانه ده‌یانه‌وێت قسه‌ بکه‌ن، رێزداران (ژیان عمر، سالار محمود، شقان احمد، شوان که‌ریم، د.حسن محمد، جمال طاهر، تارا ئەسه‌دی، صباح بیت الله، سوژان شهاب، شێردلّ تحسین)، فه‌رموو ژيان خان.

به‌رپێز ژيان عمر شريف:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

به‌نيسه‌به‌ت ناوی پرۆژه‌که، باشتره‌ بکریته‌ به‌ (سندووقی پالپشتی کردنی لاوان)، گرنگیدانه‌که لایچیت، سوپاس.

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، رێزدار سالار که‌رهم بکه‌.

به‌رپێز سالار محمود مراد:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

له‌پراستیدا ئەوه‌ی په‌یوه‌ندی به‌ موقت‌ه‌ره‌حی ئەو ناوه‌وه هه‌یه، که ده‌توانم بڵیم کۆکراوه‌یه له‌ناوه‌رۆکی هه‌رسی پرۆژه یاساکه، که ئەو لایه‌نانه‌ی پێشکه‌شیان کردووه، له‌پراستیدا ماندوو بوونیان پێوه دیاره‌و له‌ کۆمه‌ڵی خالی هاوبه‌شدا په‌کیان گرتۆته‌وه، بۆیه ئیمه‌ش له‌ لیژنه‌ی لاوان که من ئەندامم له‌ لیژنه‌ی لاوان، ئەوه‌مان ئیقتیراح کرد که له‌گه‌ڵ ناو‌نیشان و ناوه‌رۆکی پرۆژه‌که ته‌کامول بکات له‌گه‌ڵ هه‌موو ئەو موقت‌ه‌ره‌حاته‌نه‌ی که کراوه، چونکه ئەسلی هه‌رسی پرۆژه یاساکه، ده‌توانم بڵیم لایه‌نی حیا حیا له‌ ریکخراوه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی مه‌ده‌نی، لیسته‌کانی ئۆپۆزیسیۆن، لیسته‌کانی کوردستانیش تیدا به‌شداری کردووه، بۆیه ئەو ناوه‌ وه‌کو خۆی بمینیت‌ه‌وه، من ته‌سه‌ور ده‌که‌م ئەه‌نجامیکی باشی هه‌بێت، سوپاس.

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، رێزدار شقان احمد که‌رهم بکه‌.

به‌رپێز شقان احمد عبدالقادر:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

له‌پاش ئەوه‌ی که ته‌ماشام کرد ئەو عینوانه‌ی که بۆ یاساکه هه‌لبژێردراوه له‌و سێ پرۆژه‌ی که له‌به‌ر ده‌سته، من ده‌بینم هه‌یج له‌ ماناکه‌ی ناگۆرپیت و پالپشتی کردن به‌ مانای گرنگیدان دیت، یه‌عنی هه‌یج مانای تر ناداتن، بۆیه به‌ رای من ئەو گرنگیدانه له‌وئ هه‌لبگرین و بنووسین (یاسای سندووقی پالپشتی کردنی گه‌نجان، یان لاوان) لێره به‌ لاوان هاتووه، چونکه ئەو ده‌عمه ده‌قاو ده‌ق مانای گرنگیدان نادات، بۆیه وشه‌یه‌کی زیاد ده‌بینم له‌وه‌دا، من هاو‌پام له‌گه‌ڵ ژيان خان که پێشتر قسه‌ی کرد، سوپاس.

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، رێزدار شوان که‌رهم بکه‌.

بەرپز شوان عبدالکریم جلال:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

منیش هاویرام لهگهڵ ههردوو هاوکارم بهلابردنی گرنگیدان، له عهزهبیهگهش (الاهتمام) لهناوی یاساکه، لهبهرحی؟ ئەم یاسایه دهبیئت ناوهکهی لهسهر ناوناوه بیئت، واتا (اسم علی مسمی) بیئت، ئەم یاسایه ئهركهکهی ئهوهیه که قهرزی بچووک، پاره دهدات به کۆمهله گهنجیک، بۆ ئهوهی پرۆژهیهك بکات، گرنگیدان لایهنی تر زۆر دهگریتهوه، ئایا ئەم سندووقه گرنگی دهدات به گهنجان له بواری وهزرشدا، گرنگی دهدات به گهنجان له بواری میوزیکدا؟ لهبواریهکانی تردا، ئهركهکهی تهنها دهم کردنه به قهرزدان، به پارهدان، لهبهر ئهوه بهراستی من پیم باشه و پیموایه ناوهکهی تهنها پالپشتی کردنهکه بمینیتتهوه، گرنگیدانهکه لابریئت، ههروهها له عهزهبیهگهشدا، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار دکتۆر حهسهن کهرم بکه.

بەرپز حسن محمد سوره:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

دیاره ئەم یاسایه وهگریره له مادهی (29)ی دهستووری عێراقی له خالی یهکهم/ب، که دهلیت (دهولت) کهفيله به گهشه پیدانی داها و توانای گهنجان، بۆیه به باشی دهزانم پرۆژهکه ناو بنری به پرۆژی گهشه پیدانی داها و توانای گهنجان، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار جهمال طاهر کهرم بکه.

بەرپز جمال طاهر ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئهگهر بیئتو بیین سهیری ناوی پرۆژهکه بکهین، ناویکی فراوانه، بهلام ئهگهر بیئتو سهیری مهتنی قانونهکه ههمووی بکهین، تهنها لهجوارچپوهیهك دهسووریت ئهوهی پالپشتیه به ریگای قهرز، لییره دهبینم نهوعه ناکۆکیهك ههیه لهنیوان مهتنی قانون و عینوانی پرۆژهکه، بۆیه من پیشنیار دهکهم، چونکه دهبینم زۆریه سولفه، یان قهرز، ئهوهش لییره خیلافیکی ههیه با تهصحیحی بکهن، پیم باشتره بلین (قانون صندوق منح قروض المشاريع الصغیره للشباب في اقليم كوردستان)، چونکه ئەمه تهقریبهه لهگهڵ مهتنی قانونهکه دهگونجیت و، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار تارا ئهسهدهی کهرم بکه.

بەرپز تارا تحسین ئهسهدهی:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من وا دەبىنەم دواى خویندەنەوہى ئەو پرۆژەيەو لىكدانى ھەرسى پرۆژەكە، بەراستى زياتر ناوەرپۆكەكەى بۆ پالپىشتى بوونى گەنجانە، لەبەر ئەوہ بايەخدان وا پيشان دەدات، گرنگيدان، يان بايەخدان، وەكو بلىي ئىستا ئىمە دەست پى دەكەين كە بايەخ بەدەين بە گەنجان، لەگەل ئەوہى كە ئىمە دەبنين لە سياسەتى بوونى حكومەتداو ھەموو ئەوانەى دلسۆزانى ئەم كۆمەلگايەن، كە بايەخ ھەردەم بە گەنج دراوہ، بەلام ئەگەر ئىمە بە دەقاو دەق بمانەويت ناوەرپۆكى ئەم سى پرۆژەيە كە يەكيان گرتۆتەوہ، بۆ ئەوہى شتىكى لى بنياد بنين و پالپىشتيەك بۆ گەنجان بنين، لەبەر ئەوہ بە رەئى منيش ھەروەكو كاك شوان ئاماژەى پى كرد پالپىشتى لى دەكەم، كە قانونەكە بە پالپىشتى لاوان، يان گەنجان، وابزانم ھىچ جياواز نىيە بەو ناوہ بىنيتەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار صباح بيت الله كەرەم بكە.

بەرپىز صباح بيت الله شكرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

گەلەك لە خوشك و برايە ئەف پيشنيارا ئاراستە كر كە پەيڤا گرنگيدان بىتە لادان، ئەز لەگەل رەئى وان دامە، كە فى رەنگى بىتە صياغە كرن، (ياساى سندووقى پالپىشتى كردن بە لاوان لە ھەريمى كوردستان)، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار سۆزان شهاب كەرەم بكە.

بەرپىز سۆزان شهاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبەن منيش لەگەل ئەو بەرپزانە ھاوپام، سەبارەت بەوہى كە گرنگيدانەكەى لى لابرېيت، ھەر بكرىت بە سندووقى پالپىشتى كردنى گەنجان، بۆ ئەوہى مەغزاكەى ئەوہيە ئەم سندووقە لە رووى پالپىشتى كردن بۆ گەنجان بۆ كار، بۆ ئەوہى دەست بكەن بە كار ئەم ياسايە دەرەچىت، لەبەر ئەوہ گرنگيدانەكە لابرېيت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار شيردل تەحسين كەرەم بكە.

بەرپىز شيردل تەحسين محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش ھاوپام لەگەل برادەرەكان ئەو ئىھتىمامە لابرېيت، بەس سندووقى دەعم بىنيتن، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار کاک فرسەت کەرەم بکە.

بەرپز فرست احمد عبدالله/سکرتیری پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش لەگەڵ دەنگی برادەرەنەم کو ناوونیشانی ئەو قانۆنە فراوانترە زۆر لە مەزموونی قانۆنەکە، خۆ مەفرۆزە عینوانەکە ئینعیکاس بێت بۆ مەزموونی قانۆنەکە، ئەووە یەک.

دوو/ ئەووە لایەکە ئیھتیمامات بە گەنجان، نەک هەموو لایەک، لایەکانی تر زۆرن، با وای لێ نەکەین کو ئیھتیمامات مەحسورە بەس بەو لایەنە، لەبەر ئەووە من پێشنیاری ئەووە دەکەم، دوور نییە برادەرەنیش هەر ئەو پێشنیاریەیان کرد بێت، بە عەرەبی (قانون صندوق دعم مشاريع الشباب) ئان (المشاريع الصغيرة للشباب)، یەعنی با ئینعیکاس 100% بۆ مەزموونی قانۆنەکە بێت، زیاتر فراوانی نەکەین، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لیزنە ی ھاوبەش کەرەم بکە.

بەرپز د.رۆژان عبدالقادر دزەبی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە وشە دەعم، پشٹیوانی کردن لە لاوان، ئیمەش لە ئەنجامی راویۆچوون و تیبینیەکانی ئەندامانی پەرلەمان وشە پشٹیوانیەکە فراوانترە لە بایەخدان، چونکە هەر وەکو روونیان کردووە زۆر لایەنی دیکە هەیە، وەزارەتی دیکە هەیە بایەخ بەو توێژە دەدەن، بۆیە ئیمەش لەگەڵ هەلگرتنی وشە بایە خدانەکەینە، تەنھا پشٹیوانیەکە ئەو لایەنەش دەگرتەو، بە کوردیەکەش دەبیتە (سندوووقی پشٹیوانی گەنجان لەهەریمی کوردستان)، بە عەرەبیەکەش (صندوق دعم الشباب فی اقلیم کوردستان)، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

فەر موو.

بەرپز عماد محمد حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمەش پشستگی ئەو رەئییە دەکەین، کە گرنگیدان لابریت، لەبەر ئەووەی لە نەخشە رێگای لاوان کە وەزارەتی رۆشنگیری و لاوان دانراوە تیدا کیشە بۆ کاری یەکیکە لە کیشەکانی لاوان، لەبەر ئەووە مەفھومی گرنگیدان مەفھومیکی شمولییە، واتا ئیستا ئیمە بە تەنھا موعالەجەیی مەوزووعی بۆ کاری دەکەین، منیش لەگەڵ ئەو رەئییەمە کە گرنگیدان لابریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

کاک شیروان کەرەم بکە.

بەرپز شېروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر پېتان باش بېت لەسەر رۆشنايى ئەو مولاھەزاتانەي كە درا ناوى قانونەكە بېتە (قانون صندوق

دعم مشاريع الشباب)، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر كەرەم بكة.

بەرپز د.كاوە محمود شاکر/ وەزىرى رۆشنىرى و لاوان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ناوەرۆكى قانونەكە، پرۆژەي قانونەكە زياتر پەيوەندى بە مەشارىعى بچووكەو ھەيە، يەئنى قانونەكە

(قانون صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب)، بۇيە ئىمە لە پېشەو ھەمان گوت و گوتمان مولاھەزەمان

نىيە، وامانزانى مەشروعەكانى تر ھەموو كۆ دەكاتەو، يەئنى قەزايەي دەعميشى تىايە، بەلام ئەوئى

ناوەوئى شتىكى ترە، لەبەر ئەو زياتر (قانون صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب)، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئاسۇس خان كەرەم بكة.

بەرپز ئاسۇس نجىب/ وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە ئىمە لە وەزارەت، ئەم پرۆژە ياسايە وەكو پرۆژەي قەرزى بچووكە، لەبەر ئەوئى ئەو دەعمەي كە

دەكرىت، ئەو پارەي كە دەدرىتە ئەو گەنجانە، تەنھا بۆرپرۆژەي بچووك دەكرىت، داواكارم ھەرەكو ئەوئى

كاك كاوە باسى كرد، ناوەكەي ئەو ناوئىشانە بېت، پرۆژەي پالېشتى پرۆژە بچووكەكان بېت، ياخود قەرزى

بچووك بېت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەي ھاوبەش سەغىرە وەردەگرن لەسەر پېشنىارىيان.

بەرپز د.رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پشنىارى لەو پېشنىارە دەكەين (قانون صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب فى الاقليم)،

(سندووقى پشتيوانى پرۆژە بچووكەكانى لاوان لە ھەريمى كوردستان)، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان، ئىستا دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە

دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆي دەنگ پەسند كرا، عىنوانەكە بەو شىوئەيەي كە ئاخىر صياغەي

كە دكتورە رۇزان كردى، ئىستا بۆ ماددەي يەك فەرموون.

بەرپز شېروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الاولى:

يقصد بالمصطلحات والتعابير الآتية المعاني المبينة ازاءها لأغراض هذا القانون:-

اولاً/ الاقليم: اقليم كردستان - العراق.

ثانياً/ الوزارة: وزارة الثقافة والشباب في الاقليم.

ثالثاً/ الشباب: الذين تتراوح اعمارهم بين (16-35) سنة.

رابعاً/ الصندوق: صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب في اقليم كردستان.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

به كورديش تكيه.

بەرپز د.رؤژان عبدالقادر دزمي:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى يهكەم:

مەبەست لەم زاراوە دەستەواژانەى خوارووە ماناكانى بەرامبەریانە بۆ مەبەستى ئەم ياسايە:

يهكەم: هەريەم: هەريەمى كوردستان – عێراق.

دووهم: وهزارەت: وهزارەتى رۆشنبىرى و لاوان لە هەريەم.

سێيەم: لاوان: ئەوانەى تەمەنيان لەنيوان (16 – 35) ساڵە.

چوارەم: سندووق: سندووقى پشتيوانى پرۆژه بچووکهکانى لاوان.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان، كى دەيهويەت لەسەر ئەو مادديه قسه بكات؟ ئەم بەرپزانە داواى گفتوگوياى كردووه، ريزداران

(سۆزان شهاب، هاژە سليمان، سالم تۆما، دانا سعيد، خليل عوسمان، تارا ئەسەدى، بېريفان سەرھەنگ، ئاسۆ

كەريەم، ئامينه زكرى، شۆرش مجيد، سەرور عبدالرحمن، زكيه سيد صالح، د.ئاراس حسين، صبيحه احمد،

صباح بيت الله، نيشتمان مرشد، دلپەر محمود، گەشە دارا، عمر هەورامى، شقان احمد، فاضل بەشارەتى،

عبدالسلام بەروارى، د.حسن محمد، عمر نورەدينى)، سۆزان كەرەم بكە.

بەرپز سۆزان شهاب نورى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبەعن بەپێى بېرپارەکانى نەتەووە يەگرتووەکان تەمەن (16 تا 34)ە، لێرە (35) نووسراو، ئەگەر

(35)يش بيت، بە رەئى من ئەگەر بيهويەت ئەم سندووقە ئيهتيمام بدات بە توپزىكى زياتر، بەلامەووە لێرە

ئيشكال نيه، يەعنى هەتا (35)يشى تيا بيت، هيچ كيشە نيه، ئەوہى كە من دەمەويەت لێرە بلیم

تەئەرىفكە ھەيە ئېرە نوقسانە، ئەۋەش ئەۋەپە (المجلس: مجلس ادارة الصندوق)، لەۋىدا نوقسانە، ئەگەر ئەۋەش ئىزافە بىرئەت، زۆر سوپاس.

بەرئەز سەرۋكى بەرلەمان:

زۆر سوپاس، رەزدار ھازە سلیمان كەرەم بىكە.

بەرئەز ھازە سلیمان مصطفى:

بەرئەز سەرۋكى بەرلەمان.

من تەبىئەتە لەسەر دوۋەم ھەيە، كە ۋەزارەتە رۇشنىبىرى و لاۋان لە ھەرئەمى كوردستان – عىراق، سىيەم/ لاۋان: ئەۋانەتە تەمەنىيان لەنىۋان (16 – 35) سالە، ئىمە كاتىك كە موناھەشەمان لەسەر ياساى ۋەزارەتە رۇشنىبىرى و لاۋان كەرد، بە پىۋەرە نىۋەدەۋەتەتەكان تەمەنى لاۋمان بە (14 – 34) دانا، نازانم يەئەنى ئىستا (16 – 35) دانراۋە، زۆر سوپاس.

بەرئەز سەرۋكى بەرلەمان:

زۆر سوپاس، رەزدار سالم تۇما كەرەم بىكە.

بەرئەز سالم تۇما كاكۇ:

بەرئەز سەرۋكى بەرلەمان.

من تەنھا تەبىئەتە لەسەر بىرگەى دوۋە ھەيە، لەبەر ئەۋەى ناۋەرۋكى پىرۋەكەۋ جى بەجى كەردنى زىاتەر پەيۋەندى بە چارەسەر كەردنى كىشەى بى كارى و پەرەپىدانى بارى ئابوورى گەنجان و پىش خستنى، نەۋەك پەرەپىدانى تۋاناسازى و بەھەرەى گەنجان، زىاتەر لەگەل پىسپورى ۋەزارەتەى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتە دەگونجىت، نەۋەك لەگەل ۋەزارەتەى ۋەرزى و لاۋان، بۆيە پىشنىار دەكەم بىرئەتە ئەستۋى ۋەزارەتەى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتەى، نەۋەك ۋەزارەتەى رۇشنىبىرى و لاۋان، سوپاس.

بەرئەز سەرۋكى بەرلەمان:

زۆر سوپاس، رەزدار دانا سەيد كەرەم بىكە.

بەرئەز د.دانا سەيد صۇق:

بەرئەز سەرۋكى بەرلەمان.

منىش بەرئەستە تەبىئەتە لەسەر بىرگەى چوارەم سىندوۋق ھەيە، پىمۋايە دەبىت ناۋەكەى بىگۇرپىن، لەبەر ئەۋەى ئىمە ناۋى پىرۋە ياساكەمان گۇرپى، دەبىت سىندوۋقەكە بىبىتە سىندوۋقى پالپىشتى كەردنى پىرۋە بىچۈكەكانى لاۋان، يان گەنجان بوۋ، نازانم لەبىرم نەماۋە، چۈنكە ناۋەكەى ئېرە بە گىنگىدان ھاتوۋە بە غەلەت، دوۋبارە ھاتوۋتەۋە.

سەبارەت بە تەمەنەگە، ئىمە پېشتەر لە ياساى ژمارە (10)ى وەزارەتى رۇشنىبىرى پېموايە بە دەقىقى لەبىرم نەماو، بەلام پېموايە (16 – 35) نەبوو ئەوئىتفاقمان لەسەرى کرد، (14 – 34) بوو، نازانم تا چەند ئەو دەگونجىندىت لەگەل ئەو؟

سەبارەت بە وەزارەت: وەزارەتى رۇشنىبىرى و لاوان، بە باوهرى من، من پشتگىرى لە پېشنيارەگەى كاك سالم دەگەم، لەبەر ئەوئىتفاقمان پېشتەر بوارى ئىش کردنى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى، پېموايە لە ئىتھىماماتى ئەوان دايە، لە زۆربەى ولاتانى دنياش پالپىشتى کردنى لەبوارى كۆمەلايەتى ھەر چىن و توپىزىكى كۆمەلايەتى دەچىتە زىمنى ئىش کردنى وەزارەتى كار، جا بەراستى دەبىت ئەو مەسەلەيە يەكلا بکەينەو، ئەگەر بەمانەوئىت لەبەر ئەوئىتفاقمان ھەيە بەناوى وەزارەتى رۇشنىبىرى و لاوان، لاوانى تىدايە، پېموايە دەبىت جوړىك تەنسىق ھەبىت لەنپوان ھەردوو وەزارەت، يان وا بکەين ھەردوو وەزارەت بە يەكەو سەرپەرشتى بکەن لەبەر خاترى ئەوئىتفاقمان ھەيە بەراستى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار خلیل عثمان كەرەم بکە.

بەرپىز خلیل عثمان حەمدامىن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

برادەران قەسەگانى منيان کرد، بەلام من دووبارە ھەر جەخت لەسەر قەسەگەى كاك سالم و كاك دانا دەگەمەو، بەپىي ئامانجەگانى ئەم ياسايەش كە لە بېرگەى دووھەدا ھاتوو، دەبىت ئەم وەزارەتە، وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى بىت زياتر لەوئىتفاقمان كە وەزارەتى رۇشنىبىرى بىت، ھەروەكو كارەكە كارىكى كۆمەلايەتە، لە بېرگەى دووھەى ئامانجەگەيدا ھاتوو، بەرزکردنەوئىتفاقمان ئاستى كۆمەلايەتى و ئابوورى لاوان لەھەريەدا، من پېموايە لە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتەو نەزىكترە تا لە وەزارەتى رۇشنىبىرى و لاوان، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار تارا ئەسەدى كەرەم بکە.

بەرپىز تارا تەحسىن ئەسەدى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى لەدوای گوپىنى ناوئىتفاقمان بۆ پىرۆژەگە، من وا بەباشى دەزانم ئەم كارەى لەناوى كراوہ عایدى ھەردوو وەزارەتە، بەراستى وەزارەتى رۇشنىبىرى دانانى ستىراتىجىيەتە بۆ گەنج لە ھەموولايەنىكەو، ئىتر وەرزى دەگىتەو، لە رىنمايەگانى خویندن بلىين كە خزمەتى گەنجى پى دەگىتە لە سەقافەتى عام وەرىدەگىن، لە تەندروستى، لە ھەموو شتىك دەتوانىت گەنج دەورى خوى ببىنیت، بەلام بۆ دابىنى ھەلى كار بۆ ئەو گەنجانە، بە مەشروعى بچووك، ئەگەر قەرزى بچووك بىت، وابزانم وەزارەتى كار بەشى گەورەى

ههيه لهو كارهدا، لهبهر ئهوه بوونی وهزارهتی لاوان لهگهڵ وهزارهتی عه مهل به ههر دووکیان زیاتر تهواوکه دهن بۆ کارهکه، بۆ ئهوهی بتوانییت له ماوهیهکی زوو ئهوه ئامانجهی ئیمه لهسهری دهستمان پی کردوو، ئهوهی لایردنی ئهوه گهنجانهی بی کارن، که ئیشیان نییه له حکومهت، که ئیشیان نییه له کهرتی تایبهت، بتوانین قهرزیکی بچووکیان بدهین بۆ کارکردن.

دووهم/ شت که دهلیت (الشباب؛ الذین تتراوح اعمارهم بین (16-35) سنة)، بهراستی گهنج ههتاگو ئیستا به هه موو پیوه رهکان نه توانراوه ته عریفیکی تهواو بۆ گهنج بکریت، چونکه سی شت گهنج دهگریتهوه، لایهنی بایلوچییه که بهس وهگریاوه لییره، که ته مهنی (16 – 35) ساله، ههندیکیش ته مهنی (16 – 30) داده نیین، لایهنی سایکولوجی وهرنه گراوه، سه قافهتی موجهت مهع له گهڵ کۆمه لگا، لایهنی فسیولوجی وهرنه گراوه، که ئایا کی گهنجه؟ ئه گهر ئیمه ئه مانه هه موو مه فهومه کان کۆ بکهینه وه، وابزانم (16-30) زیاتر لییره خزمهت دهکات.

چوارهم شت و ئه خیر، ده بیّت ناوه که بگۆرین، (صندوق الدعم والاهتمام بالشباب)، بییته (صندوق دعم ومنح القروض الصغیره للمشاريع)، وای به باشی دهزانم، سوپاس.

به ریژ سه روکی په رله مان:

زۆر سوپاس، ریژدار بیریفان که ره م بکه.

به ریژ بیریفان اسماعیل سه ره ههنگ:

به ریژ سه روکی په رله مان.

ده توانم رهئی خۆم بلیم له سه ره هه موو پرۆژه یاساکه، چونکه ئهوه پرۆژه یاسایه زۆر به لاوازی ده بینم.

به ریژ سه روکی په رله مان:

تکایه له سه ره مادهی یهک.

به ریژ بیریفان اسماعیل سه ره ههنگ:

به ریژ سه روکی په رله مان.

به نیسهت مادهی یه که م، دمه ویت بزانه ته مهنی لاو له ههریمی کوردستان چهنده؟ چونکه بهو یاسایه که دهرمانهیناوه بۆ وهزارهتی رۆشنیری و لاوان لهوئ گوتمان (14 – 34)، لییره دهلیت (16 – 35)، کامه یان لاوه له ههریمی کوردستان؟ ئه گهر هاتو پرۆژهیه گیش ته سلیمی گهنجیک بکریت ته مهنی (16) سال بیّت، به رهئی من ئهوه هه لهیه، چونکه نه بوویته (18) سال، چۆن ئیمزا دهکات له سه ره وهگرتهی ئهوه پارهی، که بۆی نییه ئیمزا بکات، دواپی ئه گهر ئیمه گهنجیک بینینه ساحه ئیش بکات و پرۆژهیهکی بدهین، با پرۆژه که بچووکیش بیّت، ده بیّت سه رکه وتوو بیّت له ناوی، ده بیّت ناماده کرا بیّت و شاره زاییهکی بچووکیشی هه بیّت، پیستر چه ند دهوراتی دیتی بیّت، ئه و جا ده بیّت پیشکه شی پرۆژه بکات، چۆن ئیمه

قىيا پرۆژە بىچووكى ئەف مەشروعى ئامازە پرۆژە بىچووكا تەعريفەك بۇ نەھىتە كرن، ئىحتىمالە سەفەفەك بۇ پرۆژا بىچووك بىتە دانان، زى ناحىە ماددى چەند ھەتا چەند لى وەرگرىتن، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار شۆرش كەرەم بىكە.

بەرپىز شۆرش مەجىد حەسەن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى يەكەم كە پىناسەو زاراوەكانە، مەنىش ھاورام لەگەل ئەو خوشك و برايانەم، كە باس لەو دەكەن كە ئەو ياسايە، ياخود بەھەرەمەند بوونى لاوان لەو ياسايە پەيوەندى زياتر بە وەزارەتى كاروبارى كۆمەلەتەتەو ھەيە، تىببىنىش لەسەر بىرگەى سىيەم، كە (16) سالى دانراوہ تا (35) سال، لە (35) سالەكە ھىچ گىرەت نىيە، بەلام لە (16) سالى، رەنگە بۇ ئەو بوارە، لەبوارى بەھەرەمەند بوونى گەنجان لەو ياسايەو لەو مەنھەيان پى دەدرىت و دەستگىرى ئەو دەكرىن بۇ ھاوكارى كىردن، يان خۇيان پى بگەيەنن لە رووى ماددىيەو، پىموايە (16) سال بۇ ئەو بوارە زۆر كەمە، لەبەر دوو، سى ھۇ، برادەران باسىشان كىرد، بەلام يەككىيان تەمەنى ياسايى نىيە.

دووەمىشان/ مەفرۇزە لاو لەو تەمەنە لە قۇناغەكانى خويىندا بىت، بۇ ئەو ھى بەھەرەمەند بوون لەو ياسايە نەبىتە ھۆكارىك، يان بۇ ھاندانى گەنج لەو تەمەنە واز لە خويىندن بىنن، مەن پىشنىياز دەكەم وەكو خوشك و برايانى ترم بىكرىت بە (18) سال، ھىچ نەبىت ئەو كاتە قۇناغى دواناوەندى تەواو كىردو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەس لەبىرتان نەچىت بەرىزان ئىمە بە ياسا ھەمانە گەنجىك (16) سال بىت بە موافەقەتى ھاكەم دەتوانىت بۇ خۇى پرۆزەيەك بىكات، دوكانىك دابنىت، ئەو ھەيە، ھەر بۇ بە بىر ھىنانەو، رىزدار د.سەرورە كەرەم بىكە.

بەرپىز د.سەرورە عبدالرحمەن ەمر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مەن سى تىببىنىم ھەيە سەبارەت بەو ماددەيە، يەككىيان/ بەراستى ئەو ماددەيە كىلىلى ياساكەيە، سى وشە ھەيە، يان سى دەستەوازە ھەيە پىويستە تىايدا بىت، دوانيان ئامازەى پىدرا، يەككىيان سۇزان خان ئامازەى پىدا كە ئەنجومەنە، بەراستى لىردە پىويستە پىناسە بىكرىت.

دووەمىيان/ مەسەلەى پرۆزەى بىچووكە، كە كاك ئاسۇ باسى كىرد.

سىيەمىشان/ لە چەند شوپىنىكىش ناوى ھكومەتى ھەرىم ھاتو، كە وشەى ھكومەتىشى تىايدا بىت، ئەمە خالى يەكەم.

دووم/ دياره ئەمە تىكەلەى چەند پرۆژەيەكە هاتوو، يەكئىك لە پرۆژەكان باسى ئەو دەكات سەر بە وەزارەتى رۇشنىبىرى بىت، يەكئىكان دەلئىت سەر بە وەزارەتى كاروبارى كۆمەلەيەتى بىت، يەكئىكان دەلئىت سەر بە وەزارەتى دارايى بىت، ئىمە پىويستە ساغى بکەينەوە كاميان باشترە؟ بۆيە من لىرە لەوانەيە پىشنيارىكى دىكە بکەم، پىويستە ئەم سىندوووقە كە دەستەيەكى بۆ دامەزرى، يان ئەو ئەنجومەنە كۆمەلەى خەلگى شارەزاي تىايدا بىت، جگە لەوانەى كەوا ناويان هاتووە لىردا سەر بە ئەنجومەنى وەزيران بىت، بۆ ئەوئى راستەوخۆ بتوانىت كەوا وەكو دەلئىت دەسەلەتى بەسەر هەموو وەزارەتەكانىشدا هەبىت و لەويوە كۆگراوئى هەموو بىت.

تەيىنى سىيەم بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، سەبارەت بە خالى سىيەمە، لە خالى سىيەمدا هاتووە دەلئىت (16 تا 35)، يەك/ بەنسىبەت سەققەكەى خوارو، ئەگەر گەنجىك تەمەنى شازادە سال بىت خۆى قاصىرە، ناتوانىت لەوانەيە لە بانكدا پارە رابكىشىت، يان بەجۆرىكى دىكە، ئەگەر باوكى بەرپىت ئەو پارەى كەوا هەيەتى خۆى لەويىدا وەكو دەلئىت دەچىتە هىنى قاصىرەنەو، چۆن دەتوانىت ئەمە پرۆژە وەربگرىت؟ گەنجىك تەمەنى شازدە سال بىت ناتوانىت ئىجازەى لىخورىن وەربگرىت، چۆن دەتوانىت ئەمە بکات؟ ئىمە بەراستى پىمان باشە هەموو هاوكارى بکرىن، بەلام لەوانەيە بۆ ئەمە قورس بىت، بەلام سەبارەت بە سەققەكەى تر، سەققى سەرەو، من پىشنيارى ئەو دەكەم ئەمە هەلئىكشىت بۆ سەرەو، لەبەر ئەوئى بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئىمە بەهۆى ئەو بارودۆخانەى كەوا لە رابردوودا لە كوردستان هەبوو، گەنجانىكمان هەيە، خەلگانىكمان هەيە ماونەتەو، سوودمەند نەبوون بەهۆى ئەو بارودۆخانە، بەتايبەتى لە لادىيەكان بۆ پرۆژە كشتوكالىيەكان، ئەمەش هاوكارى كوردنىكى باش دەبىت، پشنگىرى كوردنىكى باش دەبىت، بۆيە من پىشنيار دەكەم لە (18 – 40)، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار زەكەيە كەرەم بکە.

بەرپىز زكەيە صالح عبدالخالق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەنسىبەت خالە دوئى كو سەر وەزارەتا رۇشنىبىرى و لاوان فە بىتن، ئەز گەل هەندىمە سەر وەزارەتا رۇشنىبىرى و لاوان فە بىتن، چونكە هەندىا ناگاهادارى سىندوووقەك هەى وەزارەتا يا كارو كاروبارا كۆمەلەيەتى ئو وئى تەمەنى فە كرىە بۆ هەر كەسەكى بچىتن بەشدارى تىدا بکات و هەندىا ناگاهادارىن رىكخراوئىكى پارەش ژ حكومەتى وەرگرى داتە گەنجان، بەس وى فايدەى خۆ وەرگرىتن، ژى بەر هەندى پى تى فيا كو بۆ لاوانە ئەفە سەر وەزارەتا وەرزش و لاوان بىتن، يا دى تر تەمەن، تەمەن هەرچەندە لە قانونا وەزارەتا رۇشنىبىرى و لاوان مەيا ديار كرى كو (16 – 34) سالى بىتن، قى دركىنە نە تەمەنى قانونى وەرگرىتە كو شازدە سالى مەيا هەى، نە پىفەرئى نۆدەوئەتى كو هەژدە سالىيە نابىتن بن هەژدىدا كار بکات، ژى بەر هەندى پى تى فيا ئەم پىفەرەكى دى بۆ دابنىينە فە، يان هەژدە سالى هەتا جل سالى بىت، يان ژى

زۆر سوپاس، ریزدار صباح بیت الله کهره بکه.

بهريز صباح بیت الله شکری:

بهريز سهروکی په رله مان.

به نيسبته ماددهی ئیکي فقهه ره سی، به نيسبته ته مهنی بیژئ (16 – 35) سال، له یاسای وهزاره تا رۆشنیری و لاوان دبیزیتن (14 – 34)، ئەز پیشنیا ر دکهم ته مهن له (16 – 40) سال بیت، سوپاس.

بهريز سهروکی په رله مان:

زۆر سوپاس، ریزدار نیشتمان مرشد کهره بکه.

بهريز نیشتمان مرشد صالح:

بهريز سهروکی په رله مان.

له ماددهی یه کهم له خالی دووهم/ وهزاره تی رۆشنیری و لاوان له ههریم، من پیم باشه وهزاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی بیت، چونکه وهزاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی هه لی کار بو خه لک ده دۆزیته وه وه په یوه ندی راسته وخوی به چاودیری کردنی خه لگه وه هه یه.

خالی سییه م/ نه وانیه ته مهنیان له نیوان (16 – 35) ساله، منیش هاویرام له گه ل نه و براده رانه که (18 – 40) سالی بیت.

خالی چوارهم/ سندووقی پالپشتی کردن و گرنگیدان به لاوان، وهکو نه وهی سه ره وهی لی بکریت (سندووقی پالپشتی کردنی پرۆزه بچووکه کان به لاوان)، زۆر سوپاس.

بهريز سهروکی په رله مان:

زۆر سوپاس، ریزدار دلیر محمود کهره بکه.

بهريز محمد دلیر محمود:

بهريز سهروکی په رله مان.

من له گه ل نه وه دام که ماددهی یه کهم بکریت به پینج برگه، نه نجومه نیشی بو زیاد بکریت، نه نجومه نی به ریوه بردن، له هه مان کاتدا له برگه ی دووهمدا، منیش له گه ل نه وه دام که وهزاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی بیت، له بهر نه وهی وهزاره تی کارو کاروباری کۆمه لایه تی توانای زیاتر پیناساندن و ده ست نیشان کردنی پرۆزه ی بچووکی هه یه، له بهر نه وهی فه رمانگه ی ده سته به ری کۆمه لایه تی سه ر به وییه، له هه مان کاتدا پرۆزه یاسایه کیان به ده سته وه یه بو گۆرینی یاسای کار، له بهر نه وه من به باشی ده زانم.

به نيسبته برگه ی سییه مه وه، من پیم باشه ته مهنه که له (18 – 40) سال بیت، له بهر نه وه زۆر که س هه ن له وانیه ته مهنیان گه یشتوته (40) سال، تاکو ئیستا توانای نه وه یان نییه به شاگردی ئیش ده که ن له زۆر پیشه، توانای نه وه یان نییه که خویان بوخویان کاریکی سه ربه خو بدۆزنه وه، له بهر نه وه (18 – 40) سال باشتره، له هه مان کاتدا (16) سال کهم هه یه له بواری کاردا بیت له ولاتی ئیمه، (18) ساله که باشتره، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار گەشە دارا كەرەم بىكە.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش ھەر سەبارەت بەو ماددەيە لە بىرگەي سىيەم باس لەو دەكات، كە تەمەنە، ئىمە لە ياساى وەزارەتى رۆشنىبىرى و لاوان تەعريفى لاومان كىردوو بەپىيى بىرىارى نەتەووە يەگىرتووھەكان، بەپراستى نايىت ئەم ياسايە ناكۆك بىت لەگەل ئەو، ياخود دەبىت ئىمە ھەر وشەي لاو لابلەين و ياساكە بەگشتى دەربچىت، ئەگەر تەمەنەكە زىاد بىكەين بۆ (40)، بەنىسبەت ئەوھشەو كە (16) سال سنىكى قانۇنيە، بۆ ئەوھى بتوانىت ئىش بىكات دواي ئىزنى وەلى، كە جەنابىشت ئاماژەت پىدا، دىكتور سەرورەيش باسى لەو كىرد كە وشەي حىكومەت نەھاتووہ لە پىناسەكاندا، پىويستە پىناسەي بىكرىت و چەند جارىك لە ياساكەدا ھاتووہ، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ەمر سىدىق كەرەم بىكە.

بەرپىز ەمر سىدىق محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من قسەم لەسەر ئەوھىە ئايا وەزارەتى رۆشنىبىرى و لاوان بىت، يان وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى بىت؟ ئىستا خۆشبختانه ھەردوو وەزىرى بەرپىز لىرەن، خۆ ئىمە ياسايەك دەردەكەين، بۆ ئەوھى بتوانىن ئىستىفادەي لى بىكەين لە ئەرزى واقىعداو لاوان و گەنجانمان سوود لەو مەشارىع و لەو بىرە پارانە وەربىگرن، كە تەخسىص دەكرىت بۆ لاوان، بۆ ئەوھى لە رىگەي پىرۆژەي بچووگەوہ ئىستىفادەي لى بىكەن، من پىرسىارىك ئاراستەي ھەردوو بەرپىز وەزىرى رۆشنىبىرى و لاوان لەگەل وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى دەكەم، ئايا فەرمانگەكان و وەزارەتى كار يەككى لەو دووانە باشترە، بۆ ئەوھى ئەم ياسايە جى بەجى بىكات؟ من تەسەور دەكەم ئەوان ھاوکارمان دەبن لەوھى كەوا كام وەزارەت ئىختىار بىكەين، چونكە ئىمە باشتر و وردتر بە دىقەت بىپار لەو بەدەين، ئىمە ھەلى كار تەنھا بۆ لاوان و بۆ گەنجانى سەنتەرى شارە گەورەكان دەپەخسىين، بۆ ئەو گەنجانەي لە گوندەكانن، لە ناحىەو لە قەزاكانن، لە شوپنە دوورەكانن، دەبىت باشترىن و فەعالترىن فەرمانگە مامەلە بىكات لەگەل لاوان، بۆ ئەوھى بەخىراترىن كات ھەلى كار لە رىگەي مەشارىعى بچووگەوہ بۆ لاوان بىرەخسىينىت، ئەو كاتى ئىمە دەتوانىن بىپار بەدەين لەوھى كە وەزارەتى رۆشنىبىرى و لاوان بىت، يان وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى بىت، ھەردوو بەرپىز دەتوانن وەلامى ئەو پىرسىارە بەدەنەوہ كە كامىان باشترە؟

تییینی دووهمم لهسەر وشه‌ی (شباب)ه، من پێشنیار ده‌که‌م وشه‌ی شه‌باب لێره لابدریٲ، بۆ؟ له‌بهر ئه‌وه‌ی ئی‌مه لێره پێناسه‌ی گهنج نا‌که‌ین، ئی‌مه پێناسه‌ی ئه‌و که‌سه ده‌که‌ین، که سوودمه‌ند ده‌بیٲ له سندووق، به باوه‌ری من بکریٲ به سوودمه‌ند، یان ئه‌و که‌سه‌ی که پالپشتی ده‌کریٲ (المستفید او المدعو)، ئه‌و کاته ده‌توانین زۆر به ئاسانی له‌و ته‌نگ و چه‌له‌مه‌یه‌ش ده‌ربچین به‌وه‌ی که بلێین ئه‌و گهنجان‌ه‌ی که ته‌مه‌نیان له (18) به‌ره‌و سه‌ره هه‌تا (34) سال، یان (35) سال سوودمه‌ند ده‌بن له‌م سندووقه، واته ئی‌مه جاریکی تر نایه‌ینه‌وه پێناسه بۆ شه‌باب، بۆ گهنج بکه‌ین، ئی‌مه بلێین له‌ بری وشه‌ی شه‌باب، یان گهنج و لاو، بنووسین سوودمه‌ند، یان ئه‌و که‌سه‌ی مه‌دعو ده‌بیٲ، من تی‌یی‌نیه‌کانم ته‌نها ئه‌وه‌نده بوو، زۆر سوپاس.

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، ریزدار ش‌فان احمد که‌ره‌م بکه.

به‌رپێز ش‌فان احمد عبدالقادر:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

منیش چه‌ند تی‌یی‌نیه‌کم هه‌یه، یه‌ک به‌ یه‌ک ده‌یخه‌مه روو له‌سه‌ر ماده‌دی یه‌که‌م، من پێم باشه هه‌روه‌کو خۆی وه‌زاره‌تی رۆشنی‌ری و لاوان بیٲ، چونکه حه‌قیقه‌ته‌ن وه‌زاره‌تی مه‌عنیه به‌لاوان، ئه‌وه‌ی کاک عومه‌ر باسی کرد، حه‌قیقه‌ته‌ن ئه‌گه‌ر ده‌عمی ئه‌و عومه‌رانه بکه‌ین باشته له‌وه‌ی ئی‌مه ته‌فادی زۆر شت ده‌که‌ین، یه‌عنی ئه‌گه‌ر ته‌نیا بلێین ده‌عمی ئه‌و ته‌مه‌نه هه‌تا ئه‌و ته‌مه‌نه، ئه‌وه ته‌فادی زۆر شت ده‌کات، ئه‌گه‌رنا لێره ته‌عاروزیکی یه‌کجار زۆر دروست ده‌بیٲ، ته‌عاروزی قانونی دروست ده‌بیٲ، ئه‌گه‌ر (16)مان دانا، حه‌قیقه‌ته‌ن (16) ته‌عاروز له‌گه‌ڵ کۆمه‌لێک قانون ده‌کات، له‌گه‌ڵ قانونی مه‌ده‌نی، ئه‌م شازده سائه ته‌سروفا‌تی مه‌وقوفه له‌سه‌ر وه‌لی، ئی‌مه دی‌ین خۆمان ده‌به‌ستین به‌ ته‌سروفا‌تی مه‌وقوف، حه‌قیقه‌ته‌ن شتیکی قانونی باش ئه‌نجام ناده‌ین، من جان‌بیک‌ی قانونی تر باس ده‌که‌م، من ته‌ئیدی کاک عومه‌ر ده‌که‌م له جیاتی (16) سالیه‌که بنووسین (18) سالی ته‌واو کرد بیٲ و له (30) سال تی‌په‌ری نه‌کرد بیٲ، ئه‌مه شه‌باب لێره‌یه، ئه‌گه‌ر له (30) سال تی‌په‌ر بوو، ناحیه قانونیه‌که داخیلی شه‌یخ ده‌بیٲن، ته‌ماشای مه‌جلیسی شیوخ‌ی ئه‌مریکی بکه‌ین له‌ سی سال که‌مه‌تر نییه، یه‌عنی شه‌یخه، نابییٲ له‌ سی سال که‌مه‌تر بیٲن، ئه‌گه‌ر سی سال تی‌په‌ری کرد ده‌بیٲه شه‌یخ، ئه‌گه‌ر ئه‌مه‌ی کاک عومه‌ر ده‌لێتن موشکیله‌که بۆمان حه‌ل ده‌کاتن، مه‌جلیسی نواب نابییٲ له 25 سال که‌مه‌تر بیٲن، هی شیوخ نابییٲ له‌ سی سال که‌مه‌تر بیٲن، بۆیه له‌وه‌ی شیخ ده‌ست پێ ده‌کاتن، عومری شیخ ده‌ست پێ ده‌کاتن، به‌لام ئه‌گه‌ر بلێین (لغرض هذا القانون)، ئه‌مه زۆر زۆر باشه و موشکیله‌که‌مان حه‌ل ده‌کاتن، ئی‌مه ده‌توانین ته‌مه‌نه‌که سه‌قفه‌که‌شی بۆ زیاد بکه‌ین بکه‌ینه (40) سال (لغرض هذا القانون)، بۆ ئه‌وه‌ی ته‌فادی ئه‌و موشکیله‌یه بکه‌ین.

له‌ بره‌گی چواره‌م ته‌حصول حاصله، ده‌بیٲ موافیق بیٲ له‌گه‌ڵ عینوانی ئیستا ته‌صویتمان کرد، له‌ بره‌گی پێنجه‌میش ته‌عریفی پرۆژه بچووک‌ه‌کان زۆر زۆر پێویسته، که هاوکارانم باسیان کرد، زۆر سوپاس.

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، شېخىش ھەيە بە فترە شېخە، بە عومر نىيە، رېزدار فازل بەشارەتى كەرەم بکە.

بەرپىز فاضل محمد قادر(بەشارەتى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزى من دوو تىبىنىم ھەيە، لەگەن پىشنيارىك، زۆر باس لەسەر تەمەنەكە دەكرىت لە بەينى (18) و ئەوانە، بەلام ئەوئەندەى من دەزانم و بينوومە لەناو بلاو كراوكان لە زۆربەى ولاتانى دنيا لە داىك بوونەووە تا تەمەنى (40) سال مندالى حىساب دەكرىت، ھەرچەند لە ھەرىمى كوردستان ئەم زورفە نەرەخساووە تا تەمەنى (40) سال مندال حىساب بىت، بە دە سال و دواز دە سالىيەووە بۆتە پىشمەرگە، يان كاسبكار، بۆيە منىش پىشنيار دەكەم مەسەلەى تەمەنەكە لە (18 – 40) سال بىت، بەلام لىرە يەك تىبىنىم ھەيە بۆ ھەردوو وەزىرى بەرپىز، چونكە بە حەقىقەت بە برۆاى ھەموو لايەك بوون و كەسايەتى ئىنسان لە مندالىيەووە دەست پى دەكات، نەك لە (25) سالى و (40) سالىيەووە، حكومەتى ھەرىمى كوردستان، وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى بەتايبەتى چ پىوھرىكى ھەيە بۆ دروست بوونى مندالى كورد تا دەبىتە (18) سال؟ تا (18) سال چۆن پەرورەدە دەكرىت؟ چونكە پىموايە ئىنسان بە بۆچوونى زۆربەى فەيلەسوفەكانى دنيا، ئىنسان لەسەر لانكەووە دەتوانرىت دەست نىشانى مندالى بكرىت، نەك لە (18) سالى و (40) سالەووە، بۆيە من ھىوادارم تەمەنى مندالى لە پىش تەمەنى گەنجايەتەكەى لەبەرچاو بگرىت، بەتايبەتى لەلایەن وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى، چونكە بە برۆاى من ئەووە زۆر گرنگترە لەوەى لە تەمەنى (18) و (40) لەكەووە حىسابى بۆ بكرىت، ھەر لە برگەى يەكەمەووە لە خالى چوار باسى گرنگدان لە سندووقى پالىشتى گەنجان دەكات، لىرەش ديارى نەكراووە سندووقى پالىشتى ھاوكارىكەى چەندەو پىرۆژە بچووكەكانى چىن؟ كى چاودىرى پىرۆژە بچووكەكان دەكات؟ ھەر تەنھا ھاوكارى كردنەكەى سندووقى پالىشتى، يان دەبىت چاودىرى يەككەى لە پەيوەندارەكان ھەبىت بۆ پىرۆژە بچووكەكان.

ئاخىر خالىم بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئەوھىە لەو سالانەى رابردوو لە كۆمەلەك بلاو كراوكان من بينىم، بۆيە ئىستا من پىشنيار دەكەم، كەوا پەرلەمانىكى گەنجان دابندرىت، ھەم بۆ پالىشتى كردن، ھەم بۆ پىنگەياندىنى

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاكە وەرە سەر بابەتەكە، چاوەكەم، تەواو، خەلاس، يەكى تر، عبدالسلام بەروارى كەرەم بکە.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەم كە پىناسەكانە، منىش دەنگم دەخەمە پال دەنگى ئەوانەى كە پىشنيارىان كرد، كە پىناسەى پىرۆژە بچووكەكانى تىدا بىت، چونكە ئەو ديار نىيە لە ياسا.

دووھم/ مەسەلەى لاو، ھەموو ئەو رەئىانەى كە ھاتن راستن، بەلام ئەم پىشنيارەى كاك عومەرو كاك شقان ھات، ئەووە منىش دەنگم دەخەمە پال دەنگيان دەبىتە سى رەئى، بىجگە لە ماددەى دووھم، كە باس لە

مەبەستى ياسا دەكات لەوئى وشەى لاو بىت، ئەوئىش بە تەعريفى دوەلى بىكرىت، يان بە تەعريفى وەزارەت، بەلام ئىمە لە تەعريفى سوودمەندو، لە خواریو پاش ماددەى دوو لە ھەر جىگايەك وشەى لاو ھاتبىت بە سوودمەندى دادەنئىن، من لەگەل ئەوومە لە (18) سال، (20) سائىش بىت، چونكە دەبىت تەشجىعى ئەو بەكەين ھىچ نەبىت خوئندنى خوئ تەواو بىكات، ھىچ نەبىت ھەولئى خوئى دابىت لە بازارى كار دەرھەتى نەبوو، ئىنجا بىر بىكات، ئەمە نوقتەى بەكەم، واتا سوودمەند لەجىياتى لاو و تەعريفى بەكەين لە (18) سال و سەرھو.

دووھمیان/ بە تەسەورى من مەسەلەى رەبىت كەردن بە وەزارەت شتىكى گەنگە، ھەردوو بەرپۆز عەزىز وەزىر لىرەنە، بە بۆچوونى من وەزارەتى رۆشنىرى و لاوان سىياساتى حكومەت دادەنئى بەرھو چۆنىەتى مامەلە كەردن لەگەل ئەو زاھىرەى، دياردەى كە لاوانى پى دەلئىن، بەلام لە رووى تەنھىزىبەو و كار دۆزىنەو و نامادە كەردنەو، ھەموومان دەزانىن لە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلایەتى بەرپۆز بەرھەتەى گشتى كارو تەنھىلى مېھەنى ھەيە، ئەم سولھەيە باشترىن كەس كە سوودى لى وەربىگرت، ئەو كەسانەن لە بازارى كار دەرھەتەن نەبوو، دىن ناوى خوئان دەنووسن لەو بەرپۆز بەرھەتەى گشتى و بەپى كارى خوئان وەكو لىزنى كاروبارى كۆمەلایەتى زۆر جار رۆشوتوونە تەماشامان كەردو و ئەمانە تەنھىلىكى مېھەنەن وەرگرتوو، بەلام تواناى ماددىان نىيە، بۆيە منىش تەسەور دەكەم ئەمە لوبى كارى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلایەتە، زۆر سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار دىكتور ھەسەن كەرەم بەكە.

بەرپۆز ھەسەن محمد سورە:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

منىش لەسەر ئەو ماددەيە دوو تىبىنىم ھەيە:

بەكەمیان/ بەنىسبەت تەمەنى گەنج، ديارە چەند تەمەنى جىاواز بۆ گەنج باس كرا، ھەقىقەت ئەمە شتىكى تەبىعە، چونكە تاكو ئىستا لە دنيادا لە ھەر ولاتىك تەمەنىك حىساب دەكرىت بۆ مەسەلەى گەنج، دوو جۆر تەمەن بۆ گەنج حىساب كراو، تەمەنى بايلۆجى ھەيە، تەمەنى كۆمەلایەتى ھەيە، واتا ئەو تەمەنەى گەنج تىدا گەشەى دەكات لە (15 – 25) سالە، ئەو تەمەنەى كە كۆمەل بە گەنجى دەزانىت كە زۆر لەسەرى رىكن (15 – 35) سالە، بۆيە ئەوئى كە ئىستا مەبەستمانە كە لەو پەرۆزە داخىلى بەكەين تەمەنى كۆمەلایەتە، واتا (15 – 35) كە لىرە بە (16 – 35) راست كراو تەو.

تىبىنى دووھم لەسەر ئەوئى، كە ئەم پەرۆزە عايدى وەزارەتى وەرزىش و لاوانە، يان عايدى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلایەتى بىت، ھەر لە سەرھەتا باسما كەرد كە پىوئىستە ناو و ناوەرۆكە يەك بىگرتەو، ئەگەر پەرۆزە پالپشتەكە بۆ مەسەلەى تەنھە بىت، مەسەلەى تەنھە مەلەسەى فرە مۆئەسسەساتە، واتا گەنج لە ھەموو شوئىنك ھەيە، گەنج لە قوتابخانە ھەيە، گەنج ھەيە بى كارە، گەنج ھەيە وەرشوانە،

گەنج ھەيە دەرچووی كۆلئىژە، گەنج ھەيە لە ئىشوكارى جياوازدا، بۆيە بەراستی ھەروەكو لە بىدايەتدا ناوگە بەو ھەست كرايەو ھە كە سىندووقى پالپشتى گەنجان بۇ پىرۆژە بچووكەكان بىت، واتا بە رەئى منىش پىويستە ئەم پىرۆژە يان عايدى ئەنجومەنى وەزيران بىت، وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى ئىشراقى بىكات، يان موباشىر عايدى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى بىت، زۆر سوپاس.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار سۆزان شەھاب كەرەم بىكە.

بەپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەو ھى من لە پىشدا قسەم كرد، موداخەلەيەكم ھەيە لەسەر ئەساسى ھىنى پەروردەيى، بەھۆى گۆپىنى سىستەمى پەروردەو، كە ئىستا بۆتە بىنەرەتى تا نو سال، ئەو ھى كە دەرەچىت ئەو خويىندكارو قوتابىيەى كە دەرەچىت تەمەنى شازدە سالى تەواو دەبىت و خاوەنى بىروانامەى بىنەرەتییە، دەتوانىت لە دوای ئەو ھى يان بەردەوام بىت لە خويىندن، يەعنى دەبىتە كەسىكى خويىندەوار، يان ئەو ھى دەتوانىت بچىتە بازارى كارەو ھى بۇ خوى كارىك بدۆزىتەو، لەبەر ئەو ئەمە دەتوانىن ئەو ئازادىيە بەدەين بە گەنجەكان، لە دوای شازدە سالىيەو ھى بچنە بازارى كارەو، ياخود بەردەوام بن لە خويىندەو، ئەو ھى بۇ خويان دەمىنىتەو، بۆيە من تكام وايە ئەو ھى بگىرنە نەزەرى ئىعتىبار نە (14) سال دابىنىن، نە (18) سال دابىنىن، بەلكو (16) سالىيەكە لە دوای بىنەرەتییەكە ئەو ھى حالەتە چارەسەر دەكات، زۆر سوپاس.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار عومەر نورەدەينى كەرەم بىكە.

بەپىز عمر حمدامىن خدر(نورەدەينى):

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر بەى ئەو بىروبوچوونانەى من ھەمبوو، باس كران، بەتايبەتى زياد كەردنى زاراو ھى ئەنجومەن و ناساندنى، ھەروەھا زياد كەردنى زاراو ھى پىرۆژە بچووكەكان و ناساندنى، بەتايبەتى مانا ئابوورىيەكەى پىرۆژە بچووكەكان چىيە؟ پىويستە دىارى بىكرىت.

سەبارەت بە مەسەلەى لاوان و تەمەنىشى، من پىشنيار دەكەم لە چوارچىو ھى ئەو ياسايە دايە، ئەو ھى لە بىرگەى سىيەم ھاتوو ھى نووسراو ھى لاوان بىكرىتە لاوى سوودمەند لەو جەدەلەش رىزگارمان دەبىت، منىش تەئىدى ئەو دەكەم كە (35) سالەكە زياد بىكرىت، بىكرىتە (40) سال، بەلام لەو ھى لەجىياتى لاوان بە تەنھا، يان سوودمەند بە تەنھا بىكرىتە لاوى سوودمەند، زۆر سوپاس.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار دىكتور ارسلان كەرەم بىكە.

بەپىز د.ئەرسەلان بايز اسماعىل/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من يەك، دوو تىبىنىم ھەيە ھەز دەكەم ئەو خوشك و برايانە دىقەت بىكەن لە يەك، دوو شت، جارى گەنجى ئەمپۇ بەھۇى كۆمپىوتەر و ئەو وەسائىلانەى كە ھەن بەراستى گەنجى وشيارن، وەكو سەردەمى جاران نين.

دووەمیان/ ئىمە وەكو پىويست لە كوردستان و لە شارەكان سەنتەرى سەقافى و نەھىشتنى فارغمان بۇ گەنجان نىيە، گەنجان ئىستا مومكىنە بەشىكىان دەست بەتال بن لەبەر ھەندى مەسەلەو لە رووى سىياسىيەو مەترسەك ھەيە، ئەگەر ئەو گەنجانە بە شتىك، يان كارىكىان نەبىت، من ھەز دەكەم تىم بگەن دەلئىم چى، لەبەر ئەو دەبىت دىقەتى ئەو بەكەين گەنج لە (15) سالى و (16) سالىيەو كارىكىان پى بدرىت، چ لە رووى سىياسىيەو بىت، چ لە رووى سەقافىيەو بىت، چونكە گەنجى ئەمپۇ دەروات، گەنجى ئەمپۇ وشيارە، چ لە رووى كارىكەو پى مەشغول بىت.

لەبارەى سەر بە چ وەزارەتىك بىت، ئەگەر ئىمە بگەرپىنەو بۇ ئاخىر سەفحە، دوايىن لاپەرە، كە ھۇيە پىويستىيەكانە، ئەم مەشارىعانە، مەشارىعى ئابوورين، دەلئىن بۇ كەم كەردنەو كىشەى ئابوورى، بۇ سوود وەرگرتن، بۇ كەم كەردنەو بارگرانى شانى گەنجىنەى دەولەت، بۇ پرۆژە ئابوورىيەكان، كەواتە بە نەزەرى من ھىچ رەبىتىكى بە وەزارەتى سەقافىيەو نەبىت، رەبىتى بە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتەو دەبىت، بۇيە من پىم باشە لە (16 – 35) سالى بىت و سەر بە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار كاك فرسەت كەردەم بىكە.

بەرپىز فرست احمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش رەئىم ئەوويە (16) سالىيەكە وەكو خۇى بىننىت، چونكە كە تەماشى گەنجان دەكەين، ئىستا ئەووى لە شازدە سال كەمترىش بىت، بەراستى لە گەورەكان زىاتر ئىشى كۆمپىوتەر و ئىشى مۇبايل و تەصلىح كەردن دەزانن، ئەو مولاھەزەيەمان كەردو، ئەو زاهىرەيەكە كە تەماشى ئەوانە بىكەين.

دوو/ ئەگەر تەماشى جادەكان بىكەين لە ناحىيە بى كارى و بەتالەت، ئەو فىئەتە دەبىنن زۆربەيان لەسەر رەصيف راوەستايىنە، لەوانەيە مەشاكىلى ئىجتىماعىش روو بدات لە نەتىجەى ئەو شتانە، بە رەئى من (16) سالىيەكە مونسايىبە بۇ ئەو وەزە، غەرەزى قانون و موشەرع تەحقيق دەكاتن، وەكى ترىش ناحىيە تجارى و تەصرفاتى قانونى ئىعتىاديىيە، وەزارەتى مەعنى دەتوانىت وای لى بىكات لە مەحكەمە ئىجازەى پى بدات، ئەگەر ئەو بىتە كىشە، ئەگەر نەبىتە كىشەش ئىشىكى زۆر ئىعتىاديىيەو بە رەئى من (16) سالى مونسايىبە، وەكى تر مەفروزە وەزارەت تەماشى بىكات، ئەگەر بىتو (16) سالى داواى پرۆژەيەكى كەردو شعور بىكات ئەو لە تاقەتى ئەو نىيە، ئەو لە ئىمكانىيەتى ئەو نىيە، مەفروزە ئىجازەى

پى نەدرېت و سولفەى پى نەدرېت، ئەگەر بېتو ئەو مەشروعەى پېشنيار دەكات زىمنى حدودو سەقافەت و ئىمكانىيەتى ئەو، مەفرۇزە يارمەتى بدات، نەگو ئىھمالى بكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار جەنابى وەزىر كەرەم بىكە.

بەرپىز ئاسۇس نجىب/ وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە ھەر پىرۆزەپەك كە تايىبەتە بە دۆزىنەوەى ھەلى كارەو، رووخساندىنى ھەلى كار سەر بە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتى بېت، لەبەر ئەوەى يەكېك لە ئامانجەكانى وەزارەت رەخساندىنى ھەلى كارە، دۆزىنەوەى ھەلى كارو رەخساندىنى ھەلى كار لەبوارى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتى، ئەوە يەكەم تېبىنىم.

دووم تېبىنىم لەسەر ئەوەپە بەرپاستى لەسەر تەمەنەكانە لەنپوان (16 – 35) لەسەر رۆشناپى ياساكانى كارکردن، ئەوەى سەرۋى (15) سال بېت دەتوانىت كار بكات لەو پىرۆزانەى كە مەترسىدار نىپە لەسەر ژيانى، ھەلى كار كىرنىش بەرپاستى بەپى ھەموو پىرەنسىپە نپودەولەتپەكان و ياساكانى كار ھىچ كاتېك سەقى سەرەو (35) سال، يان ئەوانە تاكو ئىستا تەحدىد نەكراو، ھەر كەسى بتوانىت كار بكات، ئىمە مولزەمىن لە وەزارەت ھەلى كار كىرنى بۇ بدۆزىنەو، ھەر ئەو تېبىنىپەكانم بوو، داوا دەكەم ئەم پىرۆزەپە سەر بە وەزارەتى ئىمە بېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار جەنابى وەزىر كەرەم بىكە.

بەرپىز د.كاوە محمود شاكر/ وەزىرى رۆشنىرى و لاوان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە تايىبەتمەندى پىرۆزەكە بە پەلى يەكەم ئەم پىرۆزەپە دۆزىنەوەى ھەلى كارە، بە پەلى يەكەم پەيوەندى بە ئىش و كارى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتى ھەپە، بوونى وشەى لاوان ماناى ئەوە نىپە دەپىت لە وەزارەتى لاوان بېت، وەزارەتى رۆشنىرى و لاوان بەرپىرسە بەرامبەر تەنسىق كىرن بۇ دانانى ستىراتىجىيەتى نىشتمانى كوردستانى بۇ لاوان، كە ئەمە خویندىنى بالا دەگرېتەو، بەعسات دەگرېتەو، پەرۋە دەگرېتەو، كشتوكال دەگرېتەو، ھەموو بوارەكان دەگرېتەو، لەبەر ئەوە ئەم بوارە بەتايىبەتى پەيوەندى بە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتى ھەپە، ئەمە يەك.

دوومىن/ بەنىسبەت تەمەنەو، ئەو تەمەنە (16) سالى وەگو بەرپىز وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتى فەرمووى لە قانونى عەمەل بوارى كارکردن دراو بە (16) سال جگە لەو پەرسەندەنانەى كە بەرپىزان نامزەپان پى كىرد، بەلام لە ھەمان كاتدا كەلەتېك ھەپە كەفالىتى قەرز، يەعنى ئەو قەرزە ھەر وا نادىت، يەعنى ئەو قەرزە ئەگەر مەترسى ئەوەمان ھەپىت كە (16) سالە قەرزى دەدەپىت، كەفالىتى قەرز

ھەيە، جگە لەوھ سولتەي تەقدیری ھەيە بۇ سندووقەگە، ئەو سندووقە گە خاوەنی سولتەي تەقدیری، ئەو بریاری ئەوھ دەدات گە پپی بدریت، یان پپی نەدریت، لەوانەيە گەنج بیٹ نەیداتی، چونگە لەوانەيە توانای ئەو مەسەلەيەي نەبیٹ، پیناسەي پرۆژەي بچووک گرنگە، چونگە پرۆژەي بچووک ئەو مەبلەغەي گە دادەنریت سەرمايەگەي چەند بیٹ دیار بیٹ، لە زۆربەي ئەو قانونانەي گە لە ولاتانی دیکە ھەيە تەعریفی مەشاریعی بچووک و مۆتەوہست دەکات بەو سەرمايەي ھەيەتی، ئەمەش جیايە لە رادەي بەشداری کردنی حکومەت، سندووقەگە بۇ دەعم، لەوانەيە ئەو پرۆژەيە بچووک بیٹ، بەلام بەشیکی حکومەت دەعمی دەکات، بەشەگەي تری کابرا خۆي پارەي ھەيە، یان جیھاتی تر دەعمی دەکات، لەبەر ئەوہ ئیمە پپویستمان بەوھ ھەيە رادەي دەعمی سندووقەگەش دەست نیشان بکریت، حەددی ئەعلا، یەعنی بۇ نموونە لە وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەلایەتی دەست نیشان کراوە گە رادەي دەعمی حکومەت ئەم سندووقە دە ھەزار دۆلارە، بۇ نموونە، بەلام لەوانەيە پرۆژە بچووکەگە بايی سەد ھەزار دۆلار بیٹ، مەبەستم ئەوھيە پیناسەيەگە ھەبیٹ بۇ پرۆژەي بچووک بە تەحدیدی لەسەر ئەساسی سەرمايەگەي، ئەمە مەسەلەيەکی گرنگە، مادام ئەم پرۆژەيە پەيوەندی بە لاوانەوھ ھەيە، من پپموايە یەعنی لیردا بە پپچەوانەي خوشکی بەرپزم وەزیری کارو کاروباری کۆمەلایەتی گە ئەو پپیوايە نابیت سەقف ھەبیٹ، چونگە ھەلی کار بۇ ھەموو گەسە، ئەوھ راستە ئەوان پرۆژەيەکیان ھەيە بۇ سندوقی دەعمی کارکردن، بی کاری بۇ پرۆژەگان، ئەوھ سەقفی نیە، بەلام ئەم سندوقە تاییبەتە بە لاوانەوھ، گە تاییبەت بیٹ بە لاوانەوھ ئەبی سەقفی ھەبیٹ، یەعنی سەقفی بەرزیشی ھەبیٹ بۇ ئەوھي خەلگیک لەسەر ووی سی و چوار سائەوھ پیناسەي لاوانی لەسەر تەتبیق بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپزم سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەي ھاوہەش رەئیتان؟ کاک شیروان فەرموو.

بەرپزم شیروان ناصح حیدەری:

بەرپزم سەرۆکی پەرلەمان.

بەپراستی س، چوار مۆلاخەزەي گرنگ درا لەلایەن بەرپزان ئەندامانی پەرلەمان و وەزیرە بەرپزەگانەوھ، دەتوانین حەسری بکەین بە چەند خالیک، یەگەمیان/ ئایا عایدی کام وەزارەت بیٹ؟ وەزارەتی وەرزش و لاوان بیٹ یان وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەلایەتی بی، ئیمە بەینی خۆمان موناقدەشەمان کرد بەپراستی ئیمە ئەگەر بمانەوئ بە پپی سیستماتیک ئیش بکەین، پپۆستە عایدی وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەلایەتی بیٹ، لەبەرئەوھي ھەر وەکو جەنابی وەزیر ئیشارەتی پپی دا، دانانی ستراتییجیەتی خزمەتکردنی لاوان لەلایەن وەزارەتی رۆشنیری دەبیٹ لە بوارە جیاجیاگاندا، بەلام ھەر وەزارەتیک بواړی خۆي جی بەجی دەکات، لەبەرئەوھي ھەلی کارپەيوەندی بە وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەلایەتیەوھ ھەيە، وە تەئسیس کردنی ئەو پرۆژە بچووکانە بۇ گەنجان دەبیٹە دروست کردنی ھەلی کار، بۇ لاوان بۇ ئەوھي بتوانن لەزیر چەتری پرۆژە بچووکەگان کاریان بۇ بدۆزریتەوھ، دووھمیان/ بە نیسبەت عومر، عومر زۆر ئیشارەتی پپی

درا، تەبىئىيەتتىن مەن ھەز دەكەم يەك نوقتە بىلەن ئەو ئومۇمىي لىپىر تەھدىد كراۋو ھەروەكو لە ياساگەشدا ھاتوۋە دەلىل (لاغراض هذا القانون) واتە بۇ قانۇنى ۋەزارەتى سەقافە ۋ شەباب نىيە ھەروەكو دەلىل، راستە ستاندىرى ئىۋدەۋلەتى ھەروەكو سۆزان خان ئىشارەتى پىيى دا 16-34 ئەۋە لە بۇ گەنج بە شىكلىكى گىشتى بىت رەنگە، بەلام لە بۇ ئەغرازى ئەو قانۇنە ئىمە پىمان وايە، بە نىسبەت 16-35 ئومۇمىي زۆر مۇتەۋەسىيەت ۋ مۇتەدەپلە بۇ ئەۋەى بىتۋانى بىچىتە ژىر چەترى ئەو ئىلتىزاماتەى كە لە ناۋ ياسايەگەش ھەيە، بە تايبەتى ئەگەر ئومۇمىي گەشىتە 16 ئەسلەن بۇى ھەيە ئىجازە بە مندالەگەى بدات بىچىت ۋ ئەمەلى تىجارى بىكات بە گۇيرەى قانۇن، بۇيە پىمۋايە رەئى لىژنەى ھاۋبەش ئەۋەيە كە ھىنەكە لە جىگەى خۇيەتى، بە نىسبەت تەعريفى پىرۇۋە بىچۈۋەگەن ئىمە پىمانۋايە پىرۇۋە بىچۈۋەگەن دەبىت تەعريف بىرئى، بەلام لىپىر تۈۋشى ئەشكالىك دەبىت، ئايا رەئس مالى ئەو پىرۇۋە بىچۈۋەگە چەند بىت ۋ لە چەند كەمتر نەبىت، لە چەند زياتر نەبىت، بەراستى ئەمەش كىشەيەكە رەنگە نەتۋانىن ئىستا بەۋ دەم ۋ دەستە بىتۋانىن ئىمە ھەدى ئەدناۋ ھەدى ئەعلاى بۇ دابىئىن، مەن پىمۋايە ئەمە بۇ ۋەزارەت دابىئىن بۇ ئەۋەى بىتۋانىن لە نىزام داخلى، لەۋى تەعريفەگەى بداتى ۋ بىتۋانى رەئس مالىشى بۇ دانى، بە نىسبەت ھەدى ئەدنا ۋ ھەدى ئەعلاى پىرۇۋەگەن، ئەمە كۈرتەى ئەم مۇلاھەزاتانە بوۋ كە بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمانى بەرچاۋيان خىستبوۋ، نازانم ئەگەر ھاۋكارانم مۇلاھەزاتى تىران ھەبىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

د.پىرۇزان فەرموۋ.

بەرپىز د.پىرۇزان عبدالقادر دزىيى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە پىشنىيارى چەند پىناسەيەك زىاد بىرئىت لەماددەى يەكەم، پىشنىيارى ئەۋە كرا كە ئەنجۈمەن زىاد بىرئىت، لەبەرئەۋەى لە ماددەى تەنھا ۋشەى ئەنجۈمەن لەماددەى 4 ۋ 5 ھاتوۋە، لە چۈرەش ناۋى تەنھا ۋشەكە نەھاتوۋە پىناسەكە كرايە بۇيە بە پىۋىستمان نەزانى زىادى بىكەين، تەنھا لە ماددەى 5 كە باسى ئەنجۈمەن دەكرىت دەتۋانىن ۋشەى بەرپۈۋەبىردىنى سىندوقەگەشى بۇ زىاد بىكەين، ئەۋە پىۋىست بەۋە ناكات، باس لەۋە كرا كە چاۋدپىرى سىندوقەكە بىرئىت، ئەۋە لە ماددەى 5 ۋردەكارىيەگان باس كراۋە، ناۋى سىندوقەگەش يەكلاكارىيەۋە، ۋەكو ناۋنىشانى ياسايەگەى لى دىت، كە كو لەۋى دەنگمان بۇى دا ، ھەر ئەۋ تىبىنىيانەم تۆمار كىدوۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك عماد فەرموۋ.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

مەۋزۇسى تەمەن، تەبەن لە ۋەزەرت تەھدەد كراۋە، ۋەزەرتى رۇشنىبىرى و لاۋان 34.14 سال بىت، بەلام ئەمە بەس بۇ ئەۋەيە كە گەنجان يان لاۋان بەشدارى لە نەشاتاتى مەراكزى شەباب بىكەن، ئەۋە لەبەرئەۋە ئەۋ تەمەنە تەھدەد كراۋە، ئەمە 16 سالمان داناۋە، چونكە بە پىي رۇۋپىۋى نىشتەمانى رۇۋال بۇ سالى 2009 ھەندىك رېژە ھاتوۋە، بۇ نەۋنە لېرە دەئەت 10,1 ى لاۋان لە تەمەنى 10. 30 سال پىشتەر قەد نەچۋنە بەربارى خۇيىنەن، باشە ئەمانە بەر بارى خۇيىنەن ئىستا لە جادەنە، چى بىكەن؟ لەبەرئەۋە ئەمە بە باشى دەزانىن كە ئەم تەمەنە بىمىنى ھەروەكو ھاۋكارانم سۇزان خان و برادەرانىش پىشنىارىيان كىردوۋە، مەجلىس ئەۋە تەعريف كراۋە لە ماددەدى كە دىكتۇرە گوتى، لارىمان نىە ئەگەر مەشارىعى سەغىرە ئەگەر تەعريف بىكەن، بەلام ئەۋە پىۋىستى بە رۇۋىژ كىردن لەگەل ھەمەت ھەيە، مەسەلەى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى كە سەر بە ۋەزەرتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى بىت، لە نەخشە رىي لاۋاندا ھاتوۋە كە ۋەزەرتى رۇشنىبىرى و لاۋان پىشنىار كراۋە كە مەسەلەى بى كارى و ھەژارى لەناۋ گەنجاندا لە ئەستۋى ۋەزەرتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتتە، واتە ۋەزەرتى رۇشنىبىرى و لاۋان ئەۋان ئەۋە ئەرگەيان راسپاردوۋە بە ۋەزەرتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى، ئەمەش مانەمان نىە كە بۇ ۋەزەرتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان:

كاك خورشيد فەرموۋ.

بەرپىز خورشيد احمد:

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان.

من پىشنىارىيەم ھەيە بۇ تەعريفى (المشاريع الصغیره) چونكە كە لە ياسايەكە ھاتوۋە ۋەئەت ئەۋانەى دەخلى مەھدود، مادام باسى دەخلى مەھدود دەكەن، ئەمە با مەشارىعى سەغىرە بە رەئى من بەۋ شىكلە تەعريف بىكەن، (يقصد بها المشاريع التى لاتتجاوز كلفتها اربعين مليون دينار عراقى) ئەم ئەعلاى ھەدە، بەلام موشارەكەى ھەمەت بۇ ۋەزەرت دەھىلەنەۋە و ئەۋ ئىمكەناتەى بۇ بەردەستى ۋەزەرت، چەند پارەيان ھەيە و چەند دەتوانن بەشدارى لەھەر پىرۇژەيەك بىكەن، ئەمە يەك، دوۋەم/ من پىسارىيەك لە جەنابى ۋەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى دەكەم، چ ئالەتتەكتان لە دەستە بۇ تەقىم كىردنى پىرۇژە يان جەدۋاى ئىقتىسادى بۇ ھەر پىرۇژەيەك، چ ئالەتتەكتان ھەيە بۇ بەدۋادىچوۋن، ئەگەر بىرپارماندا ئەۋ پىرۇژە عايد بە ۋەزەرتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى بىت، ئەۋەلەن/ جەدۋەلى ئىقتىسادى چ ئالەتتە ھەيە؟ دوۋەم/ بەدۋادىچوۋن و متابعەى مەشارىع، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان:

سۇزان خان ئەگەر نىزامىيە، ئەگەر شەرحە نابى، نا نا، كاك عمر فەرموۋ.

بەرپىز عمر صدىق ھەورامى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من نیزامیه کەم لەسەر دوو بابەتە، چەند پەرلەمانتاریک پێشنیاری ئەوەیان کرد کە وشەى شەباب هەنگیریت،

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

رجائەن دانیشە کاک عمر ئەو لەبەردەستمانە و دەبێخەینە دەنگدانەو، لیژنەى یاسایى کەرمکەن، د.رۆژان فەرموو.

بەرپز د.رۆژان عبدالقادر دزمیی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى یەكەم تاییبەتە بە پێناسەكان ئەگەر یەكلا بوووە کەوا پشنگیری لەو پێشنیارە کرا کەوا ئەو سندووقە سەر بە وەزارەتى کارو کاروبارى کۆمەلایەتى بیّت، ئەوا پێشنیار دەکەین کەوا برگەى 2 لیڤە لابردریت لە ماددەى 1، ناوى وەزارەت بێیتە ماددەى 3، لەبەر ئەو هۆیە کە ناوى وەزارەت لە یاسایەکە دووبارە نەبوووتەو تەنها لە ماددەى 3 هاتوو، کە باس لەو دەکات (یأسس صندوق باسم صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب ویرتبط) ئەوجا ناوى وەزارەتەکە لەوئى بى، ناوى وەزارەت دووبارە نەبووتەو، وشەى وەزارەت پێویست ناکات پێناسە بکریت لە ماددەى 1، برگەى 2 لە ماددەى 1 واتە لابدریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

برگەى 2 کە پێشنیاری لیژنەى هاوبەش وەریانگرتوو لایچى؟ کى لەگەڵە لایچیت دەست بەرزیکاتەو؟، برگەى 2 لە تەعریف کى لەگەڵە لایچى؟ 48 کەس لەگەڵ دایە، کى لەگەڵە بمینیتەو؟ 8 کەس ئەو لادرا، ئیستا بۆ برگەى 3 کە دەبیته 2، د.رۆژان فەرموو.

بەرپز د.رۆژان عبدالقادر دزمیی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة 1 / يقصد بالمصطلحات والتعابير الاتية المعانى المبينة ازاءها لاجراض هذا القانون:

1/ الاقليم: اقليم كوردستان - العراق.

2/ الشباب: الذين تتراوح اعمارهم بين 16 - 35 سنة.

3/ الصندوق: صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بە کوردیەکەى بخویننەو، د.رۆژان فەرموو.

بەرپز د.رۆژان عبدالقادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئاخر جار بىخوئىننەو، بۇ ئەوھى بىخەينە دەنگدانەو، د.رۇژان فەرموو.

بەرپىز د.رۇژان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة 1 / يقصد بالمصطلحات والتعابير الاتية المعانى المبينة ازاءها لاغراض هذا القانون:

1/ الاقليم: اقليم كوردستان - العراق.

2/ الشباب: الذين تتراوح اعمارهم بين 16. 35 سنة.

3/ الصندوق: صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بە كوردىيەكەى بخوئىننەو، د.رۇژان فەرموو.

بەرپىز د.رۇژان عبدالقادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى 1

مەبەست لەو زاراووه و دەستەواژانەى خوارەو ماناكانى بەرامبەريانە بۆ مەبەستى ئەم ياسايە:

1. ھەرىم: ھەرىمى كوردستان - عىراق.

2. لاو: ئەوانەى تەمەنيان لەنيوان 16. 35 سائە.

3. صندوق: صندوقى پشتيوانى پرۆژە بچووگەكانى لاوان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەئە دەستى بەرز بكاتەو تەكايە؟ 45 كەس لەگەئە دايە، كى لەگەئە دانيە؟ 11 كەس لەگەئە دانيە، بە

زۆرينەى دەنگ پەسەند كرا، بۆماددهى 2 كەرەمكە، كاك شىروان فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى 2/ ئەم ياسايە ئەم ئامانجانەى ھەيە:

1. سوود وەرگرتن لە وزەى لاوان كە دەستەبەرى بەشدار بوونى كارايان دەكات لە گەشە پيكردى ھەرىم.

2. بەرزكردنەوھى ئاستى كۆمەلايەتى و ئابوورى لاوان لە ھەرىم دا.

3. گەياندى كەرتى لاوان بۆ ئىكتفاى خودى بە شيوەيەكى پەرەسەندوو و زيندوو وەك ھەول دان بۆ بەدى

ھينانى گواستەنەويەكى جۆرى بۆ ئەم كەرتە.

4. پيشكەش كردنى پائيشتى پيويست بۆ لاوان بۆ دروست كردنى پرۆژەى بچووگ.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بە عەرەبىيەكەى فەرموو.

بەرپىز رۇۋان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

المادة 2/ يهدف هذا القانون الى:

- 1- الاستفادة من طاقات الشباب بما يكفى مشاركتهم الفعالة فى تنمية الاقليم.
- 2- النهوض بالمستوى الاجتماعى والاقتصادى للشباب فى الاقليم.
- 3- الوصول بقطاع الشباب الى الاكتفاء الذاتى بشكل متطور وحيوى سعيا لتحقيق نقلة نوعية لهذا القطاع.
- 4- تقديم الدعم اللازم للشباب لانشاء المشاريع الصغيرة.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كى دەپەئە قىسە بىكەت؟ ئەم بەرپىزانە دەپانەئە قىسە بىكەن، عمر نورەدېنى، عمر ھەورامى، گۇران ئازاد، گەشە دارا، لانا، محمد شەرەزوورى، دلپەر محمود، شىلان، صباح، زىيە، ژيان، سالار، سەمىرە، سەردار، سەرورە، شوان، كاۋە، محمد امين، ئاسۇ، بېرىقان، پەروين، تارا، دانا، ھاژە، سۇزان، د.بشير، جمال طاھر، ئەمەرۇ ياساكە تەواۋ دەكەين، ئىنجا چەند قىسە بىكەن بە كەيفى خۇتان و وەخت ھەيە و شەۋىش دائەنىشىن، كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر نورەدېنى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

جگە لەو ئامانجانەى كە لە ماددەى دوۋەمدا ھاتوۋە، من پېشنىار دەكەم ئەۋەشى بۇ زىاد بىكرىت، (رەخساندى ھەلى كار بۇ لاوان و ۋەكارخستىيان، سنووردانان بۇ دياردەى بى كارى و بى كارى داپوشراۋ، ھەرۋەھا پەرەپىدانى پرۇژە بچوۋكەكان لەروۋى چەندايەتى و چۇنايەتەۋە)، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پېشنىارەكان بنووسن، ئىزافەتان ھەيە بىنپىرن بۇ لىژنەى ھاۋبەش، كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر ھەورامى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تېبىنىم لەسەر ماددەى دوۋەم ھەيە كە دەلى ئەم ياسايە بە باۋەرى من ياساكە نا سندوقكە ئامانجى ئەۋەيە، سندوقكە ئەو ئامانجانەى خواروۋە دەپىكى، نەك ياساكە، لەبەرئەۋە من پېشنىار دەكەم وشەى ياساكە لابرديت و بىكرىت بە سندوق، دوو/ لەسەر ئامانجەكان بە باۋەرى من ئەو ئامانجى يەكەم و دوۋەم و سىيەم ئەۋە ئىشى تەنھا ئەم سندوقكە نىە، بەلكو ئىشى چەند ۋەزارەتتىكى ناۋ حكومەتى ھەرىمى

كوردستانه، به باوهړې من تهنه خالی چوارم ئه ویش پیشکەش کردنی پالپشتی پیویست بۆ لاوان بۆ دروست کردنی پرۆژە بچووک که خالیکی تری بۆ ئیزافه بکریت، کهم کردنه وهی بی کاری و ههزاری له ناو لاوان و گهنجان دا، من تهسهور دهکهه نامانجی ئهم سهندوقه زیاتر له مه ته حقیق دهبی و ئهو سی خالیه سهرهوه بهرپزهوه ئهو وشهیه دهئیم تهنه ئینشایه و له نامانجی چهند وهزارهتیکی تری حکومهتی ههریمی کوردستان دا ههیه، ئهو سهندوقه ناتوانی ته حقیقی ئهو سی نامانجه تهنه بۆ خوی بکات، زور سوپاس.

بهرپز سهروکی پههلهمان:

کاک گۆران فهرموو.

بهرپز گۆران نازاد:

بهرپز سهروکی پههلهمان.

من وپرای پشتگیری کردنم بۆ قسهکانی هاوړپم کاک عمر ههورامی، کوی گشتی موکته مهلی ئهم یاسایه بهراستی خوی له سندوق دا دهبینیتهوه و سندوقه کهش بۆ پالپشتی کردنی پرۆژهیه، که ئهگهر کورتی بکهینهوه، ئهگهر ماددهیه بۆ ئهههلاف بییت، کوی یاسایه که بۆ ئهم سندوقه بۆ کهم کردنه وهی رپزهی بی کاریه، بۆیه پیم باشه له ئهههلافهکاندا یهکیک له وه بنووسری که کهم کردنه وهی رپزهی بی کاریه له ههریمی کوردستان، دووه میان/ بۆ دوورخستنه وهی بابلین یاخود هاندانی گهنجانه بۆ کارکردنیان له کهرتی تایبتهت و پشت نه بهستنیان به کهرتی حکومهت، که ههردووکی تیدا غیابه، بۆیه پیشنیار دهکهه له خالیکی دا ئهوه نامازهی پی بکریت که نامانج له سندوقه کهم کردنه وهی رپزهی بی کاریه، له خالیکی تر دا هاندانه بۆ کارکردن له کهرتی تایبتهت، سوپاس.

بهرپز سهروکی پههلهمان:

گهشه خان فهرموو.

بهرپز گهشه دارا:

بهرپز سهروکی پههلهمان.

منیش هاوړام له گهه کاک گۆران له دوو خالدا، بهلام پیشنیاری ئهوه دهکهه که چوار خال بۆ ئهم ماددهیه زیاد بکریت، یهکهه/کهه کردنه وهی رپزهی بی کاری و چاره سههرکردنی له نیو کومه لدا، که نامانجی ئهم یاسایه بییت، ههروهها هاندانی کارکردن له کهرتی تایبتهت له چوارچیوهی سیاسهتی بهکارخستن، نامانجیکی تری ئهم پرۆژهیه ئهوه بییت سنوور دانان له پشت بهستنی حکومهت، بهمه بهستی بهکاربردن و دامه زرانندن و فهراههه کردنی پشتگیری دارایی و تهکنیکی و بهرپوه بردن بویان و بۆ زیاد بوونی باوهرپوون به خویان، ههروهها هاندانی لاوان و دهرچووان بۆ دهسپیشخههری کردن له دامه زرانندی پرۆژهی بچووک، زور سوپاس.

بهرپز سهروکی پههلهمان:

لانه خان فهرموو.

بهرپز لانه احمد محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ماددە 2 كە نووسراو (يهدف هذا القانون) بەرپىزى من بە نىسبەت خالى 2 بنووسرىت (معالجة البطالة ويجاد العمل للشباب وبدوره يؤدى الى النهوض بالمستوى الاجتماعى والاقتصادى للاقليم)، بە نىسبەت خالى 3 خالەكە بەو شىۋەيە دابىرپىزىتەو (النهوض بقطاع الشباب وتطويره وتحسين فى نوعيته)، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

تاكايە ئەو پىشنىيارانە بە نووسىن بنىرنە ئىرە، بۇ ئەوئى سىياغەكە وازح بىت لەبەردەست، كاك محمد فەرموو.

بەرپىز محمد شارەزوورى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لە خالى 2 پىشنىيارى ئەو دەكەم (بەرزكردنەوئى ئاستى كۆمەلەيەتى و ئابوورى و پۇشنىبىرى گشتىشى بۇ زىاد بىرئىت) پىشنىيارى ئەوئى دەكەم كە خالىكى دىكەش زىاد بىرئىت ئەوئى كە هاوكارم كاك گۆران باسى كروو بەرپىستى كەرتى تايبەت غائىبە لەم ئامانجانەدا، چونكە كەرتى تايبەتئىش لەم سالانەى دوايى دا كە گرنگىەكى تايبەتى خۇى هەيە بۇ پىرکردنەوئى كۆمەلەئىك كە حكومەت پىيان ناگات، بۇيە پىشنىيارى ئەوئى دەكەم كە خالىكى تىرى بۇ زىاد بىرئىت، بەم شىۋەيە (هاندانى كەرتى تايبەت بە پىشتىگىرى كردن و دەستەبەر كردنى پرۆژەى بچووك بۇ لاوان) زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك دلپىر فەرموو.

بەرپىز دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش پىشنىيارى ئەوئى دەكەم كە خالىكى تىرى بۇ زىاد بىرئىت بەم شىۋەيە: گرنگىدان بە كەرتى تايبەت و دۆزىنەوئى هەلى كار بۇ گەنجان، بەلام لە هەمان كاتدا بۇ ئەوئى ئەم ياسايە زىاتر دەورپىكى چالاكانەى هەبى و گەنجان بە پەرپۇشەوئى بەرەو پىرى بچن و زىاتر بىيئە هۇى ئەوئى فشار لەسەر كەرتى گشتى حكومەت كەم بىكاتەوئى بۇ دامەزراندن، ئىمە ياسايەكمان بۇ هاتوئى لەلايەن حكومەتەوئى كە تەعدىل كردنى هەندى ماددەى تىايە لە ياساى كار، پىويستە لە دواى ئەمە دەست بەجى كار بىكەين بۇ ئەوئى ئەو تەعدىل كردنە موناقەشەى لەسەر بىرى و پەسەند بىرئىت بۇ ئەوئى زىاتر بىيئە هاندەرىك بۇ گەنجان وبەرەو پىرى ئەم ياسايە و زىاتر گەنجان هان بدات بۇ ئەوئى بتوانى لە كەرتى تايبەت كار بىكات و بۇ گۆرپىنى ئەو ماددانەى كە لە ياساى كار دا لەگەلى هاتوئى، رىنگا خۇش دەكات بۇ ئەوئى گەنجانىش يان خەلكى تر لە كەرتى تايبەت دا وەكو كەرتى گشتى خانەنىشىن بىرئىت و بە پىى شەهادە وبە پىى تەمەن، لەبەرئەوئى من

بۆيە پېشنيارى ئەو دەكەم لەدوای ئەم ياسايە كە پەسەندمان كرد، گرنكى بدەين بە گۆرپنى ياساى كار كە لەلايەن حكومەتەو بەمان هاتوو و خویندەنەو دەى يەكەمى بۆ كراو و بۆ ئەو دەى موناقتەشەى بكەين و پەسەندى بكەين، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

شیلان خان فەرموو.

بەرپز شیلان عبدالجبار:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تیبینیا من لسەر تەسەلسلانە یا شەمە دفتین سەر و بن بکەن، یەعنى خالا چارى بینه خالا ئیکى، مادام نافى پرۆژە ياسایەت هاتیه بسندوقا پالپشتا کرنا پرۆژین بجیکى لوان ل هەریمى کوردستانى، یەعنى ئارمانجا ویا سەرەكى كو هاریکاریا گەنجان بیته کرنى بۆ پرۆژەیین بجیک، ژ ئەز وەسا دبىنم كو خالا چارى بیتن جهى خالا ئیکى و سپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك صباح فەرموو.

بەرپز صباح بیت الله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددى دوو برگا ئیک دبیژیتن (سوود وەرگرتن لە وزەى لوان) برهئیا من ببیتە (بەكارخستنى تواناکانى لوان)، برگا 3 (گەیاندى كەرتى لوان بە ئیكتفاى خودى) لە جياتى كەرتى لوان ببیتە (تویژى لوان)، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زکيه خان فەرموو.

بەرپز زکيه صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تیبینیا من ئەو دەیه لسەر خالا ئیکى یە كو دبیژیتن (سوود وەرگرتن لە وزەى لوان كە دەستبەرى بەشدار بوونى كاریان دەكات لە گەشە پیکردنى هەریم)، برهئیا من فى رهنكى بیتن (سوود وەرگرتن لە وزەى لوان بۆ بەشداربوون لە گەشە پیکردنى هەریم) لەمە زیاتر نەبیت، خالا دى ژى برهئیا من پیتفيا بهینه زیدە کرن وەكى هافكاریت من ئماژە پى كرى، چونكو ئارمانج ژ دانانا فى ياسایى ئى كەمكرنايه بى كاریهيه ئەفە دبیتە ئیک ژ وان خالیت پیتفيا بهیتە زیدە کرن، ئارمانجا دى ژى وەكى هویەت دەرچوو داهايه دیار کرن ئەفەيه كو بارگرانيا سەر حكومەتى بهیتە كەم کرن بۆ دامەزراندنى، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ژیان خان فەرموو.

بەرپۇز ژيان عمر شريف:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

منيش پشتگىرى لە قسەكانى زەكە خان دەكەم كە لە ماددەى 4 بىرگەى 1 (سوود وەرگرتن لە وزەى لاوان لە جىياتى دەستەبەرى بەشداربوونى بۇ بەشدارى پىكردنىان لە گەشە پىكردنى ھەرىم)، بە نىسبەت 3 پشتگىرى كاك صباح دەكەم لە جىياتى كەرت بلىى توپىژى لاوان ەرهەبىەكەشى بىت بە (قطاع)، چونكە بىى بە تەبەقە نەك قطاع، سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك سالار فەرموو.

بەرپۇز سالار محمود:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەراستى دا ئەوەى لە ئامانجەكاندا ھاتووە خالى زۆر گرنگن، من تەنھا پىشنىارى چەند خالىكى تر دەكەم كە ھەندىكى ھاورپىيان ئامازەيان پىى كرد، زىادكردنى بەرھەم لەرپىگەى كەرتى تايبەتەو، ھەمووان ئاگادارن كۆمەلگەى ئىمە ھىشتا نەبووئە كۆمەلگەىكى وەبەرھىن، ئەم قۇناغە ئەو قۇناغەىە كە دەتوانىن بلىين دەرفەتەكان لەبەردەست دان كە بىتە كۆمەلگەىە كە پشت بە خوى بىستى و ئامانج لەمە پالپشتى لاوانىش بۇ پرۆژە جىاوازەكانىان لە رپىگەى كەرتى تايبەتەو بۇ زىاد كردنى بەرھەم بىت، ئەمە ئامازەى پى بكرىت كارىكى باشە، ھەروەھا پالپشتى كردن لە كەم كەردنەوەى رپژەى بى كارى و بە تايبەتى بى كارى داپوشراوى كە پى دەوترى (البطالة المقنعة)، خۇمان ئاگادارىن كە ھەولەكان چەند چر بىت لە ئايندەىەكى نزيك دا ناتوانىن بى كارى بنەبر بكەين، بەلام دەكرى ئىش لەسەر بەرنامە لەرپىگەى سىكتەرە جىا جىاكانەو بە پالپشتى ئەم پرۆژەىەش رپژەى بى كارى كەم بكرىتەو و نەھىلدرى، يەنى ئەوەى ئىمكانە بوترى، خالىكى گرنگ تر ئەوەىە ئىمە لەم ئامانجانە ئامازە بەو بكەين كە بە يەكسانى مامەلە بكرىت لەگەل رەگەزى نىر و مى واتە كورپو كچ يان ژن و پىاو، لە بەدەھىنانى خواستەكانىان و لە پشت بەخۇ بەستن لە كارەكانىان دا، سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان:

سميرە خان فەرموو.

بەرپۇز سميرە عبداللە:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ماددەى 2 خالى 1 سوودوەرگرتن لە وزەى لاوان، ئامازە بەو نەكراو كە چۆن و بە چ رپىگەىە سوود لە وزەى لاوان وەردەگىرى، پىويستە ئامازەى پى بكرىت، خالى سىيەم / گەياندىنى كەرتى لاوان لەم خالەشدا رپىگەىەكان دەست نىشان نەكراو، ئەگەر بكرىت دەست نىشان بكرىت چەند ئاستى كۆمەلاىەتى و ئابوورى لاوان بەرز دەكرىتەو، ھەروەھا لە خالى 4 پىشكەشكردنى پالپشتى پىويست ئەو پالپشتە دىارى

بكریت، ماددەكە ديارى بكریت چەندە، ھەرۋەھا پېشنيار دەكەم يان وەكو ماددەيەك يان وەكو خالتيك نيزافە بكریت لەسەر ئەم ماددەيە لەدوای دەرچوونی ئەم ياسايە پېويستە ھەر كۆمپانيايەكى بيانى يا ناوخويى كەلە وەزارەتى بازرگانى ھەريم تۆمار دەكریت پابەند بكریت بە دابين كردنى ھەلى كار بۇ چەند گەنجيك، بە مانگانەيەكى گونجاو، ژمارەى گەنجەكانيش لە 5 كەمتر نەبيت و ئەگەر كۆمپانيايەكە سەرمايەى زۆر بوو ژمارەكە زياتر بكریت، زۆر سوپاستان دەكەم.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سەردار فەرموو.

بەريز سەردار رشيد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى 2 لە بېرگەى 2 (بەرزكردنەوہى ئاستى كۆمەلايەتى ئابوورى لاوان لە ھەريم دا) من پيم باشە ئاستى وشياريشى بۇ زياد بكریت، لەبېرگەى 4 پيشكەش كردنى پالپشتى پويست بۇ لاوان، بۇ دروست كردنى پرۆژەى بچووك بېيك پارەى ديارى كراویشى بۇ زياد بكریت و زۆر سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سەرورەر فەرموو.

بەريز د.سەرورەر عبدالرحمن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ھاورپيكانەم كۆمەلتيك تەرحى جوانيان كرد، من پيموايە لە ئامانجەكانى ئەم ياسايە ياخود وەكو ھاورپيم كاك عمر باسى كرد، ئەم سندوقە دەتوانين بليين يەكەم خال بۇ ئەوہى ريزبەنديان بكەين، يەكەم خالى خالتيكە بوى زياد بكریت (كەمكردنەوہى ريزەى بى كارى و چارەسەر كردنى لەنيو كۆمەلگادا) چونكە مەبەست لىي لە خالى يەكەمى ئامانج لىي ئەمەيە، دووہم خال بە راى من خالى چوارەمە بيتە شوينى و ببيت بە دووہم و پيشكەش كردنى پالپشتى پويست بۇ لاوان بۇ دروست كردنى پرۆژەى بچووك، سييەم خالى خالتيكە زياد بكریت، ھاندانى كاركردن لە كەرتى تايبەت لە چوارچيۆەى سياسەتى بەكارخستن و دەسگيرپويى و ھاوكارى لاوانى بەھرمەند و خاوەن پرۆژە و سوودەرگرتن لە وزە و توانايان بۇ گەشەپيدانى ھەريم، ئەمە دەمانگەيەنيتە ئەوہى ئەو خالە زياد بكریت و ئيمە لە خالى يەكەميش كە ھەم دارپشتنەكەى وەكو پويست نيە و ھەم نەقسيشى تيديايە رزگارمان بيت، لە خالى سييەم ھاورپام لەگەل ھاورپيكانەم كە مەسەلەى شتيك نيە بەناوى كەرتى لاوانەوہ، خوى تويزى لاوانە، عەرەبيەكەيش ((شەريحە)) دەنوسرى و سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شوان فەرموو.

بەرپىز شوان كرېم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزى من گىرگىتىن و سەرەكى تىرىن و بىنەرەتتىن ئامانچ كە ئەم ياسايدى بۇ دەردەچىت دابىن كىردى
ھەلى كارە كە دەبى لەناو ئەم ئامانجانە جىيى بىرىتتەو، لەبەرئەو پىشنىار دەكەم دابىن كىردى ھەلى كار
بىيىتە خالى يەكەم لە ماددەى دوووم دا، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك كاو ھەرموو.

بەرپىز كاو ھەرموو:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى دوووم بىرگەى 1 پىم باشە بەو شىو ھەسىغە بىرىتتەو (سوود ھەرگىرتن لە وزەى لاوان بۇ
گەشەپىدانى ھەرىم) ئەو ھەى تر زىادە، دەستەبەرى بەشداربىوانى كارايان دەكات لە گەشەپى كىردن، گەشە
پىكىردن بىيىتە گەشەپىدان و كورت بىرىتتەو، دوووم / بەرزكىردنەو ھەى ئاستى كۆمەلەيەتى و ئابوورى لاوان
لەھەرىمدا، بەرزكىردنەو ھەى ئاستى كۆمەلەيەتى خۇى دەبىتە تەھسىل ھاسىل، بىيىتە بەرزكىردنەو ھەى ئاستى
ئابوورى تىوانا و بەھرى لاوان لە ھەرىم دا، چىنكە ھەم لە ھۆيە پىووستىيەكانى ئىشارەت بە تىوانا و
بەھرىيان دەدات بۇ ئەو ھەى ئەو ھەقىرەش زىاد بىرىت لەگەل ھۆيە پىووستىيەكانى تىك بىكاتەو، بە
قەنەئەتى من بىرگەى 3 زىادە، لە جىياتى بىرگەى 3 ھەكو كاك سەرور و كاك ھەم ھەورامىش ئىشارەتىيان
پىدا كەم كىردنەو ھەى بى كارى و ھەزارى بىرىتتە شىوئى ئەو باشتە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك ئاسۇ ھەرموو.

بەرپىز بىر كرېم (ئاسۇ):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنىار دەكەم بىرگەى 3 بەم شىو ھەسىغە دابىرپىزىتتەو، بە ھەرىبى نوسىوومە (دەم الشىباب للاعتقاد على
الذات بشكل حيوى سعيا لتحقيق نقلة نوعية لهذا القطاع) لەبەرئەو ھەى بەبىرواى من جىياوازى ھەيە لە نىوان
دوو عىبارە (الاعتقاد على الذات) نووسراو ھەى لىرە (الافتاء الذاتى) ئىكتفاى زاتى شتىكە ئىعتقادى بە بىرواى
من مەوزو ھەكە ئىعتقادى ھەلا زاتە، بۇيە بەبىرواى من من بۇ لىزنى ھەى قانۇنشەم ناردو ھە تا بەو شىكلە سىاغە
بىرىتتەو، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بىرىقان خان ھەرموو.

بەرپىز بىرىقان اسماعىل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

له ماددهى 2 دا باسى ئامانجهكانى ئەم پرۆژە ياسايە و چەند ئامانجىك كراوہ پېشنيارىكم ھەيە و ھەز دەكەم خالىك زياد بكرىت كە ببيتە خالى 5 كە (رۆشنيار كىردنى گەنجانە بۆ مەبەست لە كاركردن) رپونكردنەوھەيەكم ھەيە كە بۆ دەمەوى ئەو خالە زياد ببيت، دەمەوى كەلتوريك دروست ببيت لە ھەريمي كوردستان كە گەنج كار دەكات مەبەستەكەي بزاني بۆ كار دەكات، بۆ ئەوھي بزاني كاركردن تەنھا مووچە نيە، كاركردن وەرزشە، كاركردن تەندروستىيە و كاركردن دوركەوتنەوھەيە لەكارى خراب لە وەختى فەراغت زۆرە توشى كارى خراب دەبى، كاركردن ئىعتماى كىردنە لەسەر خوئى، كاركردن ئەوھەيە كە گەنج بزاني و اجبى دايك و باب نيە ھەر بەخيوى بكات، بۆ خوئى دەبيت كار بكات، ھەر وھەيە كە بوو كەلتور گەنج بزاني كار بكات دەتوانى خوئىندنيش بەردەوام بى لەگەل خوئىندنى خوئى كار بكات، چونكە خوئى خواھنى سئى گەنجەم ھەر سىكيان دەخوئىن و كارىش دەكەن، زۆر سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

پەروين خان فەرموو.

بەريز پەروين عبدالرحمن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پيم باشە لە ماددهى دووھم خالىك زياد بكرىت ئەويش كەم كىردنەوھي رپژەي كوچ كىردن، يەك لە ئامانجهكانى كەم كىردنەوھي رپژەي كوچ كىردنى گەنجانە بۆ ھەندەران، كە مەبەستيان لە كوچ كىردنەكەش بى كارىيە، ھەر وھەيە بۆ بەدەرخستنى توانا شاراوھكانى لاوان و ھاندانى ئەوانەيە كە لە دەردەوھن و بگەرپنەوھە ھەريم، من پيم باشە رپكارەكان ديارى بكرىت بە چۆنيەتى بەرزكردنەوھي ئاستى كۆمەلايەتى و ھەر وھەيە پيشكەشكردنى پالپشتىيەكان، پشتگىرى راکانى بپريفان خان دەكەم بۆ بەرزكردنەوھي ئاستى رۆشنيارى لاوان كە مەبەست لە كاركردنيەتى و زۆر سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

تارا خان فەرموو.

بەريز تارا تحسين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش ھەر لەگەل ئەوھم كە لەدوای خوئىندنەوھم بۆ ئەم چەند خالە وا دەركەوت زۆر شتى باسكردووه بەراستى، بەلام گىرنگىر ئىستفادە لەم قەرزە بچووكانە يا ئەو كارەي كە ئىستا رادەسپىردىرپىت بەو وەزارەتە كە بىكات، يەكەم/ كەمكردنەوھي ھەلاوساوى ئىدارىيە، كە ئيمە زۆر جار ھەيە ئەگەر ھەلى كار ھەبى ئەو بەتالە موقەنەعەيە نابى لەناو ھەموو دامودەزگاكان كە ھەموو خەلك پىي دەنالىنى، لەبەرئەوھي ئىعتماى خەلك تەنھا لەسەر حكومەتە، ئىيلا دەبى ئەو تەعيني بكات و واى لى دەكەي ئەو گەنجە خوئى بىر بكاتەوھە و بزاني يارمەتى ھەيە وھارىكار ھەيە بۆ ئەو كە بتوانى كار بكات لەكاركردنەكەي دا ئەو كەم كىردنەوھەي بەدى دەكرىت، واتە ئىقتراح دەكەم زياد بكرىت، مەبەست لەم سەندوقە كە لەم

قانونه دا هاتووہ بۇ كەمكردنەوہى كاركردى پۇشراو يان بەتالەى موقەنەعە ھەر وھەا بۇ كەمكردنەوہى بى كارى لەناو كۆمەلگاكە، ھاورم لەگەل ئەو ھاوكارانەم كە پىش منىش بۇ بى كارى قسەيان كرد، دووہم/ مەبەست لەو سەندوقە پالپشتى كرددە بەراستى كە لە يەكەم خال باسى ئەو دەكات ئەو وزەبەى كە لەبن نايەت، ئىمە دەزانين زۆر وزە ھەيە رەنگە رۆژى لەبن بى، ئەگەر نەوتە و ئەگەر ھى سروشتىەكانە، بەلام وزەى گەنج بە تايبەتى لە ولاتىكى وەكو ئىمە كە زۆر ولاتى وەكو يابان و وەكو ئەلمانىا گەنج لەناوياندا ئەسلەن نىە، زياتر بۇ گەرەكانە، چونكە رېژەى منداال لەناوياندا نىە تاوەكو گەنجيان زۆر بى، ئىمە گەنجىكى زۆرمان ھەيە دەتوانين بەو رېگەيە بەراستى وايان لى بكەين كە كار بكەن، سىيەم شت ئەو پشترىيەم لەو دەايە بۇ بىرىقان خان بەراستى پىش ئەوہى بىمەى كۆمەلایەتى كە لەناو پەرلەماندا بىتە دى تەنھا بۇ ئەو كەسانە بىت كە كاريان نىە، ئىمە كارىبەين لەسەر ئەم پەرۇژە بچووكانە بۇ ئەو گەنجانە، بەلكو كاريان ھەبى و كە بىمەى كۆمەلایەتیمان دانەنا زنىش لەگەل گەنجەكاندايە و تەنھا ئەو ژنانە وەرى بگرن كە پىرن.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:
كاك دانا فەرموو.

بەرپىز دانا سەيد صوفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وئەلا من پىموايە ئامانجى سەرەكى دروست كرددى ئەو سەندوقە زياتر لە برپگەى 1 و برپگەى 4 دا كۆبووہتەوہ، بۇيە بەراستى من پىشنيار دەكەم يەك برپگە بىت و ئەويش بەو شىوہيە سياغە بكرىتەوہ (الاستفادە من طاقات الشبَاب و تقديم الدعم اللازم للشباب لانشاء المشاريع الصغيرة)، يەنى پىموايە ئامانجى سەرەكى ئەم سەندوقە تەنھا لە برپگەى 1 و برپگەى 4 دا دەتوانين جيگاي بكەينەوہ ئەوانى تر پىموايە لە تواناي ئەو سەندوقە دا نىە، بەلام ئەگەر ھەر چوار برپگە ئەگەر بىمىنىتەوہ تىبىنى من لەسەر برپگەى 2 ئەوہيە كە باس لەو دەكات ئاستى كۆمەلایەتى يەنى بەرزكردنەوہى ئاستى كۆمەلایەتى و ئابوورى، ئاستى كۆمەلایەتى يەنى نازانم مەبەست چيە لەوہى كە بەرزبكرىتەوہ؟ پىموايە ئەوہ بە ھەلە ھاتووہ لەوانەيە تۆزىك خەلەل ھەبى لەوہ، سەبارەت بە خالى سىيەم باس لەو دەكات كە قىتاعى شەباب بەراستى ((شەريحە))ى شەباب ھەيە توپىزى شەباب ھەيە و توپىزى لاوان، بۇيە من پىشنيار دەكەم ئەگەر مايەوہ ئەوانە بگۆردىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:
ھازە خان فەرموو.

بەرپىز ھازە سلىمان مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پېشنيار دىكەم كە سىغەكەي بەو شىۋەيە بىت ماددەى 2، يەكەم/ ھاندانى لاوان بە پېشكەش كىردنى پالپىشتى پېويست بۇ دەسپېشخەرى كىردن لە دامەزاندنى پىرۋزەى بچووك، دووم/ چارەسەر كىردنى بى كارى و بى كارى ناچارى، سىيەم/ سنوور دانان لە پشت بەستنى تەواو بە حكومەت بە مەبەستى بەكاربىردن و دامەزاندن، چوارەم/ سوود وەرگىرتن لە وزەى لاوان كە دەستەبەرى بەشداربوونى كارايان دەكات لە گەشە پىكىردنى ھەرىم، پىنچەم/ بەرزكردنەوى ئاستى كۆمەلەيەتى و ئابوورى لاوان لە ھەرىم دا، شەشەم/ بەرە و پىدان بە پىرۋزە بچووكەكان لەرووى چەندىەتى و چۆنىەتى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سۆزان خان فەرموو.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە دەبى لە دانانى ھەدەفى ئەم ياسايە بەرپوون وئاشكرا باسى بكەين كە ئىمە ئەم ياسايە بۇچى دائەننىن و بۇچى ئەم سىندوقە دروست دەكەين؟، من پىم باشە لە خالى يەكەم دا بەم شىۋەيە بىت (الاستفادە من طاقتات الشباب بما يكفى مشاركتهم الفعالة فى تنمية الاقليم عن طريق تشجيعهم على المبادرة لتأسيس المشاريع الصغيرة عن طريق توفير الدعم المالى والتقنى والادارى)، چونكە سىندوقەكە تەشجىعى گەنجان دەكات، ھەر تەشجىع ئەو نىە پارەكەيان پى دەدا، بەلكو لەرووى ئىدارىەو و لەرووى تەقەنىەو و لەرووى مالىەو يارمەتى دەريانە، ئەگەر ئىمە لە ھەدەفەكانيان دا نەپىلپىن ئەى لەكوى دا دەپىلپىن؟، راستە لە ناو ماددەكانى تردا ھاتوو، بەلام پىم باشە بوتىرئ، لەخالى دووم دا (النهوض بالمستوى الاجتماعى والمعيشى والاقتصادى) ئىمە كە باس لە ئىشى ئىجتىماعى دەكەين، بى گومان كە كەسىك كارى كىرد لەرووى كۆمەلەيەتەشەو گەشەپىدانىكى زۇر باش بەخۇيەو دەبىنى، لەبەرئەو مەن ئەگەر ئەو بەشمىنئەتەو بەلامەو كىشەيەكى ئەوتۇ نىە، لەخالى 3 دا ھاورام لەگەل كاك ئاسۇ كە دەبى ئىكتفائى زاتى بكىرئ بە دەعم، (الوصول بقطاع الشباب الى الدعم الذاتى بشكل متطور..... الاعتماد على الذات) ئەوئەيە كە گەنج ئىعتىماد بكاتە سەر خۇى، من پىم باشە دوو خالى بۇى ئىزافە بكىرئ بۇ ئەوئەى بزانىن ئىمە ئەم سەندوقە چى ئەكات و مەبەستەكەى چىە؟ ئەم قانونە بۇچى دەرگراو؟ (خامسا: معالجة البطالة والبطالة المقنعة)، چونكە ئىمە ھەدەفى ئەم قانونە ئەوئەيە كە بى كارى كەم بكاتەو بەتالەى موقەنەعەش دەتوانى گەنجىك لەدواى دەرچوونى ئەم قانونەو ئەگەر موزەفېش بىت واز لە وەزىفەكەى خۇى بىنى و دەست بكات بە مەشروەىكى خۇى كە من تەواو ھاورام لەگەل كاك سالار كە دەلئ ئەمە كەرتى تايبەت پىش دەخات لەم ولاتەدا، شەشەم/ بۇ كەرتى تايبەت پىش دەخات لەم ولاتەدا؟ خۇ ئەبى باسى ئەوئەى بكەين كە ئەمە (تطوير المشاريع الصغيرة والمتوسطة من حيث الكم والنوع)، كارىكى دىكەمان ھەيە كە پىى دەوتىرئ تەشجىعى بازار و كىردنەوئەى بازار كە لەرپىگەى ئەم مەشارىعە بچووك و مامناوئەندانەو لە دنيادا رۇلپىكى

زۆر گەورەيان بېنيو، بەلام لە پال ئەوئەشدا ئەم سندوقە چارەسەرى كېشەيەكى زۆر گەرومان بۆ دەكات، ئەويش كەمكردنەوى بيروقرا تىه لە تەسجىلى شەرىكات و لەو ئىجرائاتانەى كە هەيه، چونكە وەزارەتى كارووبارى كۆمەلايەتى هەئەستى بەو ئىجرائاتانە و ئەو بيروقرا تىهى كە هەيه ئىستا لە ناو دامودەزگاكان بۆ تەسجىلى شەرىكات كەم دەبىتەو، هيوادارم ئەم خالانە ئىزافە بكرىت بۆ ئەوئەى هەر كەسك كە ئەم قانونەى دەچىتە بەردەستى و تەعلیماتى پى دەردەكات بزانى كە هەدەفەكەى چيه و زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك د. بشير فەرموو.

بەرپز د. بشير خلیل توفيق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا بەخیرھاتنى وەزیرە بەرپزەكان دەكەم، بە نىسبەت ماددەى 2 لە خالى يەكەم لە هەموو قانونەكە تەماشای بكەين شەباب لە عەرەبىيەكەى بە سیغەى شەباب هاتوو، شەباب زیاتر لە ئەدەبىيات دا لایەنى كورەكان دەگریتەو، نەك كچەكان، بۆ ئەوئەى ئەمە شمولى هەر دوو رەگەز بكات، من پىم باشە لە خالى يەكەمى ماددەى 2 دا بلین (الاستفاده من طاقات الشباب من كلا الجنسين)، لە هەردوو رەگەزەو (بما يداخل مشاركتهم) بۆ ئەوئەى كچانىش لەو پرۆژەى و سەندوقە پى بەش نەين، لە خالى 3 (الوصول بقطاع الشباب) وشەى قىطاع بە زۆرى لە بۆ مەسائىلى جوگرافى بەكاردىت، يەعنى هەتا لە كوردیەكەش هاتوو (گەياندى كەرتى لاوان) كەرت لە بۆ جىگاو شوین و مەناتق بەكاردىت، بەلام لیرەدا (تویژ یان چين) ی گەنجان یان تویژى گەنجان، (الوصول بشریحة الشباب الى الاكتفاء الذاتى والاعتماد على الذات)، ئەمە بەراستى هەدەفە، هەدەفە كەوا گەنجەكانمان دەمانەوئى ئىعتىماد لەسەر خویان بكەن (بشكل متطور وحيوى سعيا لتقليل البطالة) ئەمە گرنگە كە لە ئامانجى قانونەكە دابىت و بەتالەيەك هەيه ئەمرو لەناو چینی گەنجاندا ببیتە (سعيا لتقليل البطالة) ئیمە يەك لە ئامانجەكانى دیکەى ئەم نەوعە پرۆژانە ئەوئەى كە بەراستى لەناو كۆمەلگای ئیمەدا گیانى كارکردن و گیانى عەمەل، يەعنى حوبى عەمەل ئیمە بالوى بكەينهو لەبەر ئەوئەى ئیمە تەماشای دەكەين لە بەعزىك كۆمەلگاكان چەند كارکردن و ئیش كردن لایان پرۆژە و بە شيوەيەكى هەتا لەلای دینیشەو بە شيوەيەكى پرۆژ تەماشای دەكەن، بۆیە تەماشای دەكەن پىغمبەر (ص.ع) دەستى كرىكارىك ماچ دەكات لەبەرئەوئەى كرىكارەو بەرەم دینى، بۆیە من پىم باشە يەك لە ئەهەدافەكان زیاد بكرىت و خالىك ئەويش ببیتە (تنمية ثقافة حب العمل وتقديسه بين الشباب وبخاصة العمل الاجماعى) بۆ ئەوئەى كە حوبى عەمەلش ببیتە هەدەفەكەى لە هەدەفەكان، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك جمال فەرموو.

بەرپز جمال طاهر ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بېتو سەيرى ئەو خالانە بىكەين كە ئەوانەى لىرە دابەزىن، مەوزوعى ئەھداف من وەك كەسىك دەتوانم 10 تىرىشى ئىزافە بىكەم كە بىخەنە ژېر ئامانجانى ئەم ياسايە، ئىمە كىشەيەكمان ھەيە، با ئىمە ھەدەفەكە بەرەو كىشە بىيەن، كىشەيەكمان ھەيە، خەلكىك بى كارەو گەنجن دەمانەوئى يارمەتەيان بەدەين، بەجى؟ بە خالالى پىشتەوانى كىردنىان، بۇيە من بە ئىختىسار دەئىم دوو دىرم ھەيە و بۇ برادەرانى ئەندامانى پەرلەمانى دەخوئىنمەو، جەماعەت ئەگەر پىيان باش بوو پەسەندى بىكەن، ئەگەر نا باشە، ئەوانەى تر داعى ناكات، (تەزىز دور الشىباب ذوى الامكانيات المالية الضعيفة أو المحدودة فى الحياة الاقتصادية والاجتماعية) ئەگەر ئەو ھەياتى ئىقتىسادى و ئىجتىماعىيەمان گوت ئەو ھەمووى دەگرىت، (من خلال توفر فرص العمل لهم وتخفيض الضغط على العمل فى وظائف الخدمة العامة) ئەمە قتاى خاس و كەرتى تايبەت و ئەوانە ھەمووى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دەست خۇش ئىختىساسىكى باشت ھەيە لىي، جەنابى وەزىر ئاسۇس خان ئەگەر كەرەمكەى، فەرموو.

بەرپىز ئاسۇس نجىب (وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتەى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىارى من ئەو ھەيە كە يەكەم/ ئامانج لەم پىرۆزەيە كەمكىردنەو ھى رىژەى بى كارى بىت، دوو/ ھاندانى توپىزى گەنجان بىت بۇ كاركىردن لەكەرتى تايبەت بۇ كەمكىردنەو ھى ئەو فشارەى كە ئىستا ھەيە لەسەر دامەزراو ھىكومىيەگانمان، سى/ گۆپىنى ھىز و سىستىمى ژيانى خىزان لە ھەرىمى كوردستان لەو ھى كە لە بەكاربىردنەو ھى وەبەرىھىنان، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر كەرەمكە، فەرموو.

بەرپىز كاو ھىمۇد شاكىر (وەزىرى رۇشنىبىرى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

جگە لەو ھى بەرپىزى فەرموو ئىمە بە نووسراو پىشكەشمان كىرد.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دەستان خۇش، لىژنەى ھاوبەش، د.رۇژان فەرموو.

بەرپىز د.رۇژان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو پېشنىيار و تى بېنىانەى دەربارەى ئامانجى ئەم ياسايە، ئەو ماددەىە تايەبتە بە ئامانجى ياسايەك كە بۇ پىشتىوانى كىردن لە سىندوقەكە بۇ پىرۇژەى بچووك، ئىمە نابى لە چوارچىوەى ئەو دەربچىن، ياخود ھەندىك ئامانج دانىين كە دواتر لە ناوەرۇك و ماددە و بىرگەكانى ياساكە وەكو كاك جمال روونى كىردەو، ئەو ئامانجە نەتوانى بەدەستى بەينى، بۇيە ئىمە تىبىنى و راو بۇچوونەكانى بەرپىزانمان وەرگرت، ھەولماندا لە چوارچىوەى ئەو راو بۇچوونانە و ئامانجى ياسايەكە ئەو ماددەىە دابىرپىزىنەو بەم شىوہىە:

المادة 2

يهدف هذا القانون الى:

- 1- النهوض بالمستوى الاجتماعى والاقتصادى للشباب فى الاقليم.
- 2- تفعيل طاقات الشباب بما يكفى مشاركتهم الفعالة فى تنمية الاقليم.
- 3- تشجيع الشباب على المبادرة بتأسيس المشاريع الصغيرة عن طريق توفير الدعم المالى لهم.
- 4- تأمين فرص عمل اكثر للشباب.

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

كاك عماد فەرموو.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ماددەى 2 / ئەم ياسايە ئەم ئامانجانەى ھەىە:

- 1- بەرزكىردنەوہى ئاستى كۆمەلايەتى و ئابوورى لاوان لەھەرپىمدا.
- 2- بەكارخستنى وزەى لاوان كە دەستەبەرى بەشداربوونى كارا دەكات لە گەشەپىكردنى ھەرپىم.
- 3- ھاندانى لاوان بۇ دەست پىشخەرى دامەزراندنى پىرۇژە بچووكەكان لەرپىگەى دابىن كىردنى پىشتىوانى دارايى بۇيان.
- 4- رەخساندنى ھەلى كارى زياتر بۇ لاوان.

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

كاك جلال فەرموو.

بەرپىز جلال على عبدالله:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ئەم ياسايە لە لىكدانى سى ياسا ھاتبوو كە يەككىيان لەبىرگە 6 ى كە چەند خالىك بوو دەربارەى كشتوكال يان پىشەسازى تەقيرىر خوى ھەبوو، بۇيە من پىم باشە لە خالى 3 كە باسىان كىردوو بۇ پىرۇژەى بچووك

ئەمەى بۇ ئىزافە بىرىت، چۈنكى ئەو گىنگە لەبوارە جىاچىاكاندا كشتوكالى و بىشەسازى و خزمەتگوزارى و كۆمەلايەتى و ئابوورى، عەفو ئەگەر وانەبى ئەو سى ياسايە بۇ لىك درا؟.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

د.رۆزان فەرموو.

بەرىز د.رۆزان عبدالقادر:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو پىشنىارەى كە كرا ئىستا ئەو لە ماددەى 6 لە بىرگەى 6 دا ھاتووہ و پىويست ناكات لىرە لە ئامانجى ياسايەكە دووبارە بىتتەوہ، لە مەرجهكانى پىدانى ئەم قەرزە بە لاوان.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوہى كاك جلال وتى وەرتان گرت؟ لە گشت بوارەكان؟ شتىكى وا ھەيە، بەرىزان ئىستا بەو شىوہيەى كە خوئندرايەوہ دەيخەينە دەنگدانەوہ كى لەگەلە دەست بەرزىكات تكايە؟ كى لەگەل دانىە؟ 1 كەس لەگەل دانىە، بەزۆرىنەى دەنگ پەسەند كرا بۇ ماددەى دواتر، كاك شىوان فەرموو.

بەرىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى 3 / سندوقتىك دادەمەزرى بەناوى سندوقى پشتيوانى پرۆژە بچووكەكانى لاوان كە سەر بە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى دەبىت.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

د.رۆزان فەرموو.

بەرىز د.رۆزان عبدالقادر دزمىي:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة 3

يؤسس صندوق بأسم صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب ويرتبط بوزارة العمل والشؤون الاجتماعية.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىزان كى دەيەوى قسە بىكات؟ ئەو بەرىزان دەيانەوى قسە بىكەن، د.حسن، زكىە، سەوەر، قادر، فاضل، د.حسن فەرموو.

بەرىز د.حسن محمد سورە:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە باشى دەزانم كە ئەم عىبارەتە ئىزافە بىرىتە سەر ماددەى 3 (يتمتع بشخصية اعتبارية ذات استقلال مالى وادارى) لەبەرئەوہى لە فەقەرەكانى تر ديارە ھەم لەرووى ئىداريەوہ و ھەم لەرووى مواردى ماليەكەى

ئىستقلالىيەتتىكى خۇي ھەيە، سەد لە سەد تابىي وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەپتە نىيە، ھەرودھا بە باشى دەزانم شوپىنى سەدقەكە دىارى بىرئەت لە ھەولپىر و فەرعىشى ھەبىت لە شارەكانى تر، زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

زكىيە خان فەرموو.

بەرىز زكىيە صالح:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من زى ھەمان رەئىيا د. حسن يا ھەي لىقيرى گوتى سەدق دەپتە دامەزراندن سەر بە وەزارەتى قەيە، فروعيت وى ئايا دى ھەبن ز محافەزاتا ئان نا؟، من پىم باشە كو خالەك لىقيرى بەپتە زىدە كرن كو قى سەدقنى دا كو فروع زى ھەبن ل پارىزگەھا زى، زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سەرودەر فەرموو.

بەرىز سەرودەر عبدالرحمن:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من يەك ئىزافەم بۇ ئەمە ھەيە ، ئەگەر بەو شىوھىيە دابىرپىرئەتەو، چونكە سەدقنىك ھەيە پىويستە پارەي تىدا بىت، پارەكە چەندەو چۇن دادەندىر؟ بۇيە ئەگەر شىواوزى دارشتنەوھەكەي سەدقنىك دادەمەزرى بەناوى سەدقنى پالپشتى كىردن و گىرنگى دان بەلاوان يان ئەو ھىنەي كە وتيان ئەوھى پىشتر، سەدقنىك دادەمەزرى بەو ناونىشانە، بە وەزارەتتىكى كارو كاروبارى كۆمەلەتتەوھەكەي سەدقنىك، كۆمەت سالانە لە بودجەي گشتى ھەرىم دا بىرئەت پارەي بۇ تەرخان دەكات، بۇ پالپشتى ئەو لاوانەي بى كارن وئارەزووى كارگردنيان ھەيەو، بەلام تواناي داراييان لاوازە، بەھەر حال مەبەستمان لىرەدا ئەوھىيە كە ئەو سەدقە پارەي تىادا بىت، ئەگەر پارەي تيا نەبىت و دەست نىشان نەكرىت سالانە لە بودجەي ھەرىمدا پىموا نىيە وەكو پىويست بىتوانرىت سوودى لى وەرگىرى و سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك قادر فەرموو.

بەرىز قادر حسن قادر:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش ھەمان پىشنيارم ھەيە كە ئەم سەدقە بارەگاھى لە ھەولپىرى پايتەخت بى و فروعەكانىشى لە پارىزگاكانى تر ھەبى و سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك فاضل فەرموو.

بەرىز فاضل بەشارەتى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو بەرپىزانە ئىشارەتتەن پىي دا و منىش ھەر ئەو پېشنىارەم ھەيە كە عەدەدى سىندوقەكان، چۈنكە دەلى سىندوقى پالپىشتى، ئايا سىندوقى پالپىشتى بۇ ھەموو قەزاكانىش دەبى يان تەنھا لە مەرگەز ئەو سىندوقە دەكرىت؟، يەك تىبىنى ترم ھەيە، ئەو سىندوقە تەنھا سىندوقى پالپىشتى كىردنى ھاوكارىيە، يان سىندوقى وەرگرتنى داھاتىشە؟، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر كەرەمكە و فەرموو.

بەرپىز ئاسۇس نجىب(ووزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىارە ئىمە پىشتەر لە وەزارەت ئەزمونىكىمان ھەبوو بەدانى قەرزى بچووك بۇ گەنجان و سەرگەوتووش بوو، سىندوقەكە پىكھاتوو لە ئەو بودجەيە كە سالانە بۇى دائەنرى لەبەرپىوبەرايەتى كارو دەستەبەرى كۆمەلەيەتى لە وەزارەت، ئەم سىندوقە ئەو بودجەيە كە بۇى دانراو دەبەش دەكرىت بەسەر ھەموو بەرپىوبەراتىيەكانى بەكارخستىن و ئەو دامودەزگايە فەرمانگانەي كە ھەمانە لە شارەكانى تر، واتە ئىستا بۇ نەمونه بۇ بودجەي ئەمسال ئىمە داواي 25 مىليارمان كىردوو بۇ دوو پرۇژە كە پرۇژەي قەرزى بچووك و ھەرودھا پرۇژەي كار بۇ لاوان، كە ئەو ھەمان بۇ دابىن كرا ئىمە لە وەزارەتەو بە پىي ئەو بودجەيە كە دابەشى دەكەين بەسەر فەرمانگانەكانى خۇماندا ئەو لىژنانە ھەلدەستەن بە پىدانى قەرزى بچووك، واتە پىيىست ناكات ئىمە كە سىندوقىك ھەبى لە ناو بەرپىوبەرايەتى گىشتى ئىمە تەوزىيە بىكەين بەسەر بەرپىوبەراتىيەكانى تر، چۈنكە پىشتەر فەرمانگانەمان ھەيە بەپىي پىيىستى ئەو فەرمانگانە بودجەكە تەوزىيە دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

دەستخۇش، لىژنەي ھاوبەش، فەرموون.

د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەي سىيەم و دامەزىراندنى سىندوقەكە، لەماددەي يەكەم پىشنىارى ئەو كرا كەوا سەر بەو ھەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى بىت، كەسى سىروشتىشى بۇ زىاد بىكەين، ئەو ھەندە لەو ماددەيە بەسە، پىيىست بە وردەكارى زىاتەر ناكات، واتە بەو شىوھەيە دابىرپىرئىتەو، (المادة الثالثة:- يۇسس سىندوق بىاسم (سىندوق دەم المارىع الصغىرة للشباب و يرتبط بوزارة العمل و الشؤون الاجتماعية، و يتمتع بالشخصية المعنوية). سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عىماد، فەرموو.

بەرپز عماد محمد حسين:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

وه زياد كردنى (ولها فتح فروع في المحافظات) وايزانم ئەوه با بيمينيت بۆ نيزامهكه، ئەوه وهزارهته دهتوانى له نيزامى خۆى ئەوه ديارى بكات، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

كلك شىروان، فەرموو.

بەرپز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ئەو سندوقه، سدوقىكى مەركەزىيە سەر به وهزارهته، من پيم وايه، پيوست ناكات ئيمه ليره ناوى پاريزگا بهينين، چونكه لهريگاي دامودەزگاي ئەو وهزارهته له پاريزگاكان جيبه جي دهكريت، وه ئيمكان ههيه له نيزام داخلى تهفاصىلى پى بدرىت، كه چۇنيه تى و ئاليه تى جيبه جي كردنى ئەم سندوقه چۇن دهبيت؟، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

تكايه، به كوردى بيخويننه وه پاشان به عەره بى تا بيخهينه دهنگدانه وه، فەرموون.

بەرپز عماد محمد حسين:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددهى سيبه م: سدوقىك دادمه زرىت به ناوى (سندوقى پالپشتى كردنى پرۆژه بچووكه كانى لاوان) سەر به وهزارهتى كاروباكاروبارى كۆمه لايه تى دهبيت و خاوه ن كه سايه تى معنه وى دهبيت.

بەرپز د. رۆزان عبدالقادر دزمى:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

المادة الثالثة:

يؤسس صندوق باسم (صندوق دعم المشاريع الصغيرة للشباب و يرتبط بوزارة العمل و الشؤون الاجتماعية، ويتمتع بالشخصية المعنوية.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

تكايه، كىي له گه ئدايه باده ستى بئند بكات؟، فەرموون كىي له گه ئدا نيه؟، يهك كهسى له گه ئدا نيه؟، به زۆرينه ي دهنگ وه رگىرا، بۆ مادده ي چوارهم.

بەرپز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى چوارەم:

ئەنجومەنىك بەناوى (ئەنجومەنى بەرپۆەبىردنى سىندووق) دادەمەزرى و لەمانە پىكىدى:

- 1- وەزىرى كاروکاروبارى كۆمەلایەتى / سەرۆكە.
- 2- نوینەرىك لە وەزارەتى كشتوكال / ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- 3- نوینەرىك لە وەزارتى پلاننانان / ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- 4- نوینەرىك لە وەزارتى رۆشنىرى ولاوان / ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- 5- نوینەرىك لە وەزارتى بازىرگانى و پىشەسازى / ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- 6- نوینەرىك لە وەزارتى خویندىننى بالاو توپىزىنەوہى زانستى / ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.
- 7- نوینەرىك لە وەزارتى پەروەردە / ئەندامە، پلەكەى لە بەرپۆەبەرى گشتى كەمتر نەبى.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزىمى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الرابعة:-

يشكل مجلس باسم (مجلس ادارة الصندوق) ويتألف من:-

- 1- وزير العمل والشؤون الاجتماعية / رئيساً.
- 2- ممثل عن وزارة الزراعة / عضواً، لاتقل درجته عن مدير عام.
- 3- ممثل عن وزارة التخطيط / عضواً، لاتقل درجته عن مدير عام.
- 4- ممثل عن وزارة الثقافة والشباب / عضواً، لاتقل درجته عن مدير عام.
- 5- ممثل عن وزارة التجارة والصناعة / عضواً، لاتقل درجته عن مدير عام.
- 6- ممثل عن وزارة التعليم العالي والبحث العلمي / عضواً، لاتقل درجته عن مدير عام.
- 7- ممثل عن وزارة التربية / عضواً ، لاتقل درجته عن مدير عام.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ناكىرىت، پىشنىارىكى كاك فرسەت هەيە، ئەگەر عەرزى بكات، فەرموو.

بەرپىز فرست احمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دووبارە كىرەنەوہى دەرجەى مودىر عام ئەكرى كورت بكىتەوہ، كە چۆن ئەنجومەن لە نوینەرانى ئەو وەزارەتانە پىك دىت كە پلەيان لە مودىر عام كەمتر نەبىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەۋەدى كاك فرسەت دووبارە نەبىت، ئىستا كى دەيەۋىت قسە بكات، ناوتان دەنووسم تىكايە، ئەم بەرپىزانە دەيانەۋىت قسە بىكەن، (بەشىر خەلىل، دىئاد شەھاب، ھازە سلیمان، سالم توما، ئەمىر گوگە، شىردىل تەھسىن، دانا سعید سۇڧى، خەلىل عوسمان، دىكتۇر حەسن، تارا ئەسەئەدى، پەروىن عبدالرحمەن، ئامىنە زىكرى، شۇرپ شەيد مەجىد، شەلىر، شەھان احمد، شەلىر مەھمەد نەجىب، سەروەر عبدالرحمەن، سەردار رەشىد، سەمىرە گۇران، سالار مەھمۇد، زىكە سەيد صالح، سەبىحە احمد، سەھاب بىت اللە، نىشەمان مەرشەد، دىلەر مەھمۇد، لائە چەلەبى، گۇران نازاد، قەدر حەسن، فەزل بەشەرەتى، عومەر ھەورامى، عەمەر عبدالرحمەن، جەلال عەلى)دىكتۇر بەشىر فەرمۇو.

بەرپىز د. بەشىر خەلىل توفىق:

بەرپىز سەروۇكى پەرلەمان.

تەماشە دەكەن ئىمە، لەو مەجەسە كە دادەندىت، ئەندامەكانى زۇرن بەراسەتى، بۇيە مەن پىشنىار دەكەم ئەندامەكانى كەم بىكىنەۋە، ھەردو ئەندامەكانى ۋەزارەتى پەروەردە، ۋەزارەتى خەۋىندىن بالە، لەبەر ئەۋەدى ھىچ عىلاقەيەكىان نىە بە مەسەلەكەۋە، ئەۋانە لاپىرەن، لەجىياتى ئەۋانە نوپنەرى ۋەزارەتى دارايى ھەبىت، لەبەر ئەۋەدى ئىمە لەياساكەدا پىۋىستىمان بە جەدۋاى ئابوورى ھەيە، لەۋى نوپنەرى خۇى دەندىت، ھەروەھا پىشنىارەكەى كاك فرسەتەش دەكەم، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەروۇكى پەرلەمان:

دەستخۇش، دىئاد شەھاب، فەرمۇو.

بەرپىز دىئاد شەھاب حاجى:

بەرپىز سەروۇكى پەرلەمان.

مەنىش پىشنىارەكى لە رە ھەردو بەرپىز كاك فرسەت و دىكتۇر بەشىر دەكەم، سوپاس.

بەرپىز سەروۇكى پەرلەمان:

سوپاس، ھازە خان، فەرمۇو.

بەرپىز ھازە سلیمان مەصطفى:

بەرپىز سەروۇكى پەرلەمان.

مەنىش لەگەل پىشنىارى ھەردو ھەۋكارى بەرپىزمە، بەۋەدى كە بىرگەى شەش و ھەۋت نەمىنىت، نوپنەرى ۋەزارەتى دارايى بۇ زىاد بىكىت، سوپاس.

بەرپىز سەروۇكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك سالم، فەرمۇو.

بەرپىز سالم تۇما كاكۇ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من دەستەى بەرپۆهبردن بە شياو نازانم، بەعەكسەو دەستەى راپويزكارى بو دارشتنى سياسەتى بەرپۆهبردى سندوقەكەيە، مومكېنە ئەو ھەموو نوپنەرە لەوئ سالى جارېك كۆدەبېتەو، بو دارشتنى سياسەتى بەرپۆهبردى سندوقەكە، بە عەكسەو من لام زۆر گرنگە كە نوپنەرى وەزارەتى دارايى لەناوى ھەبېت، بەرپۆهبردن لە ئىشى سولبى وەزارەتى كاروبارى كۆمەلايەتە، بەس دارشتنى سياسەت مومكېنە ئەو وەزارەتەنە لەخۆ بگرېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ئەمير، فەرموو.

بەرپىز امير گوگە يوسف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پشتىوانى دكتور بەشېر و برادەرانى تر دەكەم، بە لابردنى خالى شەش و ھەوت، وە زياد كردنى نوپنەرى وەزارەتى دارايى تېدا بېت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور شېردل، فەرموو.

بەرپىز شېردل تحسین محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پشتىگىرى لە قسەكانى دكتور بەشېر دەكەم، ھەر ئەوئەندە كە ئەو دوو خالە لاجېت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، دكتور دانا، فەرموو.

بەرپىز د. دانا سعید سوفي:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى منىش کران، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك خليل، فەرموو.

بەرپىز خليل عثمان حمە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وئلا من تەئكيد لەسەر قسەكانى كاك سالم دەكەمەو، دەكرېت ئەنجومەنىكى راپويزكارى بېت، وە دەستەى بەرپۆهبردن لە سولبى بەرپۆهبەرايەتەكانى وەزارەت بېت، ئەو بەشترە كە بەنيزام رېك بخرېت، وە نوپنەرى وەزارەتى دارايى تېدا بېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، دكتور حسن، فەرموو.

بەرپىز د. حسن محمد سوره:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من دوو پېشنيارم ھەيە، يەكەميان: ئەنجومەنى بەرپۆھبەرايەتى سندوق، بۇ سندوق شايستە نيە، لەبەر ئەو ھەنگەر بىكرىت بە ئەنجومەنى ئەمىندارىتى سندوق، يان ھەكو كاك سالم وتى، ئەنجومەنى پراويزكارى سندوق، دووميان: بەرھى من ئەو ھەموو ناوھ پىويست نيە بىت، تەنھا بلىين سندوقھەكە ھەزىرى كاروکاروبارى كۆمەلەيەتى سەرۋىكى بىت و ئەندامىتى لە 10 كەس كەمتر نە بىت و لە 12 زياتر نە بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، تارا ئەسەدى، فەرموو.

بەرپىز تارا تحسين ياسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لىرەدا ئەوھى كە وترا من تەئىدى دەكەم، نەك لە لابردنى نوپنەرى ھەزارتەكان، بەنگو زياد كردنى نوپنەرى ھەزارەتى مالەھى لەگەل بىت، كە مودىر عام دانراوھ بۇ ھەمووى، تەنھا ھەزارەتى كار نە بىت، پىم باشە پراويزكارى ھەبىت، چونكە كارو پىرۆژەكە، كە سەر بە ھەزارەتى كارە، زۆر گىنگە لەویدا دەستەى پراويزكارەكە لەویدا بىرىتى بىت لە مودىر عامىك كە لە 10 سال كەمتر پىسپۆرى نە بىت، چونكە تۆ لەویدا بوار دەدەيت بە گەنجىك كە ئىش بىكات، دەبىت خىرەيەكى ھەبىت، نەك چەند سالىكە دانراوھ خىرەى نيە، ئەوھى بۇ زياد بىكرىت كە شارەزايى لە 10 سال كەمتر نە بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، پەروين عبدالرحمن، فەرموو.

بەرپىز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

قسەكانى من كران، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

دەستخوش ئامىنە، فەرموو.

بەرپىز ئامىنە زكىرى سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من بەباشى دەزانم بەندى شەشەم بىمىنىت، ھى ھەزارەتى خویندىنى بالآ، چونكە مەنتقىكى عىلمى تىدايە، تۆ پىرۆژەيەكى عىلمى يان بەھسىكى عىلمىت ھەبىت، بۇ ئەوھى ئەوھ پىش بىكەوى، پىويستىت پىي دەبىت،

يان بەرنامەى پېشخستنى كۆمپيوتەرت ھەبىت، تۆ پېويستىت بە ۋەزارەتى خويىندىننى بالا دەبىت، بەس سەبارەت بە ۋەزارەتى پەرۋەردە ئەۋە من دەبىنم مەنتقى تىدا نى، ئەگەر تىدا بىت ئىشى چىيە؟، تا ئىستا ئىمە ھىچ سىياسەتتىكى پروونى ۋەزارەتى پەرۋەردەمان نەبىنويە، كە قوتابىي پەرۋەردى دەرچن؟، يان ژى خاندنا خۇ دىلن و نە نامادە كەن، نەژى بۇ ھندى كو پالپشتيا گەنجا بکەن و بدەنە كارى، ئەز پېشنيار دكەم ۋەزارەتى شارەوانى و گەشت و گوزار زىدە ببىتن، ۋە مەبەستامن گەشت و گوزارە، چونكى پېرۇژەكى سىياحىيە، يەكى دچىت خانىيەكى فەكەت، يەكى كەپرەكى بەر دەرى جەھەكى سىياحى فەكاتەۋە، پېرۇژەكى سىياحىيە، ژبەر ھندى ياگرى دايە پېقە و ئەز پېشنيار دكەم، ۋەزارەتى شارەوانى گەشت و گوزار دى زىدە ببىتن، دوو مادەشى ئەز پېشنيار دكەم كو زىدە ببىتن، ل ھەر محافەزەكى نووسىنگەكەھا تايبەت ھەبىتن، كو كارى وى چ ببىتن، ھەر چەند كارى وى پتر دى گرېداى بتن، پتر پېرۇگرامى ناف خۇيا وى بىتە ۋازح كرن، بەس ئەز شىرۇفەكى ۋەكى كەم دا ۋازح بتن، شۇلى وى نووسىنگەھى پتر ئەۋە ببىتن، دانا زانىارىي پىتقى بۇ پېرۇژەى ببىتن، ئالىكارى و دەعم ھەبىتن، تىدا چەۋا پېرۇژا دى نقىسن، دى چەۋا پېشكەش دكەن، دى چەۋا ھارىكارىا گەشەپىدانى كەتن پېرۇژى وان، دى چەۋا شول كەت، دى چەۋا جەزبى كەت، دى چەۋا ئىدارە كرنى گەل خەلكى كەتن، يەعنى ھۇشيارى ھەبن، خەلكى فېرى قى كارى كەتن، پاشان بچىت وى پېرۇژەى بەيئە ۋەرگرتن، ئەم ھەمى زانىشىن ئەۋىت رېكخراۋى مەدەنى كارى بکەتن، ئەگەر ۋەسا نەبىتن، ئەگەر فېرگرتن ل پارى نەبىتن، گەلەك جارا پېرۇژەكا، ئەز شارەزايىا دى پېرۇژەدا ھەى، پېرۇژەكى نقىسىن و دى فرۇشن، فرۇتنا پېرۇژەى دكەن، يەعنى نەۋەكى، تىستەكى نارەۋايى قانونى لىردە چى ببىتن، ژبەر ھندىشى ئەۋ پېرۇژى كو شەخسى پىتقىا پېرۇژى پېشكەش كەت، ۋەرشە ۋەربگرىتن، خالا ماددى دوى بىتە زىدە كرن، يەعنى پىتقىا بەرى ۋەرگرتنى پېرۇژى دەستپىكى ببىتن، تەدرىبى ۋەربگرىتن، سالەك لە ژېر چاودىرى ببىتن، ھەر محافەزەكى زۆر سەرچەمى ئاكنجىي وى، پارەيى مەشروعا بۇ بچىتن، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، شۇرش سىد مەجىد، فەرموو.

بەرىز شۇرش مەجىد حسين:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

قسەكانى من كران، بەلام من پشتگىرى لەۋ رايە دەكەم، كە لەجىياتى خالى شەشەم و ھەۋتەم، نوينەرى دوو ۋەزارەتى تر دابندرىت، كە پەيوەندىدارن بە كارەكان، ئەۋانىش ۋەزارەتى مالىيە ۋە گەشتوگوزارە، كە رەنگە يەكى لەۋ پېرۇژانە گەنجىك لە گەنجان پېرۇژەيەكى ھەبىت لەبۋارى گەشتوگوزاردا بىت، بۇيە با ئەۋە لەجىياتى ئەۋ دوو ۋەزارەتە زىاد بكرىت، زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو شلىر خان.

شلىر محى الدين صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وہللاھى من قسم لہسەر ئەوہیہ، نوپنہرى ھەموو وەزارتەکان دەلیت (لاتقل درجتە عن مدیر عام)خۆى باشتەر وایە خۆى كە ھەسر كرا بە مودیر عام، لەزۆر وەزارت ھەیە، كەسەكە مەعنیە بە ئیشى لاوان، بەلام پلەى مودیر عام نیە، ئەگەر ئاوا ھەسر بكریت، ئەو ناتوانی بەشداری بكات، ئیمە زۆرجار لەوەزارت ئیشمان كروووە بەسەرمان ھاتوو، كەسى مەعنى نانپرن بۆ ئیشەكە، كە بییت بە ئەندام، كەسیك دەنپرن پلەى مودیر عامە ھیچیش لە ئیشەكە نازانی، بۆیە لیڕە ئەو ھەسر كردنە، لەوانەییە نەتوانى شەخصى مەنەى بكەیت بە نوپنەر لەو ئیشە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك شقان، فەرموو.

بەرپىز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتگیری لەو رايە دەكەم، كە نوپنہرى وەزارتى مالىەشى تیدا بییت، كە زۆر گرنگە، من زۆر بە پيوستی نازانم كە نوپنہرى وەزارتى پەروەردەى تیدا بییت، بۆیە لەجابتى ھوتەم، نوپنہرى وەزارتى مالىە بییت، بۆ ئەوہى فەردیش بمینیت، چونكە ئەگەر بمانەوى زەوجى بمینى وەزارتى تریش ھەییە ئەتوانین ئیزافەى بكەین، بەس ئەگەر فەردى بییت زۆر زۆر باشتەر، لە قەراردان، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

شلیر خان، فەرموو.

بەرپىز شلیر محمد نجیب:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەراستى خۆى گرنگ لەیاسا ئەوہیە، كە دەرچوو بتوانیت جیبەجیبى بكەیت، من ھەرچەند سەیر دەكەم، ئەمە جیبەجیبى ناکریت، لەبەر ئەوہى خۆى دووبەشە ئەوہى مەوزوعى مەشاریع، لایەنىك ھەییە تۆمار دەكریت لەلاى، ئەوہى سندوقەكەش جیایە، ئیمە نازانم بۆچى تۆماركردنەكە، ئەگەر بۆخەینەوہ لای ئەو دەزگایانەى كە پشتر كروویانە، پۆتینیكى زۆر زۆر، وە ھیچ پڕۆژەییەك لەمانە ناگات بەئەنجام، لەبەر ئەوہى ئەو خەلكانەى كە ھەتا بۆ تۆماركردنەكە دانراون لەو ئەندامانەى كە ئیوہ بۆ ئەنجومەنى سندوقەكە داتان ناون زۆر زیاترن، وای لیڈیت ئەو خەلكە ئەسووپرتەوہ بەدوو سالیش ناگاتە سەر ئەوہى كە ئیجازەى مەشروعیكى بدەنى، ھەتا ئەو ئسلوبەى كە ئیمە بەكارى دەھینین لەھیچ ولاتیكدا نەماو، چەند جار داواى یەك پەنجەرەییمان كرد، بۆ ئەو مەوزوعە بەھیچ شیوہییەك لەدەوائیردا تەتبیق ناکریت، گەنجیكى زۆر كە روو لەئیمە دەكەن، پیمان دەلین ئەگەر ئیمە بەو یاسا كۆنانە ئیش بكەین بۆ تۆماركردنى پڕۆژە، ھیچ ئیستیفادەى نابیت، با ئیمەش شتیک دەرئەكەین كە بەس لەسەر وەرھقە بییت و گەنجیش ئیستیفادەى لى نەكات، لەبەر ئەوہ ئیمە ئەو قەرزەى كە دەدریت، بەراستى ئەگەر بلیین وەزارتى شارەوانى

تېدايە ئەوۋە لە تۆمارکردنەكە تېدايە، فيعلەن ئەو تۆمارکردنە ئاگای لى بېت، بەلام قەرزەكە خۇى پارەيە، يەئنى شتەكە خۇى لە تۆمارکردنەكە ھەمووى تۆمار کردوۋە، ئىنجا ھاتوۋتە لای سندوقەكە، لەبەر ئەوۋە ئەو ھەموو وەزارەتە پېويست ناكات، بەرھى من وەزارەتى مالىە زۆر مەئنيە، بۇ ئەو كارە، لەگەل وەزارەتى كاروبارى كۆمەلایەتى، چونكە لە بېدايەتدا ئيوە وەزارەتى مەئنيەتەن بەو دانا، لەبەر ئەوۋە تەكە دەكەم، كە كارىك دەكرىت با ئىمە بتوانىن بېخەينە بواری جېبەجى كىردنەو، لەبەر ئەوۋە ئيوە تەسەور ناكەن تۆمارکردنى مەشروعىك 64 تەوقىعى دەوئىت، 28 فەرمانگەى دەوئىت، وە 36 لاپەرە لە دۆسىەكدا ھېشتا نەچوۋتە بواری جېبەجى كىردنەو، لەبەر ئەوۋە تەكام وایە ئەو مەوزوعى تۆمارکردنەش بەھەند وەربگىرىت بېجگە لە سندوقەكە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، دكتور سەرور، فەرموو.

بەرپىز د. سەرور عبدالرحمن عمر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپاستى ئەو ئەنجومەنەى كە دانراۋە، ھەم ژمارەكەى زۆرە، ھەرۋەكو ئەوۋە قسەيەك ھەيە دەئىت (ئىشېك كە بتەوئىت نەكرىت، بەلئىزەى بسپېرە، لىزەنەيەكەش بېت يان ئەنجومەنىكى ئاوا زۆر پىك ھاتبى) لەوانەيە ۋەكو شلىر خان وتى كۆكردنەو ھەيان زۆر كەمە، بەلام لەگەل ئەوۋەشدا من شتىكى تر باس دەكەم، كە نوئىنەرى ھەندى شوئىنى تر ھەبوو كە زۆر گرنگتر بوو لەوۋە كەدانراۋە بەس دانەنراون، بۇ نموونە، ئەو پىرۋەيە كە دەرەدەچىت تايبەتە بەلاۋانەو، ۋەلاۋانىش كۆمەلئىك رېكخراۋى گرنگ ھەن لەكوردستان بەتايبەت لەو پىرۋانەى كە پىشكەشى پەرلەمان كراون، دەبىنىن كە ئەوان ھاتوون پىشكەشيان كىردوۋە، بەلام نوئىنەرى ھىچ رېكخراۋىكى تىدا نابىنىن، بۇيە من بەگرنگى دەزانم كە نوئىنەرى رېكخراۋەكانى لاۋانىشى تىدا بېت، نازانم مىكانىزمەكەى چۆن دادەندىت، لەوانەيە بلئىن رېكخراۋەكانى حزبىن، بەلام ئىمە فېدراسىۋانمان ھەيە، ئەو رېكخراۋانەش لە فېدراسىۋانىكدا كۆبوۋنەتەو، كە دەكرىت بەشىۋەى دەورى لەگەلى رېك بخرىت، ئەمە نوئىنەرى رېكخراۋەكانى تىدا بېت زۆر گرنگە، بۇ زىاتر شارەزا بوون وئاشنا بوون بەكارەكان، نوئىنەرىكى تر كە پىم باشە تىدا بېت ئەوئىش نوئىنەرى سەندىكەى كرىكارانە، كە پەيوەندىدارە بەھەمان كارەو، خالىكى تر، كە باسى ليوە دەكەين پىشتر لە سندوقەكەش ھاورپىم كاك فازل بەشارەتى ئىشارەتى پىدا لەوئى نەھات و لىرەشدا ھەر نەھات، ئەم ئەنجومەن شوئىنى پايتەخت دەبىت، مەبەست لەم پىرۋەيە كەم كىردنەوۋە دىاردەى بىكارىيە بۇ ئەو گەنج ولاۋانەيە كەتواناى دارايان لاۋازە، پىم وایە بەو ھەموو رۆتىناتەى كە ھەيە، بەو ھەموو ھاتوۋچۇيەى كە ئەوان بىكەن، بۇيە لە بەرپىز جەنابى ۋەزىر دەپرسەم، ئايا ئىمە لىرەدا ئەنجومەنىكى بچوۋكتر دەبىت لە شارو شارۋچكەكان، ئايا بەرپوۋەبەرايەتەك دەبىت؟، ئايا بەرپوۋەبەرايەتەكى گشتيان پىويستە؟، چونكە دەبى ئەمە دەستنىشان بكرىت، ئەگىنا ئەمە سەرئىشەيەكى زىاترە كە ئىمە بۇ لاۋانى دەئىنەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك سەردار، فەرموو.

بەرپىز سەردار رشيد محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەماددەى چوارەم ديارە منىش پېشنيارەكەم جگە لەنوینەرى ئەو وەزارەتانە، نوینەرى رېكخراوەكان، بەتایبەتى سەنديكای كرىكاران، كە چینیكى گەورەیه، وەلاوان كە شەریحەیهكى بەرفراوانە، وە یەكیتی بىكاران كە لەكوردستاندا مۆلەتى رەسمیان ھەیه، كە ديارە ئەوانە ئىحصائىشیان لایە، ئەوانەش نوینەرایەتى زۆربەى زۆرى ھەم گەنجان و ھەم بىكاران دەكەن، كە منىش پېنشيار دەكەم ئەوانەشى بۆ زیاد بكریت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەى كورته بالاکان، ئەى زیندانیە سیاسیهكان، ئەى كەم ئەندامان، ئەى ئافرەتان، ئەى ئەوانى تر، كە ئەمانەش زۆر زۆر، بۆیە لىی بگەرپىن با وەزارەت ئىشى خۆى بكات، بەحەقیقەت ئەو ئىشىكى موختەصە لىیگەرپىن باو وەزارەت ئىشى خۆى بكات، خەلك ھەیه داوا دەكات، وەزارەت شارەزای خۆیان ھەیه، دەتوانن ئىشەكەى خۆیان بكەن، ئەگینا دواى ئەمە دەبیتە موناڤەسەى سیاسى، ناكرىت كاكە، سەمیرە خان، فەرموو.

بەرپىز سمیرە عبدالله اسماعیل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

منىش ھەمان رەئى برادەرەنم ھەیه، كە ئەو ھەموو تەزەخومە لە وەزارەتەكان پىم زیادە، تەنھا سى وەزارەتى مەعنى بىمىنیت كە پەيوەستە بە ئەوانەو، كە ئەوانىش(پلاندانان، كاروبارى كۆمەلایەتى، دارایی)، لەگەل رېكخراوى مەدەنى كە تۆرى ژنانى تىدايە، ھەموو ئەحزابەكان دەگریتەو لەم تۆردا، ئەگەر نوینەرىكى ئەوانىشى تىدا بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، زەكیە خان، فەرموو.

بەرپىز زكیە صالح عبدالخالق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرەئى من مادام ئیمە وەزیری كاروکاروبارى كۆمەلایەتیمان كروو بەسەرۆكى ئەم ئەنجومەنە با ئەو سەلاحیەتە بۆ ئەو بىت، ئەو دەستنىشانى نوینەرهكانى تر بكات لیرەدا، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، صەبىجە احمد، فەرموو.

بەرپىز صەبىجە احمد مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىم باشە كە ئەنجومەنى بەرپۆەبەردنى سندوق بىكرىت، بە ئەنجومەنى سندوق، چونكە ئەركى سەرەكى ئەم ئەنجومەنە وەرگرتنى داواكارى لاوەكانە، لىرەدا تەنھا وەزارەتى كارووبارى كۆمەلایەتى دەورى ئەساسى دەبىنن، ھەروەھا پىم باشە، وەزارەتى پلانداانان بەمىنیت لەبەر ئەوەى ھەمووى لە چوارچىویدا پلاننىكى فراوان دەبىت، بە نىسبەت وەزارەتى پىشەسازى و بازرگانىش ئەو پەيوەندى بە پڕۆژەكانەو ھەيە، بەلام نوینەرى وەزارەتەكانى كشتوكال، خویندىنن بالآ، پەروەردە، بەرەئى من لىرە دەورى ئەساسى نابىنن، وە پىم باشە لەماددەى چوارەم خالىك زىاد بىكرىت ئەویش نوینەرى وەزارەتى داراىى تىدا بەشدار بىت، چونكە وەزارەتى داراىى لىرە لەدواى سەرۆكى سندوقەكە دەورى ئەساسى دەبىنیت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك صباح، فەرموو.

بەرپىز صباح بيت الله شكرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس، قسەكانى من كران.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

نىشتمان خان، فەرموو.

بەرپىز نىشتمان مرشد صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى لە پىشنىارەكەى شلىر خان دەكەم، كە ئەو ھەموو نوینەرانەى پىويست نىە، وە يەك شتى ترىشم ھەيە، من پىم باشە كە مەرج نىە نوینەرى ئەم لىژنەيە مودىرى عام بىت، لەبەر ئەوەى مودىر عام ئەو ھەموو كارانەى پى جىبەجى ناكرىت، چونكە كارى خوى زۆرە، وە پىم باشە كە ئەنجومەنىكى راويزكارى ھەبىت بو راپەراندنى كارەكان، خالىكى تر پىم باشە كە نوینەرى وەزارەتى داراىى تىدا بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك دلير، فەرموو.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتگىرى ئەو دەكەم كە ئەو ئەنجومەنە بىت بە ئەنجومەنىكى راويزكارى، وە لە وەزارەتى كارووبارى كۆمەلایەتى بەرپۆەبەرايەتەكى بو تەشكىل بىكرىت، ئەوساكە ئەتوانى بە بەرپۆەبەرايەتى بچىتە

شارهكانهوه، لهههمان كاتدا وهزارهتی پهروهردو خویندنی بالا، من بهپیویستی نازانم، بهلام لهجیاتی نهوهدا وهزارهتی دارایی ونوینهری سهندیکای کریکاران ووهزارهتی شارهوانی و گهشتوگوزاری بو زیاد بگریت، نهو نهنجومهننهش بهرپوهبهرایهتیهکی گشتی له وهزارهتی کاروکاروباری کومهلایهتی بهرپوهی بهریت بو نهوهی پرتین نهمیئ، بو راپهپاندنی کاروباری خهک، سوپاس.

بهرپز سرؤکی پههلمان:

ناخر نهگر ههر راپوئزکاریش بیئت، ههر یهک کهس برپار دهوات، نیمه باسی پرؤسهی دیموکراسی دهکین، لانه خان، فهرموو.

بهرپز لانه احمد چهلهبی:

بهرپز سرؤکی پههلمان.

ههرچهند خوشک وبرایانی بهرپز قسهیان لهسهر کرد، بهلام من تهئکید دهکهمهوه که دهبیئت نوینهریک ههبیئت، هی وهزارهتی دارایی و ئابووری، لهگهال نوینهری وهزارهتی شارهوانی و گهشتوگوزار، بهلام لیره تهئکید دهکهم که نوینهری وهزارهتی پهروهردو، پیویست ناکات ههبیئت، زور سوپاس.

بهرپز سرؤکی پههلمان:

کاک گوران، فهرموو.

بهرپز گوران نازاد محمد:

بهرپز سرؤکی پههلمان.

بهراستی من نهو ماددهیه زور بهگرنگ دهزانم، نیمه لهسهرهتای یاساکه وشهیهکمان لادا، که وشهی گرنگیدان بوو به گهنجان، پیم وایه نهو وشهیه بهخوړایی لهناو یاساکه دا دانهندر ابوو، نهو ماددهیه پهیوهست بوو بهو وشهیه، کاتی خوئی که نهو راپوئرتو هاوبهشهش نووسرا بویه نهو نهنجومهنه لهم ههموو وهزارته وهزارهتی پهروهردو خویندنی بالا تیدابوو، لهبهر نهوهی وترا نیمه لهناو نهنجومهنی وهزیران ههر وهزارتهو پلان و ستراتیژیتهتی خوئی ههیه، بهشیوهک له شیوهکان گرنگی بهلاوان دهوات، بو نموونه وهزارهتی خویندنی بالا تواناسازی ههیه، که نهمه ئیهتیمامه دهیکات، بو نهوهی کوئی نهو ئیهتیمامانه له نهنجومهنیکیدا کو بگریتهوه، بویه نهو نهنجومهنه پیشنیار کرا، ئیستا نیمه گرنگیدانمان لاجرد له پیناسه و ناوهرؤکی یاساکه دا، تنها سندوقیکمان هیشتهوه، سندوقهکهمان بهستوتهوه به وهزارهتی کاروکاروباری کومهلایهتیهوه، ئیتر بهراستی من کوئی ماددهکه بهزیاد دهبینم، وه ماددهکه به زهرور نازانم، ماددهکه با ههر لاجیئت، وهزارهتی کاروکاروباری کومهلایهتی که ستراتیژی دؤزینهوهی ههلی کاره بو گشت چین و توپژهکان، بهلاوانیشهوه، پاره دابین دهکات، وه پیویستی بهدهعم ههیه، نهگینا پیم وایه ههموو موستهلزه ماتیکي لهبهردهستدایه، لهبهرپوهبهرایهتی وهتا لهمودیریهتی شارهکان نهوهی که باس دهگریت، لهویدا وهزارهتی کاروکاروباری کومهلایهتی دهتوانی ئیشهکانی خوئی بکات، بویه من بهراستی پیشنیار دهکهم کهماددهکه لاجیئت، نهگر قبولیش نهکرا بمینیتتهوه، بهس بهراپوئزکاری بمینیتتهوه، راسته برپاردان

لەووزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی دەبێت، بەس دەبێت تەنھا بپاردان لە دەستی ئەو بێت، بەلام بۆ بەرچاوپوونی دۆخی پڕۆژەکان ئەگەر ووزارەتەکانی وەکو صنایە و پلاندانان ولەگەڵ زیاد کردنی ووزارەتی داراییش، ئەمە شتێکی ترە، بۆیە ئەگەر مایەووە بێت بە راویژکاری وە هاوڕێیانیشم باسیان کرد، لە لادانی ئەو دوو ووزارەتە، سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک قادر حسن، فەرموو.

بەرپێز قادر حسن قادر:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش پشتگیری لە رای خوشک و برایانم دەکەمەو، کە نوێنەری ووزارەتی داراییش بۆ ئیضافە بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک فازل بەشارەتی، فەرموو.

بەرپێز فاضل محمد قادر(بەشارەتی):

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستی من پەنیم وایە کە دەستەئەنجومەن بەشتێکی عەمەلی نابینم، چونکە 7 ووزارەت لەو ئەنجومەنەدا کۆکراووتەو، بۆیە پێشنیار دەکەم ئەو ئەنجومەنە تەنھا لە هەردوو ووزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی، ووزارەتی رۆشنایی پێک بێت، چونکە من تەسەور ناکەم 7 ووزارەت بێت، دەستەکەیان کۆببیتەو بە ئاسانی بۆ هەر بپار و کاریک کە لەو ئەنجومەنەدا بدی، بۆیە من پێشنیار دەکەم تەنھا ئەو دوو ووزارەتە نوێنەریان هەبێت، هەرچەند خوشک و برایانی بەرپێز ئیشارەتیان بەووەدا کە نوێنەری ووزارەتی داراییش لەگەڵ بێت، من دەتێم نوێنەریکی چاودیاری دارایی لەگەڵ بێت، زۆر سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک عمر عبدالرحمن، فەرموو.

بەرپێز عمر عبدالرحمن علی:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەئەسڵدا ئەم یاسایە، یاسای هاوکاری کردنی گەنجانە بۆ ئەووی بکەونە ئیش و کار و سوودمەند بن، ئەم یاسایە خۆی کۆکراوەی سی یاسایە، یەکی لەوانە، پڕۆژە بچووکیەکانە، ئەم یاسایە ئەو گرنگیە گەورە نیە کە ئەم هەيئەت وئیدارەو مەجلیس وئیستشاری و بەم قەرەبالیغیە 7 – 8 ووزارەت کۆ ببیتەو، تا گەنجیک سلفەیهکی دەست بکەوێت لەم سندوقەو بکەوێتە ئیشکردن، ئەگەر بگەرێینەو بۆ ماددە سییەم، ئەم سندوقە پەيوەست کراوە بە ووزارەتەو، ووزارەتەکەش دیاری کراوە، ووزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتیە، لەیاسای هەموو ووزارەتەکاندا ئیمە سەلاحیەتمان داوە بە ووزیرە بەرپێزەکان، دەسج و ئیلاخا و ئیضافە

مودىرىيات بىكەن لەناو وەزارەتەكانى خۇياندا، من پىم وايە بۇ تەسھىلى ئىشى گەنجان و زوو راپەراندىنى ئىشوكارەكان گە ھەندى لە برادەرەكانىشەم قسەيان لەسەر كرد، گە رەبت كراوہ بەو وەزارەتەوہ، جەنابى وەزىر سەلاھىيەتى كوردنەوہى وەكو كاك دلپىش باسى كرد، دائىرەبەكى دەبىت، مودىرىيەتى ناو ئەنپت، دائىرەى ناو ئەنپت، فەرمانگەى ناو ئەنپت، ھەرشتىكى ترە لەناو وەزارەتەكەى خۇى بۇ ئىدارە كوردنى ئەم سندوقە، ئەگەر بگەرپىنەوہ بۇ سەر ماددەى نۇبەم، لىرەدا مودىرىيەتەك دروست بىكات لەماددەى نۇبەم باسكراوہ، گەئالىيەتى ئىدارەكوردنى ئەو سندوقەش بەنيزامىكى خاص ئەچىت بەرپوہ، وەزىر بۇشى ھەيە ئىصدارى تەعلىمات بىكات، بۇ جىبەجى كوردنى ئەم ياسايە، بەواتا ئەم ماددەيە لە ئەصلدا زيادە لىرەدا، مادام سندوقەكە پەيوەستە بەووزارەتەوہ، شەخسى وەزىر خۇى دەتوانىت مودىرىيەتەكى بۇ دروست بىكات، بۇى دابنپت، ئىتر ھىج پىويست ناكات نوپنەرى 7 وەزارەت كۇ بىنەوہ بۇ كارىك، بەنپسەتى ئەوہى كە نوپنەرى وەزارەتى مالىيەى تىدا بىت، من پىم وايە لەماددەكانى ئەخىردا باسى ئەوہش دەكات، كە لەسەر مىزانىيەى عام پارەى بۇ ديارى دەكرىت، لەبەر ئەوہ ئەم ماددەيە ھەر پىويستە ئىلغا بىكرىتەوہ، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، كاك جەلال، فەر موو.

بەرپىز جلال على عبداللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە مەغزاو ھەدەفى ئەم ياسايە، مەسەلەى دابىن كوردنى ھەلى كارە، بۇ كۇمەئەك گەنج كە بىكارن، وە لە كەرتى تايبەتدا، بەرپەئى من ئەو ئەنجومەنە، ئەنجومەنى راپوئىكارى بىت، وەزىرى كاروكاروبارى كۇمەلايەتى ئىشەكان بىكات، لەگەل كورت كوردنەوہى موعامەلات، بەرپاستى كورت كوردنەوہى موعامەلات وەكو ھاوكارم شلىرخان فەرمووى، 60 ئىمزاو 20 وەرەقە، سەلاھىيەتەكە بدرىت بە بەرپىز وەزىرى كاروكاروبارى كۇمەلايەتى، ئەویش كار بىكات بۇ كەمكوردنەوہى موعامەلات بەتايبەتەش ئەمە دابىن كوردنى ھەلى كارە بۇ كەرتى تايبەت، ئەم ھەموو راپوئىكارو مودىر عامەى ناوئىت بەرپاستى، پىويستە بەرپىز وەزىرى كاروكاروبارى كۇمەلايەتى ھاوبەشى لايەنى كەرتە تايبەتەكانى پەيوەندىدار بىكات، ئەوہى لەكشتوكالە با كۇمەئەى جوتياران بىت، ئەوہى پىشەسازىيە بازوورى بازگانى بىت، ئەگەر ئىشى كۇمەلايەتەيە با رىكخراوہ مەدەنىيەكان بىت، من ئىقتراھەكەم ئەوہيە كە بەس بۇ راپوئىكارى بىت؟، بەرپىز وەزىرى كاروكاروبارى كۇمەلايەتى بەو مەرجەى ئەو موعامەلاتەكان كەم بىكاتەوہ، لايەنى كەرتى تايبەتى پەيوەندىدارىش ھاوبەش بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك خورشيد، فەرموو.

بەرپىز خورشيد احمد سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە باس لەچەند وەزارەتتىك دەكەين كە ئەصلەن پەيوەندىيان بەو ئىشەوہ نىيە، بەلام لايەن ھەيە، كە ئىمە ھىچ حسابىگمان بۇ نەکردوون، باشە نوپنەرى پارىزگاي سىلېمانى، دھۆك، ئىدارەى گەرميان، نابىت ئەوانە لەو لىژنەيەدا ئامادە بن، بەشدار بن، بزائن سىياسەتى ئەو سندوقە چىيە؟، چۆن ئىش دەكەن؟، لەسەر چ ئەساسىك ئىش دەكەن؟، من پىشنيار دەكەم نوپنەرانى پارىزگاگان بزائن موديرە، چىيە كە ئەو ئىشە دەكات، ئەندام بىت لەو سندوقە بۇ ئەوہى كارەگان ئاسانتر بىت و ئاشنا تر و شارمزا تر بىت لەو مەسەلەيەدا، وەزارەتى پلاننانان چ ئىشىكى ھەيە لەو سندوقەدا، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

وہللا من دەلېم مادام وای لىھات با ھەموو كوردستان ئەندام بىت لەو سندوقەدا، ئەوہ چۆن دەبىت ھەزىش دەكەن دەيخەينە دەنگدانەوہ، كاك شىروان، فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لەنپوان خۇمان گەتوگۇمان كرد بەراستى، يەكەم: پىمان باشە ئەو سندوقە بىمىنيتەوہ، سندوقىش بەبى مەجلىسى ئىدارە بەرپوہ ناچىت، لەھەر لايەك كەباسى سندوق كرا دەبى مەجلىسى ئىدارەى بۇ دابندىت، دووہم: بەنىسەت تەقلىسى نوپنەرهگانى وەزارەت ئىمەش ھاتىنە ئەو قەناعەتە كە وەزارەتى پەرورەدە و خویندىنى بالآ زيادە، ھەتا وەزارەتى دارايشمان پى زيادە، چونكە وەزارەتى دارايى ئەسناى موزانە تەحدىدى پارەكە دەكات، كە تەحدىد كرا ئەوہ لە ئەنجومەنى وەزيران دەدرىت، ئىتر پەيوەندى بە مەسەلەكانەوہ نامىنيت، پارەكەش ئىستا ھالى حازر ديارى كراوہ، بۇيە ئىمە لەگەل ئەوہش نىن كەنوپنەرى وەزارەتى مالىەشى لەگەل بىت، ھەتا پلاننانانىش پەيوەندى بە پەرۆژە بچووگەكانەوہ نىيە، پەرۆژە پەرۆژەگان كە گەورە بن ئەوہ پەيوەندى بە پلاننانانەوہ دەبىت، بەس پەرۆژەى بچووك پەيوەندى پىوہ نىيە، لەزمنى دۆزىنەوہى بىكارىيە لەدەسەلاتەگانى وەزارەتى كارووبارى كۆمەلايەتى، بۇيە ئىستا ئىمە صياغەى دەكەينەوہ بەو شىوہى كە پىتان باش بىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

با جەنابى وەزىر قسەى خۇى بكات، دوایى بىخویننەوہ، بەرپىزان مەجلىس كەزۆر گەورە بوو يەعنى ئىش ناكات، بۇيە خەلكىك كە پەيوەندى پىوہى ئەوہ با ئىشەكە بكات، جەنابى وەزىر، فەرموو.

بەرپىز ئاسۇس نجىب (وہزىرى كارووبارى كۆمەلايەتى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

یهکهه: به پئی ماددهی 4 له یاسای ووزارهتی کاروکاروباری کۆمه لایهتی، من سه روکی مه جلسی ئیداره ی ووزارهت، دووهم: به پئی یاسای نهوجه وانان سه روکی لیژنه ی مه جلسی چاودیری نهوجه وانانم له ووزارهت، به پئی یاساگانی مافی منداال، سه روکی لیژنه ی مافی منداالم لههه رییم، ههروهه ئیستاش لیژنه ی بالامان پیکهیناوه، نوینه رایهتی هه موو ووزارهته په یوه ندیداره گانم، ئهم په رله مانه بهرپزه و نهجمه نی ووزیرانیسی تیدایه، که سیاسهتی ته شغیله، زۆریه ی ئهم مه جلسانه نوینه ری هه موو ووزارهته گانی تیدایه، به راستی که ته ماشای ئهم نهجمه نه ده کهم ده موچاوی ئهو لاوانه ده بینم که چاوه ری ئه وهن زوو ئهو داواکاریه یان بو ئیمزا بکه یین وئهو قهرزه یان بده یین، من پئشنیاری ئه وه ده کهم که ئهم نهجمه نه نه مینیت، له بهر ئه وهی ئیمه ئیستا له ووزارهت چاوه ری ئه وهم که زوو بودجه په سه ند بکریت و من قهرز بدهم به و گه نجانه ی که بیگارن، نهک من چاوه ری ئه وهم بهم که نهجمه نیك دابمه زریت، زۆر جار ئهم نهجمه نانه داده مه زریت به راستی نوینه ر نابیننه وه له ووزارهته گانی تر، گهر نوینه ریش ده ستنیشان بکریت، لهکات و ساتی خۆیدا ئاماده نابیت، داوا ی ئه وه ده کهم که ئهم نهجمه نه لابریت، له بهر ئه وهی ئیمه ئالیهتی ئه وه مان هه یه که قهرزه که بده یین، وه پئشتریش ئهم قهرزه دراوه، ته نها چاوه ری بودجه یین، چاوه ری ئه وه یین که ئهو بره پاره ی که داوامان کردوو ته رخان بکریت، ئهو بودجه یه ش ته وزیع ده کریت به سه ر سندوقی به کار خسته گانی هه رییم، له هه ر شوینیک بی، بویه داوا ده کهم که ئهم نهجمه نه لابریت، به بوونی ئهو نهجمه نه ئیمه ناتوانین ئهو ئه رکه و ئهو ئامانجانه ی که له م پرۆزه یاسایه دا هه یه جیبه جی بکه یین، سوپاس.

بهرپز سه روکی په رله مان:

سوپاس، جهنابی ووزیری رۆشیری، فهرموو.

بهرپز کاوه محمود شاکر (ووزیری رۆشیری ولاوان):

بهرپز سه روکی په رله مان.

ئهم بابته که خرایه قالبی سندوقه وه، زۆرینه ی سندوقه گان مه جلسی ئیداره ی هه یه، مه جلسیک هه یه هی سندوقه گان، حه تا بو نمونه ئیمه باسی سندوقی ته قاعدی رۆژنامه نووسان ده که یین، هه مان مه جلسی هه یه، که ووزارهتی دارایی، سه ندیکای رۆژنامه نووسانیسی تیدایه، له بهر ئه وه ئهو مه جلسه گرنکه، له وانیه تۆزیک ناتیکه شتن دروست بیته له ئاکامی نه به ستنی دوو ماده، مادهی 4 و 5، مادهی 5 که ته ماشای ئه رکی مه جلسه که بکه یین، ئه رکی مه جلسه که په گخته نی کار نیه، یه عنی ئه وهی له مادهی 5 هاتوو، ئهمه ئه وه نیه بجیته ناو هه موو ئیشیکی ته نفیزی و ورده کاریه گانه وه، په گخته نی کارو زیاد کردنی رۆتین، له بهر ئه وه من پیم وایه ئه رکی مه جلسه که ته بیعهتی مه جلسه که، ره بتی بکه یین به کاری مه جلسه که وه که ئهم مه جلسه گرنکه، به لام په گخته نی کارو زیاد کردنی رۆتین نیه؟، ئهمه یه کهه: دووهم:

منیش له گهډل رهنی لیژنه یاساییم، که ههندی له نوینه رانه زیاده به تایبته تی (دارایی، په روه رده، خویندنی بالا) نه مانه زیادن، حاله تیک تر هه یه، جاری وا هه یه نه م مه جلسه پیویستی به خه بیر هه یه، لیژنه دا بو نه وهی نه م مادده یه ته کامول بیټ وه کو نه و صیغه یه ی که لیژنه ی یاسای لیژنه باسی کرد، فه قه رده یه کی تری بو نیزافه بکه ین، ببیټ به (i) و فه قه رده ی (ب) ش هه بیټ، هر له گهډل مادده ی چواردا، نه وه یه (للمجلس الاستعانة بالخبراء من الوزارات او من خارجها يتم دعوتهم مع الاشتراك في اجتماعات المجلس دون ان يكون لهم حق التصويت) یه عنی نه م مه جلسه له کات پیویستی به نوینه ری ژووری بازرگانی بوو، بانگی ده کات بو کوبونه وه که، یه عنی رغبه تیک هه یه که زور فراوان بیټ، بو ره چا و کردنی نه و رغبه ته، مه جلسه که نه و سولته ته قدی ریه ی هه یه، که زانی پیویستی به لاوان هه یه، نوینه ری لاوان بانگ ده کات، پیویستی به جه دوا هه بوو، نوینه ری ژووری بازرگانی بانگ ده کات، یان وه زاره تیک دیار یکراو، یه عنی نه م فه قه رده یه ش نیزافه ده بیټ، وه کو نه وه ی (a) که پیشر وتمان، نه م یس فه قه رده ی (ب) ده بیټ، که ته جا وزی نه و حاله ته ده کات، زور سوپاس.

به ریژ سرۆکی په رله مان:

سوپاس، به ریژ کاک فرسه ت موداخه له ی هه یه، فه رموو.

به ریژ فرسه ت احمد عبدالله/سکرتریری په رله مان:

به ریژ سرۆکی په رله مان.

نه و ته سمیه به به لاش نه هاتوو، به شیکه له دمرگانگی لامرکه زی مه رفه قی، نه گه ر وتت سندوق، لازمه مه جلسی ئیداره ی هه بیټ، نه گه ر وتت مودیریه ی عام، شه خصیک نه بیټ، نه گه ر وتت وه زاره ت یه ک شه خص ده بیټ، ناتوانی بلتیټ (مجلس اداره وزاریه ...) نه گه ر وتمان سندوق و وه ک سندوق رښت، مصادقه مان له سه ری کرد، مه فروزه مه جلسی ئیداره ی هه بیټ، به س نه توانین بو که مکردنه وه ی رښتین نوینه ره کان که م بکه ینه وه، منیش ده لیم وه زاره تی په روه رده په یوه ندی پیوه نیه، خویندنی بالا و حه تا پلان دانانیش په یوه ندی پیوه نیه، که نجیک له گون دیک ده چیت کومه له مه رپک و چهند مریشکیک بو خوی ده کریټ و مه شروعیکی بچووک دروست ده کات، له و حاله ته دا وه زاره تی پلان دانانی بو چیه؟، نه وانه مه شاریعی بچووک، یان دوکانیک بچووک نه کاته وه موبایل نه فرښت، له م حاله ته دا وه زاره تی پلان دانانی بو چیه؟، به رهنی من له مه جلسه که نوینه ری نه م وه زاره تانه ی لی در بکریټ، (په روه رده، خویندنی بالا، پلان دانان)، نه گه ر گه شتوگوزاری بیټه ناو، هه رچه نده زور ده بیټ، ئیحه مال هه یه پیویستی به وه ش نه بیټ، یه عنی ده توانی مه شروعیکی سیاحی دابنیټ، دوو که پر دروست بکات، ده بیټ نوینه ری وه زاره تی گه شتوگوزار له وی بیټ، چونکه که مه شروعی سیاحی دروست ده کات ده بیټ ئیجازه له نوینه ری وه زاره تی سیاحه وه ر بگریټ، له مودیریه ی سیاحه، یان مودیری ناحیه، یان قائیم مه قامه، له پاریزگایه، زور سوپاس.

به ریژ سرۆکی په رله مان:

کاک عماد، فه رموو.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەماددەى چوارەم بەم شىۋەيە دەپت:

ماددەى چوارەم:

ئەنجومەنىك پىك دىت بەناۋى (ئەنجومەنى بەرپۆدەبردنى سىندووق) بەسەرۆكايەتى ۋەزىرى كاروکاروبارى كۆمەلایەتى ۋەئەندامىتى نوپىنەرى ھەر يەك لەم ۋەزارەتەنى خوارەۋە، كە پلەكەيان لە بەرپۆدەبەرى گشتى كەمتر نەپت.

1- ۋەزارەتى گشتوكال.

2- ۋەزارەتى رۇشنىرى ۋلاۋان.

3- ۋەزارەتى بازىرگانى ۋ پىشەسازى.

بەرپىز د. رۇۋان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الرابعة:-

يشكل مجلس باسم (مجلس ادارة الصندوق) برئاسة وزير العمل والشؤون الاجتماعية وعضوية كل من الوزارات الاتية على ان لاتقل درجاتهم عن مدير عام:

1- وزارة الزراعة.

2- وزارة الثقافة والشباب.

3- وزارة التجارة والصناعة.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ جەنابى ۋەزىر.

بەرپىز ئاسۇس نجىب (ۋەزىرى كاروکاروبارى كۆمەلایەتى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە ئەنجومەنى ۋەزارەت نوپىنەرى ژوورى بازىرگانىمان لەگەلدايە، ھەرۋەھا نوپىنەرى سەندىكاي كرىكارانىش، لەبەر ئەۋەى ئەمە قەرزى بچوۋكەۋ ئەدرىت بە بىكاران، بىگومان زۆر لە بىكارانىش سەردانى ئەۋ سەندىكايانە دەكەن، سەردانى ژوورى بازىرگانىكەن دەكەن، بۇيە داۋاي ئەۋە دەكەم كە نوپىنەرى سەندىكاي كرىكاران ۋ ژوورى بازىرگانىش ئەندام بن لەۋ ئەنجومەنەدا، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئاخر صياغەتان بخوینەۋە، تا بىخەمە دەنگدانەۋە، فەرموون.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى چوارەم: يەكەم: ئەنجومەنىڭ پېك دېت بەناوى (ئەنجومەنى بەرپۆۋەبىردىنى سىندووق) بەسەرۋكايەتى ۋەزىرى كاروكاروبارى كۆمەلەيەتى ۋەئەندامىتى نوپنەرى ھەر يەك لەم ۋەزارەتەنى خوارەۋە، كە پلەكەيان لە بەرپۆۋەبەرى گشتى كەمتر نەبېت.

1- ۋەزارەتى كشتوكال.

2- ۋەزارەتى پۇشنىبىرى ۋلاۋان.

3- ۋەزارەتى بازىرگانى ۋ پېشەسازى.

دوۋەم: ئەنجومەن بۆى ھەيە پراۋىژ بكات بەشارەزاۋ پراۋىژكاران، لەناۋ ۋەزارەت يان لەدەرەۋە لە كاتى پېۋىست.

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان:

كىي لەگەلدايە بادەستى بلىند بكات تىكايە؟، فەرموون كىي لەگەلدا نيە؟، 9 كەسى لەگەلدا نيە؟، بەزۇرىنەى دەنگ ۋەرگىرا، بۆ ماددەى پېنجەم تىكايە.

بەرپۇز شىروان ناصح ھەيدەر:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى پېنجەم:

ئەنجومەن ئەم ئەرك ۋ دەسەلاتانەى خوارەۋە دەگرېتە ئەستۇ:

1- سەرپەشتى كىردنى كارەكانى سىندووق ۋ دانانى بىنچىنەكانى پالپشتى كىردنى لاۋە بى كارەكان.

2- كار كىردن لە پېناۋى گەشە كىردنى داھاتى دارايى بۆ سىندووق.

3- پەسند كىردنى پلانەكانى ۋەبەرھىنانى دارايىيەكانى سىندووق.

4- ھەر ئەركىكى دىكەى پەيوەندىدار بە كارەكانى سىندووقەۋە.

بەرپۇز عماد محمد حسين:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الخامسة: يتولى المجلس المهام والصلاحيات الآتية:-

1- الاشراف على اعمال الصندوق و وضع اسس تقديم الدعم للشباب العاطلين عن العمل.

2- العمل على تنمية الموارد المالية للصندوق.

3- اقرار خطط استثمار اموال الصندوق.

4- اية مهام اخرى تتعلق باعمال الصندوق.

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان:

كى دەيەۋىت لەسەر ئەم ماددەيە قسە بكات؟ ناۋتان دەنوۋسەم، تىكايە، ئەم بەرپۇزانە دەيانەۋى قسە بىكەن(عمر عبدالرحمن، گۇران نازاد، صباح بيت الله، عبدالسلام بەروارى، شلىر، شقان احمد، حسن محمد، سالم تۇما، ئەقېن عمر)كاك عومەر، فەرموۋ.

بەرپۇز عمر عبدالرحمن على:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

يەكەم: ھەرچەندە مەجلىس دەنگى خۇي ھيئا، بەلام من لەگەل فەقەرە يەكى ئەم ماددەى پېنجەدا، پېم وايە ئەو زەوابتە چيە كەوا ئىعتىمادى دەكاتە سەر بۇ ئەو گەنجەى (العاطلين عن العمل) دووم: ئەگەر سەيرى فەقەرەى ھەوتى ماددەى شەشەم بىكەين، كە دەئىت سولفەكە بەزەوابت دەدرىت كەووزارت تەھدىدى دەكات، ئەمە تەناقوزىك دروست دەكات لەگەل ئەوہى كە ئەمە خۇي لە ئەساسدا ياسايەكە تايبەتە بە سندوقى دەعمى گەنجان، باسى گەنجى بېكارى تېدا نەكراوہ، گەنج ولاو بەعام ھاتووہ، واتە كەلىمەى (العاطلين عن العمل) ئەمە عىبارەتتىكى زيادە لېرەدا، ھەر دەبىت باس لەگەنج بىكرىت و ھىچى تر، سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك گۆران، فەرموو.

بەرپۇز گۆران نازاد محمد:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پېشنيار دەكەم ماددەى پېنجەم بەتەواوتى لاجىت، لەبەر ئەوہى ئەرك و دەسەلاتەكانى ئەم سندوقە دەكرىت لەماددەى نۆيەم كە پەيرەويك دادەندرىت و ديارى دەكرىت، لەويدا ئەم خالانە دەست نیشان بىكرىت، سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك صباح، فەرموو.

بەرپۇز صباح بيت الله شكرى:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرگەى يەكەم لە ماددەى پېنجەم، دەئىت (سەرپەرشتى كردنى كارەكانى سندووق و دانانى بنچينەكانى پالپشتى كردنى لاوہ بى كارەكان) بەرەئى من (بېكارەكان) ئەوہ لاجىت، بۇ ئەوہى چىنىكى فراوان لەلاوان سوودى لى ببينن، سوپاس.

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عبدالسلام، فەرموو.

بەرپۇز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم ياسايە بۇ دانانى سندوقىكە كە قەرز بدات بەتويۇك لە كۆمەلگا، ئەنجومەنىكەمان بۇ بەرپوہبردنى ئەم سندوقە دانا، لە ئەركەكانيان، ئەركە سەرەكەكانى نەھاتووہ، كى بېيار دەدات، كە ئەو داواكارىيە پەسەند

بكریت؟، قەرزەكە بىرئیت يان نا؟، ئەنجومەن نىيە كە ئەو بىرپارە دەدات، كەچى ئەو نەكراوہ بە ئەرك، من تىكا دەكەم لە لیژنەى صیاغە، ئەمە ببیت بە ئەركى سەرەكى و یەكەم ئەركى ئەم سندوقە، ئەمە یەكەم: دووہم: دانانى بىچىنەكانى پالپشتى كردنى لاوہ بىكارەكان، ئەمە ئىشى دائىرەى كارە، ئەمانە بىرپار دەدەن ئەم پىرۆژەى مەرجەكانى تىدايە يان نا؟، بۆيە داوا دەكەم ئەمە لابىرئیت، چونكە هیچ ئەركى ئەوان نىيە پىشيان ناكىرئیت، (كاركردن لە پىناوى گەشە كردنى داھاتى دارايى بۆ سندوق) چوار بەرپۆھبەرى گشتىن ھەر یەكەو لە وەزارەتئىكە، ئەمە ئىشى دەستەيەكە كە دەوام بكەن رۆژانە، مۇتابەعەى بكەن، (پەسند كردنى پلانەكانى وەبەرھىنانى دارايىەكانى سندوق) من نازانم ئەوہ چ كاریكە، ھەر ئەركىكى دىكە، مادام وایە ھەر دەيكەیت، كەواتە من پىشتگىرى كاك عومەر وكاك گۆران دەكەم كە ئەم ماددەيە داعى نىيە، تەنھا دەتوانىن رستەيەك ئىزافە بكەين، ھەرچەندە رۆپىشت، يان لەماددەى حەوتەم يان ھەر ماددەيەكى تر، بلىين (ئەنجومەن بىرپار دەدات بەپىي ئەو رىنمايىانەى كە لە ماددەى نۆيەم دىارى دەكرئیت، كە قەرزەكان بىرئیت، يان نا؟ سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

شلىر خان، فەرموو.

بەرپۆز شلىر محى الدين صالح:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

لەماددەى چوارەم ئىمە ئەنجومەنىكىمان دامەزراند بەناوى ئەنجومەنى بەرپۆھبەردنى سندوق، بەلام كە دىينە ماددەى ماددەى پىنجەم، یەكەم خالى سەرپەرشتى كردنى كارەكانى سندوقە، لەوئى خۆى ناوى ئەنجومەنى بەرپۆھبەردنە، لىرەش یەكەم ئىشى سەرپەرشتى كردن بىت، من لەو خالە پىشتگىرى كاك عبدالسلام دەكەم، ئەو سەرپەرشتى كردنە ببیت بە بەرپۆھبەردنى كارەكانى سندوق، ئەگەر ئەو ماددەيە مایەوہ، ھەر وەھا پىشتگىرى كاك گۆران دەكەم، ئەم ماددەيە زیادە، لەبەر ئەوہى لەماددەى نۆيەم ھەمووى باسكراوہ، زۆر سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شقان، فەرموو.

بەرپۆز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پىشتگىرى ئەوہ دەكەم كە ئەو ماددەيە بەيەكجارى لابىرئیت، ئەگەر نا خالىكى بۆ ئىزافە بكرئیت، كە زۆر پىويستە، لەپاش خالى سىيەم خالى چوارەم دابىين، (العمل على دراسة المشاريع المقدمة بحيث تقدم احدى قطاعات التنمية في الاقليم) ئەوہ يەكئىك لە ئەركەكانى ئەم مەجلىسە بىت، ئىنجا پىنجەم (ايە مھام اخرى تتعلق باعمال الصندوق) سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور حسن، فرموو.

بهرېز حسن محمد سوره:

بهرېز سرؤكى پهرلهمان.

من دوو پېشنيارم ههيه، يهكهم: خالى يهكهم لايريت، لهجيگاي پېشنيارى خاليكى تر دهكهم، بهدانانى
سياسهتى گشتى سندوقهكه، دووهم: ههروهها لهگهلا هاوكارم كاك عبدالسلامم، كه پيوسته خاليك زياد
بكريت، برپار لهسهر رېككهوتنهكان و گريبهستهكان دهات، سوپاس.

بهرېز سرؤكى پهرلهمان:

كاك سالم، فرموو.

بهرېز سالم توما كاكؤ:

بهرېز سرؤكى پهرلهمان.

من قسهكانم كران، تايهت بوو بهنهمانى ماددهكه، زور سوپاس.

بهرېز سرؤكى پهرلهمان:

ئهفين عومهر، فرموو.

بهرېز ئهفين عمر احمد:

بهرېز سرؤكى پهرلهمان.

ههئبهته منيش پشتگيرى ئه و رايه دهكهم، كه ئەصلەن ئەو مادديه نەمىنيت، چونكه نيزامى داخلى ههيه
كه تهديدى كارهكان و چؤنيهتى مههامى ئەم مهجسه دهكات، ئەگەر مايهوه، پېشنيار دهكهم كهوا يهكهم
خالى بمىنيت، كه ئيشراف كردنه لهسهر كارى ئەم سندوقه، بهلام خالى دووهم، سييهم، چوارهم، ئەصلەن
نەمىنيت، لهجياتى ئەو سى خاله، دوو خال ههبيت، يهكيكيان: تهقىمى مهشاريع بكات، ئەو مهشروعانەى
كه ئەو لاوانه پيشكهشى دهكهن، تا بزائن ئەتواندرت ئەو كاره جييهجى بكرت يان ناكريت، دووهم:
موتابهعهى سهيرى مهشروعكه بكرت، واته بزائن ئەو مهشروعه تا چ رادهيهك دهروات وئيشى چؤنه
وهستاوه يان نهوهستاوه؟ سوپاس.

بهرېز سرؤكى پهرلهمان:

كاك خورشيد، فرموو.

بهرېز خورشيد احمد سليم:

بهرېز سرؤكى پهرلهمان.

خالى يهكهم: (الاشراف على اعمال الصندوق) من تهئيدى كاك عبدالسلام دهكهم، (وضع اسس تقديم الدعم
للشباب العاطلين عن العمل) ئەمه كارى ئەو سندوقه نيه، دهبيت بهم شيوه بيت، (الاشراف على اعمال
الصندوق و وضع الضوابط الازمة لذلك) فهقهردى دووهم و سييهم، دووهم: (العمل على تنمية الموارد المالية

للصندوق) سييهم(اقرار خطط استثمار اموال الصندوق) ههردووكيان به كورتى وا بوتريت، (العمل على تنمية واستثمار الموارد المالية للصندوق)، بويه پيويست ناكات خالى دووهم و سييهم ههبيت، سوپاس.

بهريز سهروكي بهرلهمان:

كاك فرسهت موداخهلهى ههيه، فهرموو.

بهريز فرست احمد عبدالله/سكرتيري بهرلهمان:

بهريز سهروكي بهرلهمان.

وهلا من يهكهم: لهگهلا نهوهدام كه بمينيتهوه، چونكه بهنيسبهت نسوسى دانانى پالپشتى گهنجانهان، نهگه نهو مهجلى ئيدارهيه نهوه دانهنيت، كيى داينيت؟، دووهم: نهو مهواردانه بهتهئكىد دياريكراو دهبن، يهعنى زور زور نابن، پيويستى بهوه ههيه كه تهنميه بكرين و ئيستسمار بكرين، ههر صندوق خوى نهتوانى ئيستسمارى بكات وتهنميهى بكات، بو زياد كردنى مهوارد، سوپاس.

بهريز سهروكي بهرلهمان:

ليزنهى هاوبهش، فهرموون.

بهريز د. رؤان عبدالقادر دزهبي:

بهريز سهروكي بهرلهمان.

ئيمهش پشتگيرى لهمانهوى ماددهكه دهكهن، تهنها وشهى (ئيدارهى صندوق) لهدواى (مجلسهكه) زياد بكرت، لهبهر نهوهى لهماددهى يهكهم پيناسه نهكرا، وه لهبرگهى يهكهم، (العاطلين عن العمل) نهوهش لابرئت، چونكه بهگشتى بو لاوانه، پشتيوانى لهلاوان، برگهكانى تريش وهك خوى، سوپاس.

بهريز سهروكي بهرلهمان:

ئىستا صياغهكهى بخويننهوه تا بيخهينه دهنگهوه، باشه جهنابى وهزير، فهرموو.

بهريز ناسوس نجيب(وهزيرى كاروکاروبارى كومهلايهتى):

بهريز سهروكي بهرلهمان.

من پيشنيارى نهوه دهكهم، كه نهو ماددهيه ههر لابرئت، نهگه بلين لابرئت و نهويش ههر بمينيتهوه، چونكه با خالى يهكهم تهنها دهسهلاتيكي ههبيت نهويش سهريهرشتى كردن بيت، لهبهر نهوهى نوينهرى نهو وهزارتهه پهيوهنديدارانه دين، خويان نهتوانن موقابهلهى نهو لاوانه بكن كه بيكارن، نايا نهو پرؤزانهى كه پيشكesh دهكرت، نهو نهنجومهنه كاتى نهوهى دهبيت، كه پرؤزانه نهو پرؤزانه تاوتوى بكات، وه جهدواى ئيقتصادى نهو پرؤزانه بزانيت، نهوه دووهم، سييهم: نهو كاتهى كه ئيمه دهوره بو نهو لاوه بيكارانه دهكهنهوه كه چون بتوانن نهو قهرزه وهريگرن؟، ئيستسمارى بكن، فهرمانبهرانى وهزارتن كه ههلدهستن به ليزنهى موتابهعهو تهفتيشى نهو پرؤزانه بو نهوهى بزائن نهو پرؤزانه گهشتوون بهچى؟، بويه بهراستى داوا دهكهم كه تهديدى ئيشى نهو نهنجومهنه بكرت، كاك فرسهت جهنابى باسى نهوهى كرد، ئيستسمارى نهو سندوقه، نازانم بهچ ياسايهك من نهتوانم ئيستسمارى نهو پارديه بكم كهلهو

سندوقەدا ھەيە، چونكە ئىستا سندوقى زەمانمان ھەيە، بەيى ھەموو قانونىك ئىمە ناتوانين يەك دىنارى لى دەرىكەين، بەراستى داواى ئەو دەكەم كە چۆن بتوانين؟ سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك فرست موداخەلەى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز فرست احمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ەى من بىزانم زۆرىەى سندوقەكان ئىستىسمارى مەواردى خۇيان دەكەن، ئەنواعى ئىستىسمار ھەيە، ئەو ەى من دەيزانم يەككە لەوانە سندوقى سەندىكاي پارىزەران، ھەر لەبانق دابندرىت فائىدە دەچىتە سەرى، كە ئەو ەش ئىستىسمارە، ئەو ەى كە من دەزانم سندوقى تر، ئەگەر بىت و ئىستىسمار نەكەن مەواردەكان مەحدود دەمىننەو، ئەو ە خالىك: خالى دووم: ئەو سندوقە شەخصىەى مەعنەوى ھەيە، مەفرۇزە بەخۇى ئىش و كارى خۇى بكات، نەك لەلايەك بىن موتابەعەى ئىشى ئەوان بكەن، يەعنەى بەنىسبەت فەرمانبەرانى وەزارەت، جىاوازن لەگەل فەرمانبەرانى ئەو سندوقە، جىاوازن لەگەل ھەيكەلى ئىدارى ئەو سندوقە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عماد، فەرموو.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە ماددەى ھوتەم، وتمان (تعفى المشاريع الصغيرة من الضرائب والرسوم لمدة خمس سنوات.) واتە داواى پىنج سالەكە ئەم رسوماتانە دەچنە سەر مەواردى سندوقەكە، ئەگەر بەم شىوہىە ماىەو،

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز جەنابى وەزىر فەرموو.

بەرپىز كاوہ محمود شاکر (وەزىرى پۇشنىرى ولاوان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرگەى يەكەم، لەماددەى پىنجەم بەم شىوہى لى بىت، (الاشراف على اعمال الصندوق و وضع اسس تقديم الدعم و اقراره.) نەچىنە ناو (للشباب العاطلين عن العمل) (وكيفة استرداد قروض) چونكە ئەمە دەعمە منجە نىە، ھەر و ھا دەبى ئەو خەلكە تىبگات كە ئىمە لىى وەردەگرىنەو، بۇيە دەبى ئسوسىك دابنىت بۇ وەرگرتنەو ەى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك شىروان، فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پېم وايە، يەنى بوونەكە باشترە لەوہى كە ماددەكە ئىلغا بكەين، خۇى ئەوہ راستە كە سندوقەكە كاردەكات بۇ تەنمىەى مەواردى خۇى، وە ئەگەر كرا ئىستىمارى ئەموالى سندوقەكەش بكات، بەقەناعەتى من مانەوہى ھىج زەرەرىكى نىە، ھىج ئەركىكى زياترىشى نىە، خۇى ئەركە سەرەكەكە مەلومە كە چىە، ئەگەر ئەركە سەرەكەكە جىبەجى كرا من وا تەسەور دەكەم ئەوانى تر سانەويىە، يان دەيكەن يان نايكەن، يەنى مەسەلەكە ئەوہ نىە كە ئىلزامى تىدا بىت، ئەگەر موارد نەبىت لەكوئ تەنمىەى دەكات؟، ئەگەر مەوارد نەبىت لەكوئ دەتوانى ئىستىمارى بكات؟، بۇيە بەقەناعەتى من مانەوہى ھىج زەرەرىكى نىە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئاخر صياغەتان چۇنە بىخوئىننەوہ، تكايە.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزمى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى پىنچەم:

ئەنجومەنى بەرپوہبردنى سندوق ئەم ئەرك و دەسەلاتانەى خوارەوہ دەگرىتە ئەستۇ:

- 1- سەرپەرشتى كردنى كارەكانى سندوق و دانانى بنچىنەكانى پالپشتى كردنى لاوان.
- 2- كار كردن لە پىناوى گەشە كردنى داھاتى دارايى بۇ سندوق.
- 3- پەسند كردنى پلانەكانى وەبەرھىنانى دارايىەكانى سندوق.
- 4- ھەر ئەركىكى دىكەى پەيوەندىدار بە كارەكانى سندوقەوہ.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەو شىوہى كە بەكوردى خوئندراپەوہ، دەپخەينە دەنگەوہ كىى لەگەلدايە تكايە با دەستى بلند بكات؟، فەرموون 34كەسى لەگەلدايە؟، كىى لەگەلدا نىە؟، 19 كەسى لەگەلدا نىە؟، بەزۇرىنەى دەنگ وەرگىرا، ئىستا پىشنيارىك ھەيە، كە ئىزافە بكرىت، ئەويش ديارىكردنى پرۇژەى بچووكە، ئەويش لەسەرۇكايەتى كە ئەو سولفەيەى دەدرىتتى لە 40 مليون بەسەرەوہ نە بىت، واتە زياتر نەبىت، يەنى سەقفى ئەعلاى بۇ دابندرىت، كە 40 مليونە، كاك شىروان، ئەگەر صياغەى بكەين، فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پیش ئەۋەدى ئىمە صياغەكەى بکەين، ئەگەر جەنابى ۋەزىر تەۋزىچىكىمان بىداتى ئىمە سوپاسى دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر، فەرموو.

بەرپىز ئاسۇس نجىب(ۋەزىرى كاروکاروبارى كۆمەلایەتى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ۋەك باسەم كىرد پىشتەر ۋەزارەتەمان بەۋ ئەزمونەدا تىپەپروۋە، فەرزىشى داۋە بە بىكاران، ئەۋەدى كەدراۋە بۇ پىرۋژەكان، 10 ھەزار دۇلار بوۋە، ئەشكرىت ھەندى پىرۋژەش ھەيە بەپى جەدۋاى ئىقتىسادى ئىمە پى دەللىن پىرۋژەى بچووك، ئەكرىت لە 10 ھەزار دۇلارەكەۋە بىكەين بە 15 ھەزار دۇلار، بەس نەك 40 مىلئون لەبەر ئەۋەدى ئەۋ بودجەيەى كە ھەيە، بەش ناكات، چونكە ئىمە دەمانەۋىت ژمارەى سوودمەندان زياتر بکەين، نەك كەمى بکەينەۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىرى پۇشنىرى، فەرموو.

بەرپىز كاۋە محمود شاکر(ۋەزىرى پۇشنىرى ۋلاۋان):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لىرەدا ئىمە دەبى دوو مەسەلە جىا بکەينەۋە، پىناسەى پىرۋژەى بچووك لە پىناسەى دەعمى سىدوقەكە بۇ پىرۋژەى بچووك، پىرۋژەى بچووك دەبى پىناسەيەكى بۇ بکەين، چونكە ماددەى حەۋتەم ئىعفاى مەشارىعى بچووك دەكات لەزەرىبەۋە رىسوم، كە ئىعفاى بكات دەبى بزىنن پىرۋژە بچووكەكە چەندە؟، بۇ ئەۋەدى ئەۋ لىخۇشبوۋنە بىگرىتەۋە، بۇيە دەستىنشان كىردنى پىرۋژەى بچووك ۋەكو زەرورەت گىرنگە، با پىناسەكەى ۋاى لىبکەين، (پىرۋژەى بچووك: ئەۋ پىرۋژەيەيە كە لەبۋارى ۋەبەرھىنان يان خىزمەتگوزارى كە لەدوۋ مىلئون دىنارى عىراقى كەمتر نەبىت، لە 45 مىلئون دىنارىش زياتر نەبىت، ژمارەى ئەۋانەشى كە كارى تىدا دەكەن لە 10 كىركار زيارتر نەبىت)، ئەمە پىرۋژەى بچووك دەستىنشان دەكات، بەلام دەعمەكە ئەۋە موشكىلە نيە، ئىمە ئىستا دەتوانىن 10 ھەزار دۇلارىان بەدەينى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك خورشىد، فەرموو.

بەرپىز خورشىد احمد سلىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەپراستى من پىش ئىستاش پىشنىارم كىرد، ئىستاش پىشنىار دەكەم، ۋابىزانەم بىرادەرانىش لەگەلمدان، (المشاريع الصغیره: يقصد بها المشاريع التى لاتتجاوز رأسمالها 4 مليون دينار) ئىمە باسى رەئىس مال دەكەين، بەلام دەعم بەپى ئەۋ پارەى كە دەتوانن خۇيان دىارى بکەن، ئىمە ئىستا ناتوانىن دەعمىك دابىنىن، بەلام

دەتوانىن بىلگىن (المشاريع الصغيره: يقصد بها المشاريع التى لاتتجاوز رأسمالها 4 مليون دينار) بەلام ھۆكۈمەت چەندى پى دەكرىت، ئەو ھۆكۈمەت ۋەكىلىنى دەمىنىتەو، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر، فەرموو.

بەرپىز كاۋە محمود شاكىر(ۋەزىرى رۇشنىرى ولاۋان):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىم ۋايە كە پىناسەكە باشە ھەبىت، بەلام دىسانەو دەبىت دەمەكە سنووردار بىت، دەستىشان بىرىت، چۈنكە ئەمە ياسايە، بۇ ئەۋەدى ئەم سولتە تەقدىرىيە نەمىنىت تاكو ئەم ئەنجومەنە سەققىكى زۇر ئەعلا دابىت، مەبەستى ئەم دەمەش مەرج نىە سەرمايە تىكرى مەشروعەكە تۇ دەمى بىكەت، تۇ بەشىك لەسەرمايە مەشروعە بچووكەكە دەم دەكەت، لەبەر ئەۋە بەپى ھەلومەرجى نىمە من پىم ۋايە 10 مىليۇن تا 15 مىليۇن مەقولە بۇ دەم، بەلام ئەۋە تر دەمىنىتەو، ئەمەش جىاۋازە لەپىناسە پىرۇژە بچووك، با 25 بىت ئەۋەش موشكە نىە، بەلام ۋەكو پىرۇژە بچووك سەققەكە دەگاتە 40 بە دەمى ھۆكۈمى ۋە لەۋانەشە خۇى پارەى ھەبىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو جەنابى ۋەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەتە.

بەرپىز ئاسۇس نجىب(ۋەزىرى كاروكاروبارى كۆمەلەتە):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

نىمە كە دەلىين بۇ بىكاران ۋە گەنجان، نىمە مەبەستمان ئەۋ لاۋانەيە كەھىچ سەرمايەيەكىان بەدەستەۋە نىە، نىمە دەمى يەككى بىكەين ۋە پىرۇژەكەى 40 مىليۇنى تى بچىت، كە لە بەشىكى بەشدار بىن، كەۋاتە ئەۋ بىكار نىە، پارەى ھەيە، بۇيە نىمە بۇ ئەۋانە دەكەين كەھىچ پارەيان نىە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

دكتور ئەرسەلان موداخەلەى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز د. ارسلان بايز اسماعيل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ۋەللا من تەئىدى ئەۋ رەئىيە دەكەم كە دەلىين بىكارە، تۇ دەتەۋى كارىكى بۇ بدۇزىتەۋە، يەنى ھىچ نىمەكىەتتىكى نىە، تا تەئىنى ژيانى خۇى بىكەت، ئەمە يەككى، دوۋەمىان: ئەبىت تۇ حسابى ئەۋە بىكەت

كە قىتايىكى فراوانى بىكارى ھەيە، بۇ ئەۋەدى خەلگىكى زۇر مەشغول بىكەيت بە ئىشەكەيەۋە، بۇيە من پىم وايە راستەۋ تەئىدى قىسە جەنابى ۋەزىرە دەكەم، دەبى بزانىن حكومەت چۆن تەعامول لەگەل مەۋزوعەكانى خۇى دەكات؟، بۇيە پىم باشە لە 25 مىيۆن تىپەر نەكات بەراستى، سوپاس.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

موناقەشە نەماۋە، تىكايە، بزانن لىزنىە ياسايى چۆن دايدەرپىز نەۋە، فەرموو.

جەنابى ۋەزىر فەرموو.

بەپىز كاۋە محمود شاكىر (ۋەزىرى رۇشنىرى ولاۋان):

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

مەبەست لەدەم كىردنى حكومەت بۇ پىشتىگىرى كىردنى لاۋان، ماناى ئەۋە نىە، دىسان ئىمە بەۋ عەقلىتەۋە بىن كە بەس حكومەت باۋكە، ھەر دەبىت حكومەت دەم بىكات، ئىمە دەبى بىر بىكەينەۋە كە سەرچاۋەكانى دەم فراۋانتر بىت، لەۋانەيە سبەى رۇز بانقىكىش دەمى بىكات، لەۋانەيە كەسوكارىشى دەمى بىكات، موھىم ئەۋەيە ئىمە دەمى كەرتى تايبەت دەكەين، ۋەبوۋزاندىنەۋەكەش دروست دەكەين، لەبەر ئەۋە مەرج نىە دەمەكەى حكومەت بۇ ئەم پىرۇزەيە يەكسان بىت، بە سەرمايەى تىكراى پىرۇزەكە، سوپاس.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىزنىەى ھاۋبەش، فەرموون.

بەپىز شىروان ناصى ھەيدەرى:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەراستى ئەۋ پىناسانەى كە لەبەردەماندايە، يەكىك لەۋ پىناسانە ئەۋەيە كە ئىستا دەيخوئىنمەۋە، (المشاريع الصغیره: يقصد بها المشاريع التي لا تتجاوز رأسمالها عن 4 مليون دينار) ئىمە كە دەلىين (رأسمالها) عەجەبا رەئىس مالى عمومى مەشروەكەيە، يان مەبلەغى دەمەكەيە؟، ھەمووى مەشروەكە دەبىت؟، ئەگەر ئەمەش بىت قەيناكە، دەمەكە خۇى ۋەزارەت دەبىت تەحدىدى بىكات، چەند دەمى دەكات يان چەند ناكات؟، سوپاس.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بەپىزان لىزنىەى ھاۋبەش، ئەندامان دەمەكە سەقفەكەى ديار بىت، نەك مەشروەكە چەندە، ئىجتىمالە بۇ مەشروەكەى خۇى شتىك دەكات لەملاۋ ئەۋلا خۇى پارەيەك پەيدا دەكات، بەلام ۋەزارەت تا چەند بتوانى ھاۋكارىيان بىكات، فەرموو دكتور رۇزان.

بەپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەپىرۇزەى بودجەى ئەمسالدا ھاتوۋە 25 مىليار دىنار، جارى ھەر پىرۇزەيەۋ نازائىم بەچەند پەسەند دەكرىت بىرەكە، بەلام ئامارىكمان لانيە كە بزانىن ژمارەى ئەۋ كەسانەى كە سوودمەند دەبن لەۋ سىندوقە

چەندە؟، بۆيە ديارىكردىنى مەبلەغى دەعمەكە ئىستا كارىكى گرانه، تا بوانىن لەناو ياساكة بپرەكە ديارى بكةين، ئەووە با لىي بگەرپين بۇ نيزامەكەو بۇ ئەو دەسلاتەي كەدراوہ بەوہزير، لە ئەحكامە خيتامىيەكان چارەسەرى ئەو كېشەيە بكات، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عماد،

بەرپز عماد محمد حسين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەووە صياغەيەگمان ھەيە، با بيخوينينەوہ (يقصد بالمشاريع الصغيرة، كل نشاط اقتصادي او انتاجي او خدمي، لايقبل رأسماله عن 2 مليون دينار عراقي ولا يتجاوز 4 مليون دينار عراقي) سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزير، فەرموو.

بەرپز ئاسۆس نجيب(وەزيرى كاروکاروبارى كۆمەلايەتى):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيارى ئەووە دەگەم، بەراستى سەقفەكەي ديارى بكرىت، لە 20 مليون زياتر نەبىت، لەبەر ئەووەي كە لە ياساكدە ھەبىت، ئەو بىكارەي كە دىت يان ئەو لاوہي كە تەقدىمى دەكات، داواي ئەو بپرە دەكات كە لەياساكدە ھەيە، ئىمەش داواي ئەووە دەگەين كە ئىمە بتوانين ژمارەي سوودمەندان زياد بكةين، چونكە بەراستى من تا ئىستا ژمارەي بىكاران نازانم چەندە؟، بەلام دەزانم چەند وەزيمان خراپە، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزيرى رۆشنىرى، فەرموو.

بەرپز كاوہ محمود شاکر(وەزيرى رۆشنىرى ولاوان):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بىر بكةينەوہ لە جياوازي نيوان دوو سەقف، سەقفى مەشروع 40 مليون ئاساييە، ئەمە مەشروعى بچووكە، چونكە ھەندى پىناسەي سندوقى نەقدى دەولى ھەيە، كە قەرز پيشكەش دەكات، ئەو پىناسانە ھى سندوقى نەقدى دەولى كە قەرز پيشكەش دەكات، تەسنىفىكى كردووہ بۇ قەرز، دايناوہ مەشاريعى بچووك، مەشاريعى ناوہند، مەشاريعى گەورە، كەوتت مەشاريعى بچووك، ئەو سەقفە 40 تا 45 مليون دينار دەروات و مەعقولە بۇ مەشاريعى بچووك، بەلام مەرج نيە، ئەم دەعمەي كە حكومەت پيشكەشى دەكات يەگسان بىت بە سەرمايەي ئەو مەشروعە، ھەدى ئەعلاي ئەو دەعمەي حكومى ئەكرىت ئىوہ تەقدىرى بكن، بەپىي توانا، ئەمە عىلاقەي بەتواناي حكومەتەوہ ھەيە، كە لەوانەيە ئەمسال بەپىي ياسا 20 مليون بىت، يان 15 مليون بىت، ئەوہندە ئىمكانىيەتى ھەيە، بەلام پىناسەي مەشروعى بچووك نەكەينە خوار 40 مليونەوہ، چونكە لەگەل ھەندى مەعايردا ناگونجىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىستا سى پىشنيار ھەيە تىكايە گوى بگرن، جەنابى ۋەزىرە دەلىت لە 20 مىيۇن زياتر نەبىت، جەنابى ۋەزىرى رۇشنىرى دەلىت لە 25 مىيۇن زياتر نەبىت دەمى حكومت بۇ ئەو مەشروعە بچووكە، يەككىكى تر ھەيە دەلىت لە 40 مىيۇن زياتر نەبىت ئىستا دىخەينە دەنگەۋە، باشە ئىستا سەعاتىك ئىستراحت دەكەين، سەعات 4 ۋەرنەۋە بۇ ھۆلى كۆبونەۋە، بۇ ئەۋەى مداۋلەيەك بكەن و صىغەيەكى ھاوبەش ھەبىت تا بىخەينە دەنگەۋە، سەعات 4 تىكايە لىرەبن، چونكە ئەمپرۇ دەبى تەۋاۋى بكەين، فەرموون.

دانىشتى دوۋەم

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەردەۋام دەبىن لەسەر دانىشتەكەمان، لىژنەى ياسايى و كشتوكال دەكەين با بىنە شوينى خۇيان، لىژنەى ھاوبەش ئىستا ئەو سىاغەى كە كردووتانە بىخویننەۋە، بۇ ئەۋەى ئەندامانى پەرلەمان گىتوگوى لەسەر بكەن، پاشان دىخەينە دەنگدانەۋە، سىاغەكە بىخویننەۋە، بۇ ئەۋەى رەئى ئەندامانىش ۋەربگىرن.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دۋاى تاوتۋى كردنى ئەو ماددانەۋە سەرمايەى ئەو پىرۇژانەى كەۋا حوكمەكانى ئەم ياسايە دەيانگىرئەۋە، لەسەر رۇشنايى ھەموو تىببىنيەكان ماددەكەمان بەو شىۋەيە دارشتەۋە، كە دەبىتە ماددەى شەشەمى پىشنيار كراۋ.

المادة السادسة المقترحة:

1- تكون المشاريع المشمولة بأحكام هذا القانون، هي المشاريع التي لا تتجاوز رأسمالها عن (40) اربعين مليون دينار عراقي.

2- لا يجوز ان يتجاوز مبلغ السلفة للمشاريع المشمولة بأحكام هذا القانون عن (15) خمسة عشرة مليون دينار عراقي.

3- لا يجوز للشخص الحصول على القرض بموجب احكام هذا القانون لاكثر من مرة واحدة.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپزان ئیستا کۆ ئەیهوویت لەسەری موناقلەشە بکات و رەئی بدات، ناوتان بنووسن، سۆزان شهاب، سالار محمود، حسن محمد، شۆرش سید مجید، عمر نورەدینی، عمر عبدالرحمن، گۆزان ئازاد، ئەم ئەندامانە ی پەرلەمان ئەیانەوویت موداخەلە بکەن، کەرەمکە سۆزان خان.

بەرپز سۆزان شهاب نوری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەووی کە لە 15 ملیۆن زیاتر نەبێ، من ئیقتزاحیکم هەیه، چونکە ئەبێ حیسابی غەلای مەعیشەش بکە، جارێ ئەگەر مەشروعیک بە 15 ملیۆن بیتوانیانە، ئەگەر ئەو کەسە خۆشی خاوەن 15 ملیۆن بیت، ئەو ئەیتوانی پرۆژەیهکی ئەو دروست بکات، بەلام ئیمە ئەئین گەنجیکی زۆری بێ کار، بێ ئیمکانیەت، ئەگەر قەرزەکە بکریت کە لە 25 ملیۆن زیاتر نەبێ، ئەوسا تۆ ئەو رینجە بەجێ دەهێلی بۆ وەزارەت، هەم ئەتوانیت لە ئەنجامی ئەو پەیرەو ئەو ناوخۆییەکی کە دایدەنێ، وە هەم گەنجەکەش سوود دەبینی لە 25 ملیۆنەکە، بۆ ئەووی قەرز نەکات زیاتر، ئینتیزاری یەک شوین بیت، ئەویش ئەو سندوقە بیت، نەوێ قەرزێ بانکیشی لەگەڵدا بکات، ئەبێ قەرزاری یەک شوین بێ، بۆیە من پیم باشە زیاتر نەبێ لە 25 ملیۆن، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، بەرپز سالار محمود کەرەمکە.

بەرپز سالار محمود مراد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سۆزان خان قەسەکانی منی کرد، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دەست خۆش د.حسن کەرەمکە.

بەرپز حسن محمد سوورە:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من يەك پرسیارم ھەيە، سەقى سولفەكەمان دانا 15 ملیون، ئەگەر زیاتر لە يەك كەس بەشدارى كرد لەم مەشروعە، لەو ھالەتە ئەم 15 ملیونە بەسەر ھەموویان دابەش دەكریت، یان بۇ ھەر يەككیان ئەو مەبلەغە دادەندریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

دەست خۆش، شۆرش سید مجید كەرەمكە.

بەرپز شۆرش سید مجید:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ھیچ لاریەك نیە بۇ ئەو نەسبەتەى كە 15 و بۇ 40كە، بەلام ئەو بۇ ئەو خەلكانەيە كە خۆشیان شتیکیان ھەيە، پەرۆھەك تەقدیم دەكەن، بۇ ئەو ھى حكومەت دەعمیان بكات، ئیمە مەبەستمان يەك لە ئامانجەكانى ئەو یاسایە وتوومانە ھاوكارى كەم كردنەو ھى ریزەى بى كاری، بۇ ئەو گەنجانەى كە ئەسلەن ھیچیان نیە، لە سفرەو دەستی پى دەكەن، پىشنىاز دەكەم كە فەقەرەكە زیاد بكریت، لەو ھىچیان نیسبەتیک دیارى بكریت، كە لە پینج ملیون زیاتر نەبى، یان كەمتر نەبى، بۇ ئەوانەى كە ھەر ھیچیان نیە، بى كارن، خەرىكى ئیش پى كردنى پەرۆھەكە بۇ بژوی ژيانى خۆیان، ھەر وھا ئەگەر نیسبەتەى 100 ش دابندریت شتیکى باشترە لەو نەسبەتە، بلیین لە 60% ی پەرۆھەكە حكومەت ھاوكارى دەكات، پەرۆھەكە 100 ملیونی ویست، ئەو تا ھەدى 60 ملیون ھاوكارى بكات، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

دەست خۆش، عمر نورەدینی كەرەمكە.

بەرپز عمر حمدامین نورەدینی:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

لە راستیدا دیارىكردنى پەرۆھە لە رووی ئابووریەو، بەو ھى كە گەرەیە یان بچووكە، راستە پىوهریکى برى سەرمايەكەيەتە، بەلام وەكو كاك(د.كاو) وەزیری رۆشنىری و لاوان ئامازەى پىدا، پىوهریکى تریش ئەو ھىە، ئەو ھى ھیزی كارە، من ئیستاش لەگەل ئەو ھى ھیزی كارەكەى بۇ ئیزافە بكریت، لە 10 كەس زیاتر نەبیت كە لە ناویدا كار دەكەن، چونكە تەنھا بە برى سەرمايەكە نیە، بە ھیزی كاریش دیارى دەكریت، ئەو یەك، دوو، ھەر وھا منیش لەگەل ئەو ھى كە ئەو برەيەى كە حكومەت دەعمی دەكات، بە نیسبەبى، بە لە سەدا بیت، یان لە 60% بیت، یان 70% بیت، سەرمايەى پەرۆھەكە بۇ خوارەو، واتە زیاتر نەبى یان لە 60%، یان 70% زیاتر نەبى، بە نیسبە دایبىنئین نەو ھى بە برى پارە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، عمر عبدالرحمن كەرەمكە.

بەرپز عمر عبدالرحمن علی:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

منیش ھەر ویستم تەئکید لەسەر وتەى برادەرەکانم بکەمەو، ئەو 15 ملیۆن دینارەى کە تەخسیس دەکریت، لەوانەى پاش سائیک، دوو سالى تر، قووی شیرائى دابەزیت و گەم بێتەو زۆر زۆر، لەبەر ئەو وەھا عەدالەت تر، بە نىسبەت بۆین لە 60% ی رهئس مالهکە موشارەکە دەکریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، گۆران ئازاد کەرەمکە.

بەرپز گۆران ئازاد محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

قسەکانى من کاک سید شۆرش و کاک عمر کردیان، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دەست خوۆش، دانا سعید کەرەمکە.

بەرپز د.دانا سعید سۆفى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دیاریکردنى برى پارەکە، پیموایە تووشى ئیشکالیکنان دەکات، ئەمە پێشتریش لەمەسەلەى سولفەى زەواج، وامان برپاردا کە ھەر سائەو بە پێى بودجەى ئەو سائە حکومەت چەند ئیمکانیەتى ھەى، بودجەى ئەو سائە چەندە ئەو کات دیارى بکریت، پیموایە ئیستاش ئیمە لێرەو دیارى بکەین، دیسان تووشى ئیشکال دەبینەو، لەوانەى مەجبور بین سائیکى تر بیگۆرین، یاخود مەسەلەى ئەووی کە باسیان کرد، قووی شیرا دادەبەزى یان ھەلدەستى، ئەووش تەئسیر لە مەسەلەى ئەو مەبلەغە بکات، ئەو کاتەى کە دیارى دەکەین، بە باوهرى من مەسەلەى دیاریکردن بە پێى نىسبەتیش بێت، لەوانەى کەسێک ھەبێت ھىچ ئیمکانیەتیکى نەبێت، لەوانەى پێویستى بەو بێت لە 100% ی قەرزەکە وەرگریت، یەعنى بۆ خودى پرۆژەکە، ئەووش دیسان ئیشکال دروست دەکات، بۆیە من پیموایە ئەو ئەوویە بەجیھتیلین بۆ وەزارەت بۆ خوۆ، وەزارەت بە پێى ئەو معیارانەى کە ھەىەتى دیارى بکات پیم باشترە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابى وەزیر کەرەمکە.

بەرپز ئاسۆس نجیب/ وەزیرى کارو کاروبارى کۆمەلایەتى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دیارە لێرە ئیمە باسى ئەو گەنجانە دەکەین کە زۆربەیان تەخەرەوجیان کردووە، بەراستى لە مائەوون و پارەى گیرفانیان لە مائەوون لە دایک و باوک وەردەگرن، با ئیمە لێرەو تەحیدى ئەو نەکەین، 15 ملیۆنە یاخود 10 ملیۆنە، لەبەر ئەووی ئەو بودجەى کە بۆمان تەرخان دەکریت، بەراستى من نازانم، من خەمى ئەوومە ئیستا بۆیم 20 ملیۆنە، دوو مانگى تر و سى مانگى تر من ھەر لێرە بانگ دەکریمەو، بۆین بۆجى ئەو پرۆژەى جیبهجى نەکراو، بۆیە داواى ئەو دەکەم، تەحیدى ئەو دەعمە بە تەعلیماتى

وزارت ته حدیدی بکهین، چونکه تاوهکو ئیستا داتای ته واوم نیه، چهندی بی کار ههیه؟، بهلام ریژدی بیکاریمان زور زوره، بویه داوای نهوه دهکهم نهمه بو وزارت بهیلتیهوه، به پیی تهعلیمات نهوه دیاری بکریت، زور سوپاس.

بهریز سهروکی پههلهمان:

لیژنه‌ی هاوبه‌ش ره‌ئیتان له‌سه‌ر نه‌و موداخه‌لانه، ره‌ئی جه‌نابی وه‌زیر.

بهریز شیروان ناصح چه‌یدم‌ری:

بهریز سهروکی پههلهمان.

دیاره چه‌ند پیشنیاریک هاته ئاراهه، مه‌فروز وایه نه‌و پیشنیارانیه یه‌کلا بکریتیهوه، یه‌ک له‌و پیشنیارانیه نه‌وه‌یه که چه‌ند نه‌ندامیکی پههله‌مان ئیشاره‌تیاں پییدا، که نه‌مه بگه‌ریتیهوه بو ده‌سه‌لاتی وه‌زیر، ده‌سه‌لاتی وه‌زیر به‌پیی زروفی ئیقتیصادی بتوانیت ده‌ستکاری مه‌بله‌غی سولفه‌که بکات، نه‌مه یه‌ک له‌و پیشنیاره‌کان بو که کرا، یه‌ک له‌و پیشنیارانیه که کرا، نیسه‌بی میئه‌وی، به‌قه‌ناعه‌تی من نیسه‌بی میئه‌وی نه‌گه‌ر ده‌سه‌لاتی وه‌زیر بی‌عه‌ینه‌ن شته، چونکه نه‌و ده‌توانیت به‌گویره‌ی زروفی ئیقتیصادیش زیاد کردنی مه‌بله‌غی سولفه‌که بکات، به‌پیی نه‌و زروفه ئیقتیصادیه‌ی که هه‌یه، بویه به‌قه‌ناعه‌تی من وایزانه‌م براده‌رانیش هاوکارمن، به‌نیسه‌ت هه‌دی نه‌علایه‌که وایزانه‌م کو ده‌نگیه‌کی له‌سه‌ر هه‌یه، چونکه که‌س ئیعتیازی له‌سه‌ر نه‌گرت، به‌نیسه‌ت ره‌ئس مالی مه‌شروعه‌که، نه‌وه کو ده‌نگیه‌کی له‌سه‌ر هه‌یه، به‌نیسه‌ت فه‌قه‌ره‌ی دووه‌میش که‌س ئیعتیازی له‌سه‌ر نیه، نه‌وه‌ی موسته‌فید بی‌هه‌ر یه‌کجار ئیستیفاده له‌نه‌حکامی نه‌و قانونه‌ ده‌کات، جاری دووه‌م ناتوانیت ئیستیفاده‌ی لی‌بکات، نه‌مه‌ش هیج ئیعتیازیکی نه‌وتوی له‌سه‌ر نه‌بوو، بویه پیویسته نه‌و مه‌سه‌له‌یه به‌راستی بدریته‌ ده‌نگدانه‌وه، له‌زمنی ده‌سه‌لاتی وه‌زیر بی‌ت یان نه‌بی‌ت، ته‌حدید کردنی نه‌و مه‌بله‌غه بو سولفه، سوپاس.

بهریز سهروکی پههلهمان:

که‌ره‌مکه جه‌نابی وه‌زیر.

بهریز ئاسۆس نجیب/وه‌زیری کارو کاروباری کۆمه‌لایه‌تی:

بهریز سهروکی پههلهمان.

ئیمه باسی نه‌وه ده‌که‌ین، نه‌گه‌ر ته‌حدید بکریت به‌ته‌علیماتی ئیمه، پیشر وتوو‌مانه نه‌نجومه‌نیمان هه‌یه، له‌ده‌سه‌لاتی من نابی، نه‌و نه‌نجومه‌نه‌یه دیاری ده‌کات، دیاری جه‌دوای نه‌و ئیقتیصادیه‌ی که پیشگه‌شی ده‌کریت له‌لایه‌ن گه‌نجه‌کانه‌وه، سوپاس.

بهریز سهروکی پههلهمان:

نه، سه‌قفی پارکه‌ نه‌وه‌ی که سه‌لاحیه‌تی نه‌نجومه‌نه‌که‌و جه‌نابی وه‌زیر هه‌بی، که بیداته نه‌و خه‌لکه‌ی موحتاجن، له‌چه‌ند زیاتر نه‌بی، یه‌عنی مه‌به‌ستمان لی‌ره‌یه، چه‌ند پیشنیاریک هه‌بوو، پیشنیاریک هه‌بووله 25 زیاتر نه‌بی، هه‌بوو له 15 زیاتر نه‌بی، نه‌گه‌ر نه‌و سه‌قفه ته‌حدید بی، پاشان بو جه‌نابتان و

ئەو ھەيئەتە ئەمىنىيەتتە، كە ئەو پرۇژەيە ھەيە، رەنگە بە چوار مىليۇن، پىنج مىليۇن بى، ھەيە بە 10 مىليۇن، لەو بەيىنە خۇتان قەرارى لەسەر دەدەن، كە ئەگەر تەھدىد بى بە رەئى ئىمە، سەققىك ھەبى كە بزاندرىت، بۇ جەنابىشت باشترە، بۇ ئەوئى تووشى ئىشكالات نەبن، كەرمەكە كاك خورشىد.

بەرپىز خورشىد احمد سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەھدىدەكە بەو شەكلەيە، بلىين ھەدى ئەعلا ئەوئەندە بى، يەئنى لە مابەينى رەقەمى كەم و زياد، دەسلەلتى وەزىرە، دەسلەلتى سەرۆكى ئەو سەندوقەيە، يان ئەو مەجلىسەيە، ئەتوانم بۇ ھەر پرۇژەيەك نىسبەيەكە، ئەمە بە رەئى من لە سالى ئەوان دايە، بۇ؟، موراجع دىت بە پىيى ياسا 15 مىليۇن، ناتوانىت زەخت لە جەماعت بكات، داواى زياتر بكات، ئەلئىن ياسا 15 مىليۇن، بەلام 25 مىليۇن بىت، داواى 25 مىليۇن دەكات، 30 بىت، زەخت دەكات بۇ 30 مىليۇن، لەبەر ئەو 15 مىليۇن رەقەمىكى باشە ئەعلا ھەد، ئىنجا ئەوان بە ئىسراحتى خۇيان پرۇژەيەك ئەتوانن 5 مىليۇن بەدەن، ئىك 10 بەدەن، ئىك 4 بەدەن، ئەمە يەك، بەنىسبەت ئەو برادەرانەي كە دەلئىن نىسبەي، تەھدىدى پرۇژەيەك چەند لى سەرف بويە؟، تىچوۋەكەي چەندە؟، ئەمەش دەبىتە جىگاي نىقاش و دانوستاندن و موراجعات و واستەو واستەكارى، لەبەر ئەو من لەگەل ئەو نىمە، لەسەر ئەساس، ھەر تەھدىد بکەين، ئەعلا ھەد 15 مىليۇن، ئىتر كەمتر زياتر دەسلەلتى ئەنجومەنى سەندوقە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەي ھاوبەش كەرمەكەن.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ئىجازەم پى بەدى، ديارە بەنىسبەت سولفەكە رەنگە مەشروعىك سى، چوار گەنج تىدا ئىتيفاق بکەن، مەشروعىكى موشتەرەك دابىنن، بە قەناعەتى ئىمە، ھەر گەنجىك ھەقى خۇيەتى تەمەتو بكات بەو سولفەيەي كە ھاتوۋە، بەلام خۇي بە موشارەكە دەيكات ئەو مەوزوعىكى ترە، بەلام ھەر گەنجىك ھەقى خۇيەتى ھەتا لە ھالەتى موشارەكەش، تەمەتو بكات بە سولفەكە، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

باشە يەك روونکردنەوئەيەك كاك شىروان ئەلئىت لە 15 دەرباز نەبىت، يەئنى ھاوکارىەكە 15 مىليۇن بىت، بەلام 5 كەس بەشدار بوو، ھەريەكى 15 ى وەرگرت، بۇيە ئەبى سىاغەيەكى باشتر.

بەرپىز سۇزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە كە ئەلئىن لە 25 مىليۇن زياتر نەبى، مەبەستمان ئەو نىە كە ئىلا 25 مىليۇن بى، ئىمە ئەمانەوئىت كارىكى پرۇفېشەنلەنە بکەين، جەدواى ئىقتىسادى تەقدىم کردوۋە، ئەو كەسە، پرۇژەكەي 40 مىليۇن،

حكومت مولزەمە بەۋەدى كە لە 60% پارەكەى پى بىدات، ئەمە لەو لايەنەۋە، لە لايەننىكى ترەۋە، ئەگەر ئىمە ۋاى ئى بىت گەنجەكانى ئىمە پىكەۋە بتوانن مەشروعىك بىكەن، كە بىكاتە موشتەرەك، بىبىتە نەۋەك پىرۇژەى بىچووك، بىگاتە ئاستى مام ناۋەندىش، خۇ زۇر زۇر ئاسايىە ئەگەر ئىمە تەشجىعى بىكەين، ئەمە بۇ تەنمىەى سناعىشمان زۇر زۇر موھىمە، بەلام ھەتا ئىستا ئەو ھالەتانه باۋەرپناكەم روویدابى، بۇيە ئەئىم ئەگەر ئەو پارەيە، ئىمە بلىين ئەو لىژنەيە ھەتا 25 مىلىون بۇى ھەيە، بەس بۇى نىە زىاتر بىدات، يەئىنى جۇرئىك لە قەيد دادەنئىين لەسەريان، لەۋە زىاتر نىە.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

دووبارە كى ئەيەۋىت لەسەرى قسە بىكات ناۋتان دەنووسمەۋە، چۈنكە ھەموۋى نىزامىە، ھەموۋشى قسەيە، سالم تۇما، خلىل عثمان، تارا اسعدى، بشىر خلىل، شۋان كرىم، سەرۋەر عبدالرحمان، صبىجە احمد، دلئىر محمود، گۇران نازاد، ئەم بەرىزانە ئەيانەۋىت قسە بىكەن، كەسى تر ماۋە، دوایى نىزامى نىە، ئىمىرۇ نىزامى بە كەستان نادەم، چۈنكە ھەموۋى بۇ قسە كىرنە، كەرەمكە.

بەرىز سالم تۇما كاكۇ:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەگەر بىتو ئەۋەدى موستەفید بى لە قەرزەكە زىاتر لەيەك كەس بوو بۇ نەفسى پىرۇژە، پىرۇژەكە ئەسلەن زەمانە بۇ دانەۋەدى قەرزەكە، ئەۋە يەك، دوو، كە زىاتر بوون لە يەك، مومكىنە سەققەكەى بەرز بىت، ئەو ۋەختە ھەقى ھەيە ئىستىفادە بىكات لە بانكى پىشەسازى، نە لە ۋەزارەتى كارو كاروبارى كۇمەلایەتى، ئەچىتە بانكى پىشەسازى لەۋى قەرز ۋەردەگرىتەۋە، بۇيە ھەر پىۋىستە نىسبەيەك ۋا تەحدىد بىكرى، لە 60% ئاۋا لە پىرۇژەكە، بۇ ئەۋەدى يەك كەس ئىستىفادە بىكات، چۈنكە ئەگەر بوونە دوو، سى سەققى سەرمايەى پىرۇژەكە بەرز دەبىتەۋە، ھەقى ھەيە ئىستىفادە لە بانكى پىشەسازى ۋەربىگرىت، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك خلىل كەرەمكە.

بەرىز خلىل عثمان ھىدامىن:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىمۋايە ئەگەر مەشروعەكە موشتەرەك بوو لە بەينى سى چۋار كەس، با نىۋەدى مەبلەغى موقەرەربى، يەئىنى ئەو مەبلەغەى كە لىرە قەرارى ئى دەدرىت، مەشروعەكە موشتەرەك بوو، با نىۋەدى مەبلەغى موقەرەر بى، زۇر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

تارا خان كەرەمكە.

بەرىز تارا ھىسەن ئەسەدى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

منیش لهگەل ئەووم كە 15 ملیۆن بۇ ئەمرۆ بەراستی مەشروعەكەى پى ئەو نابیٹ، لەبەر ئەو كەمترین شت لە بەینی 20، 25 ملیۆنیک بیٹ، تاوگو ئەنجومەنەكە و وەزیریش دەست والاییەكى هەبى بۇ ئەو گەنجانە، بتواندريٹ ئەگەر چەند كەسك لەگەل یەك مەشروعك بكەن، وابزانم بۇ مەشروعە، پارەكە، نەووك بۇ كەسەكان، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز د.بشير كەرەمكە.

بەرپز د.بشير خليل حەداد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش هەرە رەئيم وايە كە پیدانى سولفەكە لەسەر ئەساسى مەشروع بیٹ، لەسەر ئەساسى ئەو شەخسە نەبى، لەوانەییە جارى وا هەییە لە سى نەفەر زیاترە، لە پینچ نەفەر زیاترە، 10 نەفەرە، مەعقول نیە 10 نەفەر هەر ئەوئەندەیان بەدی، دوایی 15 ملیۆنەكەش بەراستی سەققىكى زۆر زۆر كەمە، لە 25 كەمتر نەبى، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شوان كەرەمكە.

بەرپز شوان عبدالكریم جلال:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەو دەست پى دەكەم، پرسىارىكەم هەییە لەسەر قسەییەكى بەرپز وەزیری كارو كاروبارى كۆمەلایەتی، كە وتى چەندین دەرچووى زانكۆمان هەییە بى ئیش و بى كارن، پارە لە مالى خویمان وەردەگرن، لیروە من ئەو پرسىارە دەكەم ئەم یاسایە بۇ ئەوانەییە كە تەنھا دەرچووى زانكۆ و دەرچووى پەیمانگا و پلەكانى خویندنن؟، یان بۇ ئەوئەشە كە هیچ خویندنیکیشى نەخویندوو، بى كارە؟، یەعنى ئەمەوى ئەو بە هەق مولاخەزە بكریت، ئەمە یەكەم، دووم، ئەوئە دوتری ئەگەر چەند كەسك لە پڕۆژەییەك بەشدار بن و داواكارییەك پيشكەش بكەن بۇ ئەوئە سولفە وەربگرن، بۇ هەر یەكەیان ئەو سەققەى كە دانراو، ئەو پارەییە وەربگری، من پیمواییە ئەو باش نابى، چونكە لە حەدى خوئى تى دەپەرئى، نەكەس پڕۆژەییەك تەقدیم دەكات، لەو فەرەزنا ئیمە قەرارمان لەسەر 15 دا، 10، 15 ملیۆنى دەكاتە 150 ملیۆن، سەققەكەش تەحدید كراو بە 44 ملیۆن، من پیمواییە تەلەبەكە بە دەرەجەى رەئیسى لەسەر خودى پڕۆژەكەییە، چەند كەس تیايدا بەشدارە، ئەوئەیان مەسەلەییەكى ترە، بەنیسبەت پارەكەشەو كە تەحدید كراو بە 15 ملیۆن، من پیمواییە 15 ملیۆن كەمە، باشتر وایە كە بە نیسبەت بى، نیسبەتیک لە تیچووى سەرەجەمى پڕۆژەكە چەندە؟، بەلام لە 50% كەمتر نەبى، بەراستی بۇ ئەوئە بتوانن، چونكە ئەیدەى بە كەسك كە ئیمكانیەتی هیچ شتیكى نیە، بى ئیشە دەرەتیشى كەمە، چۆن ئەو پارەییە تر لە كوئى پەیدا دەكات بۇ ئەوئە پڕۆژەكەى دەست پى بكات؟، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سەرور كەرەمكە.

بەرپز سەرور عبدالرحمن عمر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەو پىرۆژەيە كەوا ئىستا گىتوگۆى لەسەر دەكەين، بەراستى لەسەرەتاشەو لەبەيانىيەو كەوا قسەى لەسەر دەكەين، باسى ئەو دەكەين دەلىين بۆ لاوى بى كارە، بۆ ئەوانەيە كە وا هيچيان نيە، پيشتر ئىشارەتيشى بى دراو، بۆيە ئەوانەى كەوا هيچيان نيە، من نازانم ئىمە چۆن دەتوانين رپژەى بۆ دابنيين، لاويك كەوا هيچى نيە، نىسبەى چەندى بۆ دادەنيى بىت ئەمە بكات، بۆيە ئەو ياسايە كە دەرى دەكەين پيويستە ئىمە حىسابى شتىك بكەين، تەنھا ياسايەك دەرنەكەين لە پىناوى ياسادا، ياسايەكى واقى بى، ئىمە ئەو چەند رۆژەى داھاتوو، پىرۆژە ياساى بودجەمان لەبەر دەستدایە، ئىمە لىرەدا كە گىتوگۆ لەسەر ئەو دەكەين، تاوگو ئىستا ئەسلەن بىرو راي بەرپز وەزىرى دارايشمان وەرنەگرتوو، لەو بابەتەنە پىويستە حىساب بۆ ئەوئەش بكرىت، لەگەل ئەوئەشدا ناكرىت ئىمە بارەكە ئەوئەندە قورس بكەين، پىرۆژە ياسايەك دەربكەين، كەوا ببىت بە ياساو لە دواتردا جىبەجى نەكرىت، ھەم عەببىكە بۆ پەرلەمان، ھەم كىشە دروست دەكات بۆ حكومەتيش، بۆيە بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، من ئەسلەن حەز دەكەم 15 نەبى، 150 مليون بى، بەلام ئايا بودجەى ئىمە ئەمە ھەلدەگرىت، ئىمە لەو حىساباتانەى كەوا ھەمانە، لەو پىرۆژانەى كەوا دانراون، ئەگەر لەبىرمان بى، سالى رابردوو بى 120 مليار دانرا بۆ توانا سازى كە پارەيەكى زۆر بوو، ئەمە ئەگەر بتوانين ئىمە باس لەو بەكەين، بۆ ئەوئەى زۆرترين لاوى بى كار سوودمەند بى لەو پىرۆژەيە 15 مليون بى، زياتر نەبى، 15 مليون ئەگەر حىسابى بكەين، 10 ھەزار گەنج سوودى لى وەربگرىت، ئەو دەكات 150 مليار، 150 مليار زۆر زۆر، ھەر بۆيە ئەگەر لەو حەدە تىپەرپىت، من پىمويە ھەم بودجە تەحەمولى ناكات، ھەم پىرۆژەكەش وەكو پىويست نابى، ھەر بۆيە پىم باشە بەراستى نىسبەكەى ديارى بكرىت، 150 مليون بىت، بەلام بەمەرجىك بەرپز وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلايەتيش لىرەيە، يەك بەدواداچوون بكرىت، دوو، وەكو ئەو بىرە پارەيەكى لى نەيەت كە لە سالى رابردوو ئىمە بۆ مەسەلەى قەرزى عەقار كەوا دامان ناو، تاوگو ئىستاشى لەگەل بى وابزانم نىسبەيەكى كەمى سەرف كراو، بۆ ئەوئەى بتواندرىت ھەموو پارەكە سەرف بكرىت بۆ ميكانىزمىكى باش، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

دەست خۆش، صبيحە خان كەرەمكە.

بەرپز صبيحە احمد مصطفى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېم باشه ئەگەر يەك كەس، يان دوو كەس داواى قەرزەكەى بكن، پىي بدريت، وه نىسبەكەى له 60% كەمتر نهى، چونكه ئەم مەبلەغەى كه پىي دەدریت بۆ يەك پرۆژەيه، وه پرۆژەكەش له 40مليۆن تىپهړناكات، زۆر سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك دلير كەرەمكە.

بەريز محمد دلير محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېم باشه سەقىيكي زەمەنى دابندريت، ئەويش كه برىتى بيت له 20 مليۆن، 20 مليۆن بۆ هەر پرۆژەيهك، ئەگەر له دوو كەس و زياتر بوو، دووقات بيت، چونكه ئەوهى كه له پرۆژە ياساى بودجهى 2011دا دەست نيشان كراوه، 25 ملياره، ئەو 25 مليار دیناره، ئەگەر 20مليار بيت، بەشى 1250مەشروع دەكات، بەلام ئەوهى كه له دوو كەس و زياتر، گرووپيكة و يەعنى پرۆژەيهك دابنين زۆرى تى دەچيت، ئەمەيان ئەتوانن بچن لەسەر وو ئەو هينەوه، ئەو برهوه كه وتمان 20 مليۆن، يان دوو كەس زياتر بيت، دوو ئەوهنده بيت، ئەتوانن بچن سوود له بانكى پيشەسازى وەر بگرن، كه له بودجهدا برپيكيش دەست نيشان كراوه بۆ ئەو بابەته، لەهەمان كاتدا من پېم باشه، دابەش كردنى ئەم پرۆژانەش، بە پىي ژمارەى دانىشتوان بەسەر پاريزگاكان و ئىدارەى گەرميان دابەش بكریت، ئەم پاريزگاكو ئەو پاريزگا بكریت، ئەگەر چەند مەشروع بكات بەپىي پارەكه، سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك گۆران كەرەمكە.

بەريز گۆران نازاد محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من دەمەوى ئاماژە بەو بەدم كه ئيمە ئەمەرۆ گفتوگووى لەسەر دەكەين، ئەمە كه دەردەچيت ياسايە، دەستكارى كردنى ياسا، ئاليەت و ئىجرائاتىكى هەيه قورسترە، ئيمە له زووتردا پرۆژە ياساى سولفەى زەواجمان ليرەدا تەئجیل كرد، تا پەسەند كردنى بودجه، لەبەر ئەوهى كووك نەبووين لەسەر ديارىكردنى برپك، ئەو قسانەمان كرد كهوا سالانە مەسەلەى مالى هەلكشان دەبيت، داکشان دەبيت، دەگۆریت، ئەمە ياسايە پيوستى بە تەعدیلە، من پيموايه هەموو ئەو موبەيرانەى مەسەلەى سولفەى زەواج، هەمان موبەرير ليرەدا وجودى هەيه، ئەمە يەك، دوو، ئيمە قسەمان لەسەر ئەوهيه راستە ئيمە دەمانەوى دەست گيروپى هەموو گەنجيك بكن، گەنجيك ئەگەر 25 مليۆنى هەيه، گەنجيك ئەگەر هيجى نيه، بەلام له روى ستراتيچى كارو پلانى كارى وەزارتەكەو ئەنجومەنى وەزيران و پەرلەمان و هەموو موئەسسەسەيهك، بە تەئكيد تۆ يەكەم جار دەبيت ئيهتيمام بەو گەنجە بەدى كه مليۆنىكى پيوستە بۆ ئەوهى كارىك بكات، نەوهك ئەوهى 25 مليۆنى هەيه، حكومەت گريمان 5 مليۆنى ديكەى دەداتى بۆ ئەوهى بچيت بيت بە 30

مليۇن و لە مەشروعىكىدا سەرفى بىكات، بۇيە دەست نىشان كىردنى رەئىس مالى مەشروع، ھەتا دەگاتە مەسەلە 40 مليۇنەكە، بەگويۇرە ئەو بەيىت، ئەگەر 25 مليۇنى ھەبى ئاسايىيە، ئەگەر حكومەت 15 ى دىكەى بداتى، ياخود 5مليۇنى بداتى، لەوانەيە پاش مودەيەكى زەمەنى گەنجىك دەچىت داواى دوو مليۇن دەكات، بەلام ئەم سندوقە پارەى تيا نەماوەو بى بەش دەبى، بۇيە بەراستى ئەو كاتە پىم وانىيە ئەم ياسايە خزمەت بە گەنج بىكات، كۇتايى قسەكەم ئەوئەيە كەوا لە ياسادا لەگەل ديارىكىردنى برىنن، لەبەر ئەوئەى ئەمە ياسايە، گۇرپانكارى بەسەردادىت، ئىمە ئەنجومەنىكى گەورەمان داناوە بۇ دىراسە كىردنى مەسەلەى ئابوورى، قسەش لەسەر ئەو دەكرىت، ئايا گەنجىك وەردەگرىت يان دوو وەردەگرىت، ئىمە راستە دەيدەين بە گەنجەكە، بەلام لە ستراتىجدا دەيدەين بە پرۇژە، كەواتە دوو گەنج، سى گەنج دەيانەوى لەيەك پرۇژەدا ئىش بىكەن وەردەگرىن، ئەگەر ويستيان ھەر كەس بە پرۇژەى خۇيان سەربەخۇ ئىش بىكەن، ھەر وەردەگرىن، كەواتە ئىمە مەبەستمان لە پىدانە، بەيەك پرۇژە، بۇ يەكجەر سوودمەند دەبى، يەك پرۇژەيە، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر كەرەمكە.

بەرىز ئاسۇس نجىب/ وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرەك پىشتر وتم، لە 15 مليۇن تىپەر نەكات، سەبارەت بەوئەى كەباسى ئەو لاووم كىرد كە دەرچووى زانكويە، ئىمە بە تەعلیمات ئەو سوودمەندانەمان دىارى كىردووم، كە سوود وەردەگرىن لەو قەرزە، نەوجەوانانىشى تىايە، ھەرۇھا ئەو كەسانەشى تىايە كە حوكم دراون و پاش ئەوئەى كە حوكمەكەيان تەواو دەكەن لە چاكسازيەكان، ئەوانىش بۇيان ھەيە كە سوودمەند بن لەو قەرزە، ئىستاش داواى ئەو دەكەم كە لە 15 مليۇنەكە تىپەر نەكات، تەحدىدى ئەو لەسەر پرۇژەكان بىت، زۇر سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ھاوبەش، ئاخىر سىاغەتان، كاك كاو كەرەمكە.

بەرىز د.كاوە محمود شاکر/ وەزىرى رۇشنىرى و لاوان:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەس بۇ مەلومات، ئەو پارەيە كەھەيە، تەخسىس كراو لە بودجە 25 مليارە، بەلام 25 مليار بۇ ھەمووى نيە، ئەو 25 مليارە نىكەى نۇ مليارى سەرف دەبى، بۇ پرۇژەى دۇزىنەوئەى فرسەتى كار، لە كەرتى تايبەت بە دەمى حكومى، ئەو ژمارەيەيە كە تەرخانكراوە دابىنى بىكەين، يەنى لە سالىك 9 مليارى بۇ دەچىت، يەنى تەقريبەن 16، 15 مليار دەمىنەتەو، ئەمە يەك، دووم، حالەتى نىسبە، زەحمەتە بەنىسبە دابىنى، چونكە ئەگەر بە نىسبە دابىنى بلىنى نيوئەى پرۇژەكە ئەدەم، ئەگەر

ماددهى حەوتەم:

پيدانى پيشينه (سولفه) به لاوان يان به كۆمەلە لاويكى بەشدار بوو له سندوق بۆ پرۆژە بچووگەكان بەم مەرجانەى خوارەوه دەبيت:

يەك: پيوسته لاو بيت.

دوو: پيوسته فەرمانبەر نەبيت له دەزگا حكوميهكان يان له كەرتى تايبەت.

سى: پيوسته تواناى دارايى لاواز بيت يان سنووردار بيت، ئەمەش به بەلئىنيك دەبيت كه پەسەند كرابييت له لايەن داد نووسەوه.

چوار: دەبيت لاوهكه ليكۆلئينهوهيهك له بارەى سوودى ئابوورى ئەو پرۆژەيه پيشكەش بكات كه بەنيازه ئەنجامى بدات.

پنج: دەبيت پرۆژەكه له لايەن بەرپۆههرايهتى سندوق تۆمار بكرت.

شەش: دەبيت پرۆژەكه خزمەتى يەكيك له كەرتەكانى گەشەپيدان له هەريمدا بكات واتە(خزمەت بهو كەرتە بكات).

هەوت: پيشينهكه به پيى ئەو مەرج و بەرزەفتانە دەريت كه وەزارەت دەست نيشانيان دەكات.

وەزارەت، لەبەر ئەوهى ماددهى يەك پيناسەكەمان هەلگرت، دەبيت ليرە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايهتى ئەگەر له دەسلەلتى ئەو مايهو ناوى وەزارەتەكه زياد بكرت، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

به عەرەبىش كەرمەكه.

بەرپۆز عماد محمد حسين:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة السابعة:

يتم منح السلفة للشباب او مجموعة من الشباب مشاركة من الصندوق المشاريع الصغيرة وفق الشروط الاتية:

1- ان يكون شاباً.

2- ان لا يكون موظفاً لدى المؤسسات الحكومية او القطاع الخاص.

3- ان يكون من ذوي الامكانيات المالية الضعيفة او المحدودة وذلك بتعهد مصدق من قبل كاتب العدل.

4- ان يقدم شاب دراسة الجدوى الاقتصادية للمشروع الذي ينوي القيام به.

5- ان يتم تسجيل المشروع لدى الادارة الصندوق.

6- ان يخدم المشروع احدى القطاعات التنموية في الاقليم.

7- تمنح السلفة وفق ضوابط تحددها الوزارة.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

كى ئەيەھوئ قسەبكات، دلير، گەشە دارا، گۆران، قادر حسن، عمر عبدالرحمن، عبدالسلام بەروارى، صبيحە احمد، شيلان عبدالجبار، كاوه محمداىن، شوان كريم، شليير محى الدين، شقان احمد، شليير محمد، سەرور عبدالرحمن، سميرە گۆران، ئاراس حسين، خليل عثمان، حسن محمد، جمال طاهر، تارا عبدالرزاق، تارا ئەسەدى، بيريقان سەرھەنگ، ئامينە زكرى، ئەفين عمر، بشير خليل، سۆزان شهاب، ئەمير گۆگە، شيردل تەحسين، ئەم بەرپزانە ئەيانەوى موداخەلە بىكەن، كاك دلير كەرەمكە.

بەرپز محمد دلير محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى حەوتەم بەرگەى يەكەم، من بە پيويستى نازانم لييرە ھەبى، لەبەر ئەوھى لە ماددەى يەكەم ئيمە ئيشارەتمەن پيى داو، كە ئەم پەرۆزەى پەرۆزەى پالپشتى گەنجانە، تەمەنیشمان دەستنيشان كەردوو، بەنيسبەت دوو، كە ئەئيت پيويستە فەرمانبەر نەبىت لە دەزگا حكومىيەكان يان لە كەرتى تايبەت، من پيم باشە تەنھا فەرمانبەر نەبىت لە دەزگا حكومىيەكان، كەرتى تايبەت خوى كەرتى تايبەت، چونكە كەرتى تايبەت ھەقى خويەتى، لە كەرتى تايبەت زياتر پەرۆزە وەردەگريت، چونكە پەرۆزەكان پەرۆزەى ئابوورين، بە فەناعەتى من دەبىت خاليكى ترى بۆ زياد بكرىت، بۆ ئەوھى ئەم پەرۆزانە لە بواريك لە بواردەكانى ئابووريدا، خزمەت بە گەشەكردنى ئابوورى ولات بگەيەنيت، نەوھكو بۆ بوارى تر بپوات، چونكە بۆ بوارى ئابوورىە زياتر، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

گەشە دارا كەرەمكە.

بەرپز گەشە دارا جلال:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە خالى يەكەم، كە دەئيت پيويستە لاو بىت، پيويستە ھەلگىرى رەگەزنامەى عيراقيش بىت، دانىشتوى ناوھوى ھەريميش بىت، يەعنى ئەو پەرۆزەى نەباتە دەرەھوى ھەريم، لە ھىچ دامو دەزگايەكى حكومى و ناحكومى دانەمەزرا بىت، پيموايە ئەمە لە راپۆرتە كوردىيەكە بە ھەلە ھاتوو، لە عەرەبىيەكە بەم شيوەى نى، ئەئيت (لايكون) خالى شەشەم كە دەئيت پەرۆزەكە خزمەتى يەككە لە كەرتەكانى گەشەپيدانى ھەريمدا بكات، من پيموايە خالى چوار ھەر لەم ماددەى ھەمان شت دەگريتەو، دىراسەى جەدواى ئىقتىسادى لەم پەرۆزەدا دەگريت، خزمەت بە ئابوورى كوردستان دەكات، پيم باشە ميكانيزميك دابندريت بۆ ئەو لاوانەى كە كەم دەرامەتن، يەعنى ئەولەويەتيان بدريتي، بۆ نمونە، باس لەو دەكەين كە پەرۆزەىكە بايى 40 مليۆنە، ئەو شتيكى ھەيە، يەعنى پيشينەيەكى ھەيە كە بتوانيت پەرۆزەكە بكات، ئەى كە لاويك ھىچ كاريكى نى؟، ئەولەويەت بدريت بەوانە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك گۆران كەرەمكە.

بەرپز گۆران ئازاد محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس قسەكانى من گەشە خان كردى.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

قادر حسن كەرەمكە.

بەرپز قادر حسن قادر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش پشتگىرى لە قسەكانى گەشە خان دەكەم، كە دەئىت دەبىت لاو بىت، پىويستە ھەلگىرى پەرگەزنامەو ناسنامەى عىراقى بىت و دانىشتووى ھەرىمى كوردستان بىت، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

عمر عبدالرحمن كەرەمكە.

بەرپز عمر عبدالرحمن على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش ھاوپام لەسەر ئەووى كە فەقەرەيەكى ئەم ماددەيە لابرېت، چونكە ياسايەكە تايبەتە بە گەنجان، ئىتر پىويست ناكات شەرتى گەنج بىت، فەقەرەى دووھى(ان لايكون موظفاً لدى المؤسسات الحكومية والقطاع الخاص) ئەووى لە قتاى خاس ئىش دەكات مۇزەف نيە، مۇزەف ئەوويە كە قانونى خدەمەو مىلاكى بەسەردا تەتبيق دەكرىت، فەقەرە سى، زەوى ئىمكانىياتى مالى زەعيفەو مەحدودە، بە تەعاھدىكى كاتب عدل، ئىختىساسى كاتب عدل ئەووى نيە تەقدىرى مەقدەرى مالى خەلك بكات، بزانيت زەعيفە يان مەحدودە، ئىختىساسى كاتب عدل بە گوڤرەى قانونى رەقەم 24 ى كتاب العدل، تەصديق و تەوثىقى و تائىقە، لەبەر ئەووى ئەمە زىادە لىرە ئەو فەقەرەيە، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

دەست خۆش، عبدالسلام بەروارى كەرەمكە.

بەرپز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش ئەئىم لە كەرتى تايبەت فەرمانبەر نيە، بۆيە بە تەسەورى من ھەر لايدەين، ئەسلەن ئىمە يەكەك لە كەرتى تايبەت ئىش دەكات، ئەيەوئىت ئىشىكى ترو پەرۆزيەكى باشت بكات، نابىت رېگەى لى بگرين، بەلام ئەمەش حەل كراوہ لە خالى سىيەم، كە باسى لاوازى و شت، واتە ئەگەر فعەلەن لە كەرتى تايبەت ئىش

دەكات، ۋەزى لاوزەو يان سنووردارە، بۇ رېگەى لى بگرين ئەگەر پۈژەيەك بىكات، ۋەزى ئىقتىسادى خۇى بگۈرپىت، ئەو كەلىمەيە يان لەكەرتى تايبەت ھەلبگرى، من ئەلئىم ئەۋەى شەشەمىش رەنگە موشكىلەيەك بىبىت لە كاتى دانانى پېشىنەكە، پۈژەكە خزمەتى يەككىك لە كەرتەكانى گەشەپىدان لە ھەرىمدا بىكات، من ئەگەر دەرەت بىبىنم كوشكەكى بچووك چاك بىكەم قەھۋە بفرۆشم بەيانىان، ئەگەر يەككىك بە من بلىت ئەو بەشدارى ناكات لە گەشەپىدانى ھەرىم، كەچى ئەو ئەبىتە مەصدەرى رزقى من، ئەو شتە بە تەسەۋرى من مەتاتىو رېگە لە خەلك دەگرپىت، ئىمە ئەمانەۋى مەجال بدەين ئەوانەى بژىۋيان نىە، بۇخۇيان جىگايەك بدۇزنەۋە، ئەمانەۋى بەشدار بىن لە تەنمىەى كوردستان، بە تەسەۋرى من سىاغەيەكى گشتى عامەو رېگاش دەگرپىت يەنى بەھانەيە، پىنجەم، چۈنكە خۇى لىكۆلئىنەۋەى كروۋو سوۋدى ھەيە، واتە ئەو سوود ۋەردەگرپىت، خەلكى تىرىش سوود ۋەردەگرپىت، بەلام ئەم گەشە پىدانە نازانم، پىنجەم، من تىناگەم پۈژەكە دەبىت لە لايەن بەرپۆبەرايەتى سندوق تۆمار بىكرپىت، بۇ تۆماربىكرپىت؟ بلىين دەبى پىشكەشى داواكارىەك بۇ سندوق بىكات، تۆمار كىردن يانى چى؟، نووسراو پىشكەشى ئەنجومەن بىكرپىت، تۆماربىكرپىت لە سندوق، خۇ ئەۋە نىە؟، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

صبىجە خان كەرەمكە،

بەرپىز صبىجە احمد مصطفى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنىسبەت ماددەى 7م خالى يەكەم، چۈنكە ئىمە ئىستا لە كۆمەلگەيەك دەژىن، بوارى كار زۆر بۇ ئافەرت نەپەخساۋە، بەتايبەتى ئەو ئافەرتانەى كە لە مائەۋەن، يان ئەو ئافەرتانەى كە نەخوئىندەۋارن، لەم خالەدا فەقەت ئىشارەت بە لاو كراۋە، بەراستى من مەترسى ئەۋەم ھەيە، كە ئەم ناۋە لاۋە لىرەدا فەقەت ئىشارەت بە رەگەزى نىر بىكرپىت، بۇيە پىم باشە كە لە دواى كەلىمەى لاو، لەناۋ كەۋانەيەك ئىشارەت بەرەگەزى نىرو مى بىكرپىت، بەنىسبەت خالى دوۋەم، پىرسىارىكم ھەيە، بەنىسبەت ئەو لاۋانەى كە فەرمانبەرن، ئەمە پاتىبىان لە 250 ھەزار، تا 300 ھەزار زىاتر نىە، بەلگو ئەۋانئىش پىيان باشە ئىستىفادە لەۋ قەرزە بچوۋكانە بىكەن، ئەۋجا پىرسىار ئاراستەى ۋەزىرى كارو بارى كۆمەلايەتى دەكەم، كە ئايا ئەۋانە دەتۋانن لەۋ قەرزە ئىستىفادە بىكەن يان نا؟، بەنىسبەت خالى شەشەم، بەراستى ئەو خالەم پى زيادە، يەنى ھەر نەمىنىت لەناۋ ماددەكە باشترە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

شىلان عبدالجبار كەرەمكە.

بەرپىز شىلان عبدالجبار عبدالغنى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى 7م بېرگەى يەك، (ان يگون شابا) يا ژ من فە ھەر زېدەىيە نەمىنېتن باشە، ژبەر ئەوہ تەحسىل حاصلە، ھەر نافى پېرۇژە ياساىدا ھاتىە، كە ئەوہ پېرۇژە ياساىەكە گرېداىيە، ھەم تەعرىفا وان ژ ھاتىە كو ئېكە تەمەنى وى 16-35 يە، ئەوجا ئەز بىنەم بېرگا ئېكى زېدەىيە نەمىنېتن باشە، سەبارەت بېرگا دووى، عەىنى رەنى من ھەىيە وەكى ھەفالا من صبىحە خان، كو فەرمانبەر نەبىتن ل دەزگاى حكومى يان كەرتى تايبەت، بەس مادەم مە نموونە گەلەكېت ھەىن، فەرمانبەرە بەس تواناى داراىى لاوازە يان سنووردارە، يا ژ ئەو بېرگا دووى و سېى تەناقوزەك دگەل ئىك و دووى ھەىيە، ئەگەر بېرگا دووى نەمىنېتن، ئەو فەرمانبەر بىتن، بەلى تواناى داراىى لاواز بىتن يان سنووردار بىتن، ئەو ژى بى بەش نەبىتن فى سلفى، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاوہ محمدامىن كەرەمكە.

بەرىز كاوہ محمد امىن:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بېرگەى دوو پېوىستە فەرمانبەر نەبى لە دەزگا حكومىەكان يان كەرتى تايبەت، من پىم باشە كەرتى تايبەت لابرېت، ئەگەر ئەوہى بۇ ئىزافە بكرېت، باشترە ئەگەر دەرچووى نامادەىى و پەىمانگا پېشەىيەكان بىت، لەبەر ئەوہى وەكو خۇمان دەزانىن زەختىكى زۆر ھەىيە، لە خەرىج كە لە دام و دەزگا حكومىەكان دانامەزىن، مىلاكات كەمە، ئەوہ لېرە دەتوانى جېگەىان بكەىيەوہ و تۇماتىكىەن خوى دەبىتە كەرتى تايبەت، خالى پېنجم دەبىت پېرۇژەكە لە لاى بەرپوہبەراىەتى سندوق تۇمار بكرېت، ئەوہ لە ماددەى پېنجم كە كرا بە ئەنجومەنى بەرپوہبردنى سندوق، ئەوہ بەرپوہبەراىەتىە چاك بكرېتەوہ، لە خالى ھوتەم، پېشىنەكە بە پى ئەو مەرج و بەرزەفتانە دەدرېت، كە وەزارەت دەستنىشانىان دەكات، بەراستى بەرزەفت لېرە ماناىەكى تەواو نادات، پېشىنەكە بەپى ئەو مەرج و رېنماىيانە، ئەگەر بەرزەفتەكە لابرېت، ئەگەر لاش نەدرېت بۇ ئەوہى جوملەكە لاسەنگ نەبىت، بەپى ئەو مەرج و رېنماىيانە ياخود ھەر ئەوہ بىنېتەوہ باشترە، زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

شوان كرىم كەرەمكە.

بەرىز شوان عبدالكرىم جلال:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ھەتا ئىستا وا لەم پېرۇژە ياساىە تىگەىشتووم كە ئەو ھاوكارىە، ئەو پېشىنەىيە بۇ سەرجەمى لاوانە بە خویندەوارو نەخویندەوارە، بەلام خالى جوارى ماددەى 7، ئەو مەترسىەم لا دروست دەكاتەوہ كە تۆزىك

لەمەوپیڤیش پرسیارەکەم لە بەرپۆز وەزیر کرد، و تەم باسی دەرچوانی زانکۆی کردوو، یان دەرچوانی پلەیهکی خۆیندنی کردوو، بۆ ئەوانەى گە نەخویندەوارن چۆن ئەتوانی تەقدیم بەکات بە جەدوای ئیقتیسادى ئەو پڕۆژەیه؟، ئەو پرسیارەم تکیا بە وەلام بەدەنەو زەحمەت نەبى، ئەو بەک، دوو، ئیمە لێرە لە ماددەى 7، شەش مەرجمان داناو بۆ وەرگرتنى پێشینهکە، دوايش هاتووینەتەو لە خالى هەوتەم هەم دیسان کۆمەلای مەرجمى تر داوا دەکەین لەوەزارەتەو تەحدید دەکریت بۆ وەرگرتنى ئەو پێشینهیه، بەراستى ئەمە ئەوئەندەى رێگره، ئەوئەندە تەسهيلات نیه، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

شلیر محى الدين كەرەمكە.

بەرپۆز شلیر محى الدين صالح:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستى زۆر بەى قسەکانم کرا، بەلام ئەمنیش هاوارام لەگەڵ هاوکارانم، خالى يەكەم پيويستە لاو بىت، وابزانم ئەو هەر تەحصيل حاصله، چونكە خوى لە ماددەكە دەئیت پيشينهى لاوان، دووبارە مەرجمەكە لێرە دەئیت لاو بىت، لێرەش لە ماددەى يەكەم هەر باسى لاو كراو، لە هەموو پڕۆژەكە، لە خالى چوارەم دەئیت دەبى لاو كە لیکۆلینەوئەیهك لە بارەى سوودى ئابوورى ئەو پڕۆژەیه پيشكەش بەکات، لیکۆلینەو تەحقیقه، یەعنى تەحقیق لە چ پيشكەش بەکات؟، لە جياتى ئەو لیکۆلینەوئەیه بىتە پوختەى پڕۆژە، یان بىتە پڕۆپۆزەل، كە دەبیت پڕۆپۆزەلەك تەقدیم بەکات، نەوئەك لیکۆلینەو، لە ماددەى پینجەمیش، هەر دیسان دەربارەى زمانەوانیه، دەئیت لە لاى بەرپۆزەبەرايهتى سندوقى تۆمار، ئیمە بەرپۆزەبەرايهتیمان نیه، ئەنجومەنى بەرپۆزەبەردنى سندوقمان هیه، ئەو بەرپۆزەبەرايهتیه بىتە ئەنجومەنى بەرپۆزەبەردنى سندوق، حەوتەمیش، پيشينهكە بەپى ئەو مەرجم و بەرزەفتانە دەدریت كە وەزارەت دەست نيشانى دەکات، وابزانم ئەو پيشينهیه ئەو هەمووى مەرجم، ئەدى بۆ لێرە دووبارە لە ماددەى 7 دیسان دەئیت مەرجمان دەست نيشان دەکریت لە لاى وەزارەت، ئەى ئەوانە هەمووى لەسەرەو مەرجم نیه، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

شقان احمد كەرەمكە.

بەرپۆز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

من کۆمەلایک تیبینیم هیه تەبىعی لەسەر ماددەى 7، من هاوارام لەگەڵ خوشك و برايانى پەرلەمانتار، كە خالى يەكەم ئەو بۆخوى تەحصيل حاصله، بەلام كە پيويستە لەجياتى ئەو ئەو دابندریت، عیراقى بىت

و دانيشتووی هەریمی کوردستان بێت، ئەمە زۆر پێویستە، برگەى دوو، برگەى سى من تیبینیەکی وام لەسەرى نیه، برگەى چوار، دەبیت لاوەکە لیکۆلینەوهیەک لە بارەى سوودی ئابووری ئەو پرۆژەیه پیشکەش بکات، کە بەنیەتە پێی هەلسی، پرسیار لێرەیه، ئایا ئەو لیکۆلینەوهیە کە جەدوای ئیقتیسادی لاویک یان سوود مەندیک دەتوانیت بۆخۆی پیشکەش بکات؟، توانای ئەوهی هەیه؟، ئەمە ئیشی خەبیرە، خەبیریک جەدوای ئیقتیسادی ئەم مەشروعە دیار دەکات، ئەگەر بە خەبیریک بکات، بە تەئکید ماددەیهکی دەوێت بۆ سەرف کردن، لێرە ئایا حکومەت دەتوانیت نیو ملیۆنە، ملیۆنیکە بدات بۆ تەقیمی ئەو جەدوایە کە خەبیریک بۆی ئەوه دەکات؟، پرسیار لێرەیه، یەعنى بە تەئکید سوودمەندیک ناتوانیت، ئەو لیکۆلینەوهی جەدوای ئیقتیسادی تەقدیم بکات، ئەگەر بە واستەى کەسیکی تر نەبیت، کەسیکی تریش پارەى دەوێت، بەبێ پارە نایکات، ئیشی خەبیرە، ئەوهی لە برگە پێنجدا هاتوو بەهەقیقەت بەرپۆهەرایەتیەکە ئەنجومەنە، ئەو تۆمارکردنە پیشکەش بکریت، نەوهک تۆمار بکریتن، لە خالی برگەى شەش دا هاتوو، دەبیت پرۆژەکە خزمەتی یەکیک لە کەرتهکانی گەشە پێدان لە هەرێمدا بکات، کى تەقیمی ئەمە دەکات؟، ئالیەتەکە دیار نەکراوه، کى تەقیمی ئەم پرۆژەیه دەکات کە خزمەتی یەکیک لە بوارەکانمان تەنمیەى هەریمەوه دەکات؟، ئالیەتەکە دەبیت دیار بکریت، پرسیار بۆ جەنابی وهزیر و بۆ لیژنەى هاوبەش، لە برگەى 7دا، پێویستە پێشینەکە بە پێی ئەو مەرج و بەرزەفتانە دەدریت کە وهزارەت، لێرە وهزارەت نیه بە رەئى من، ئەنجومەنى بەرپۆهەردنى سندوق دەست نیشانی دەکات، لە جیاتى وهزارەت بکریتە ئەنجومەنى بەرپۆهەردنى سندوق، دیسان لێرەش پرسیاریک دیتە پێش، ئیعادە کردنى ئەو پێشینەیه دیارى نەکراوه ئالیەتەکەى، لێرە ئەو ئالیەتەى کە پێویستە بۆ ئەوهی ئەو پێشینەیه دیار بکریت، ئیعادە کردنى دیار نەکراوه، بۆیه من دوو پێشنیار دەکەم، یەک، بە ماددەیهک ئیعادە کردنى پێشینەکە دیار بکریت بە سیاغەیهکی تازه، سەقفی زەمەنیشی بۆ دابندریت.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە ئیستا باسی ئەوه دەکەى کە دەیدەینى، بە چ شەرتیک، کەى ئەوه خەلاس بوو، ئەو پێشنیارەت بنووسە بماندەرى، نا، نا نەفسى ماددە نیه، ئەوه ماددەیهکی جودایە.

بەرپێز شەفان احمد عبدالقادر:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

تیدانیە، برادەران هەموو مۆتەفقن لەگەڵم، هەموویان کە ئەوه تیدانیە، ئەو ئالیەتە نەهاتوو، مۆلاحەزەى دووهم، دەکەمە پێشنیار، هەر لەو برگانە برگەیهک ئیزافە بکەین، ئەم پێشینەیه تەعاروز دەکات لەسەر بیمەى کۆمەلایەتى، بیمەى کۆمەلایەتى سەبەى بە خەلک دەدریت، ئەم پێشینەیه تەعاروز دەکات، بە برگەیهک بلین، تەعاروز لەگەڵ بیمەى کۆمەلایەتى نەکات، بۆ ئەوهى عیلاج بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

شلیز محمد کەرەمکە.

بەرپىز شاپر محمد نجيب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش ئەو قسانەى كە ئەمويست بيكەم زۆربەى برادەرەكانم كرديان، بەلام لە ماددەى سېيەم پېويستە خاوەن تواناى داراىى لاواز بىت، من ھەر پرسىيارەكە لەوەزىرى كار دەكەم، ئايا چ پېوھرىك ھەيە بۇ ئەو؟، يەنى ئىستا ئەو باسى بەعزە كەسىكى كرد، لە چاگسازى لاوان، ئەوانەى كە دەردەچن، لەوانەيە فورسەتى كارىان بەرىتتى، بەس ئەو خەلكە بى كارە، كە بەراستى بۇ ئەوئى شتەكە نەبىت بەوئى كە ھەموو كەسى بچىت بۇ لاى كاتب عدل و بلى من، ئەبى ئەو زۆر لە لاى خۆيەو بە وردى، ئىشى بۇ بىكرىت، دووم، ئەبى لاوئەكە ئەو لىكۆلئىنەوئى، تەبعەن خۆى ھەئسەنگاندىك لە لاىەن وەزارەتى كارەو بەكرىت، زۆر لەو لىكۆلئىنەو بەشترە، چونكە ئەو بەر قورسىەك دەبىت، ئەو گەنجە، ئىمە دەمانەوئىت ژيانى رۆژانەى خۆى دابىن بىكات، لەبەر ئەو ئەوئى بۇ ناكرىت، دەبىت پىرۆژەكە خزمەتى يەككىك لە كەرتەكانى گەشەپىدان لە ھەرىمدا بىكات، ئەوئى لىبىرئىت، چونكە وەكو وتمان ئەو بى كارە، بەھەر نەوئىك بىت ئەبى ژيانى رۆژانەى خۆى بۇ دابىن بىكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سەرور كەرەمكە.

بەرپىز سەرور عبدالرحمن عمر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى تەواوى راپەكانى ھاوپىم خاتوو گەشە دەكەم، لەوئى كە ئەو ماددەيە زىاد بىكرىت، پېويستە ھەلگىرى رەگەزنامەى عىراقى بىت، دانىشتووى ھەرىم بىت بۇ ئەوئى پىرۆژەكە نەچىتە دەردەو، سەبارەت بەخالى دووم، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، لەبەر ئەوئى ئەو پىرۆژەيە بۇ لاوانى بى كارە زىاتر بۇ ئەوانەيە كە پىرۆژەو داواكارى داھىنەرەيان دەبىت، بۇ ئەوانەيە كەوا ھىچيان نىە، چونكە ئەوانەى كەوا دەمەزراون، مووچەيەكيان ھەيە، بەلام بۇ ئەوانەى كە ھىچيان نىە، بۇيە من تەكا دەكەم كەوا ئەو ماددەيە بىمىنئىتەو، دەستكارى نەكرىت، بەو جۆرەى كە لە ھىچ دام و دەزگايەكى حكومىدا دانەمەزراپىت، مووچە وەربىكرىت، سەبارەت بە خالى شەشەم بەراستى ئەمە زىادە، چونكە خالى شەشەم، ھەمان ئەوئى كە لەخالى چوارەمدا ھاتوو، چونكە لەوئى كە دەئىت، جەدواى ئىقتىسادى ھەبى، جەدواى ئىقتىسادى خۆى ئەو دەگرىتەو كە بەشدارى دەكات لەمەسەلەى گەشەپىدان و فلان و، ئەو ھىچ پېويست ناكات ئەمە لىرە بىت زىادە، ھەرودك ھاوپىكانىشەم پىشى من باسىان كرد، سەبارەت بە خالى ھەوتەمىش، من پىموايە ھەر زىادە، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئەگەر ئىمە سەيرى بەكەن لە ماددەى 9، كە دەبىت بە ماددەى 10، لە دواتردا ھاتوو، ھەمان بابەت لەوئىدا ئىشارەتى پى دراو، ئىمە پېويست ناكات لىرەدا بىلئىن، لىرەدا باس لەو بەكەن، ھەمان ئەو مەسەلەيە لەوئىدا ھاتوو، خالىكى تر، بەراستى من پىم باشە بەھەمان شىوئى كە گەشە خان باسى كرد، مىكانىزمىك دابندرىت بۇ ئەوئى كەوا كىن ئەوانەى ئەولەويەتەيان ھەيە؟، چونكە ھەندى

خەلك ھەن ئەولەويەتيان دەبىت، من ئەوھى پىم باشە كە لىردا ھەبى، يەككە لەوانە بەراستى پىشتىگىرەك بۇ ھاورپىم صىبىخە خان، بۇ ژان بىت، بۇ ئەوھى ژان بتوانىن زياتر بىينە ناو ئەو پىرۆسەيەھى مەسەلەھى ئابوورى و ئىش كردن و، لە مائەھوە بىينە دەرەھە ھەتا ئەگەر ژان ھەبن، لە پىش پىاوانەھوە پىيان بدرىت، خالىكى تىرش بە تايبەتە خاھن پىداويستى تايبەتەكان، خاھن پىداويستى تايبەتەكان ھەقە لە پىشەھوە بن، لە مەسەلەھى وەرگرتنى ئەو پىشەيەدا، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، من يەك پىشنىار دەكەم ئەگەر ھى منىش نەبى، كاك شوان باسى شتىكى كرد، بەلى، شىوازي وەرگرتنەھوھى قەرزەكە ھەقە دوو ماددەھى تر ئىمە زياد بكەين، نازانم لە كوئى دايبىنىين، يەكيان جوۆرى گەرەھوھى قەرزەكان، جوۆرى گەرەھوھى قەرزەكان ھەقە دەست نىشان بكرىت بە ماددەيەك، ماددەيەكى تىرش زياد بكرىت، سەبارەت ئەوھى كەوا لە لايەن ئەوانەھى كە بە خەلكانى ترەھە، يان ئەوانەھى كە بەھىزن، يان ئەوانەھى كە ئىمكانىيەتتىكى زورىان ھەيە، نەيەن ئىحتىكارى ئەو پىرۆژە بچووكانە بكەن، لەمەشيان مىكانىزمىك دابندرىت، من نووسىبومەھوش، بۇ لىژنەھى ياسايشم ناردبوو ئەمەيان، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

خالى ھەوت لەگەل ماددەھى نۆ، بەرەھى من نەختىك فەرقيان ھەيە ئەو ئىشە، ئەم زەوابتە دادەندرىت، ئەو ئىش كردنە، ئەم زەوابتى دانانى سولفەكەيە، دوو شتى لەيەك جودايە، سەمىرە خان كەرەمكە.

بەرپىز سەمىرە عبدالله اسماعيل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

خالى يەكەم بە رەھى من، يەكەم و سىيەم زيادە، ھەر لادبرىت، چونكە يەكەم ئەوھە تەھسىل ھاسىلە، لە خالى دوومىشدا، كە دەللىت فەرمانبەر بىت، لە كوردى و ەھەبىيەكە تۆزىك غەلەتى ھەيە، بەلام بە رەھى من ھەر ھەردووكىشى بىت ئىعتىاديە، چونكە زورجار بەھەرمەند ھەيە دەيەھوئىت كارىك بكات، بەلام فەرمانبەرە يان فەرمانبەر نىە، گرنگ ئەوھىە ھاوولائى لەم ھەرپىمە پىويستى بەم ياسايە ھەيە، پالپشتى بكرىت ھەلى كار بدۆزرىتەھوە بۇ گەنجان، لە خالى سىيەمدا، بە برواي من ھەر ئەم خالە كە گوتمان پىويست نىە، چونكە باشتر وايە ئەم ياسايە ئەوھە نەبىت كە لاوھەكە دارايى لاوازە يان سنووردارىت، ئىمە بە چ پىوھرىك دەزانىن لاوازە يان دەولەمەندە، باشتر ئەوھىە تەركىز لەسەر ئەوھە بىت، كە كار دروست بكات، چەند لاويك لىي سوودمەند بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

د.ئاراس كەرەمكە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دەربارەھى بىرگەھى يەك، لە راستىدا (ان يكون شابا) چەند زيادەيەكيان ھىنا ھاورپىكانم، من بۇچوونىكەم ھەيە لەگەلى ئەگەر بكرىت، ئىزافەھى ئەوھەش بكەين، (ضمن الفئة العمرية المحدودة في هذا القانون) ئەگەر

بكریت، يان ئەگەر پېويستی كرد، دەربارەى خالى دوو، ان لا يكون موظفا لدى المؤسسات الحكومية او القطاع الخاص، بەرھەنى من قىتاعى خاصەكە بمىنىتەو، چونكە ئىستا تا رادەيەك كار كردن له هەندى شەرىكاتى قىتاعى خاص پېشكەوتوويى به خۆيەو ديو، هەندى كەس هەيە كار دەكات له گەل قىتاعى خاص به عەقد، ماناى ئەو هەيە مادەم عەقدىكى موبرەم هەيە، ماناى ئەو كەسە عاتل نيە، كار دەكات، نەو هەك هەر قىتاعى خاص، قىتاعى تىرش ئىزافە بكەين، كەرتى تىكە لاو، قىتاعى موختەلەت، كەواتە قىتاعى حكومى، له گەل قىتاعى موختەلەت، هەر وەها قىتاعى موختەلەت بەتايبەتى بۇ ئەو كەسانەى عاتل نين، به عەقد ئىش دەكەن، دەربارەى خالى سى (ان يكون من ذوى الامكانات المالية الضعيفة) بەس لىرە من پرسىارىك دەكەم له بەرپزان لىزەنى هاوبەش، چۆن ئەم خالە يەك دەگرىتەو، له گەل بەرگەيەك له ماددەى پېشوو كە ئىزافەمان كرد، كە وتەم سەرمايەى پرۆژەكە له 40 مليون تىپەرنەكات، ئايا ئەو سەرمايەى نزيكەى 40 مليون بوو، چۆن ئەو كەسە ئىمكانىەتى زەعيفە؟، دەربارەى خالى چوار، (ان يقدم الشاب دراسة الجدوى الاقتصادية للمشروع) ئىمە برى قەرزەكەى كە هەمانە، تا 15 مليونە، باشە ئەگەر برى قەرزەكە، بۇ نمونە، بۇ پرۆژەيەك له پرۆژەكان 2 مليون بوو، چۆن بۇ پرۆژەيەكى وا داواى جەدواى ئىقتىسادى لى دەكەى، چونكە له وانىە جەدواى ئىقتىسادىكە له 50% برى قەرزەكە بەریت، به رەنى من ئەگەر تەحدىدى مەبلەغى دەعمەكە بكەين، بلين جەدواى ئىقتىسادى بۇ ئەو دەعمەى كە تەجاوز دەكات، به رەنى من له 7 مليون زياتر بىت، كە جەدواى ئىقتىسادى پېويست دەكات، چونكە جەدواى ئىقتىسادى به دوو شىو دەكرىت، ئايا له لايەن ئەو كەسەو كە داواى قەرزەكە دەكات، يان له لايەن جىهەتتىكى مەعنىەو، ئىمە جىهەتى رەسمىمان هەيە كە جەدواى ئىقتىسادى دەكات، ئىعتىرافى پى دەكرىت، به رەنى من ئەگەر بكرىت، مەبلەغى دەعمەكە، ئەگەر گەيشتە حەوت مليون، تەجاوزى كردى ئەو كاتە داواى جەدواى ئىقتىسادى لى بكەين، بەنسىبەت خالى شەش، (ان يخدم المشروع احد القطاعات التنموية في الاقليم) زۆر كەس ئىعتىرازى هەبوو لەسەر ئەو، بەرھەنى من بمىنىتەو، بەس (ان يخدم المشروع النشاط الاقتصادي للمشروع في الاقليم) ئەو كەوا مەشروعە مەرج نيە هەر پرۆژەيەك كە جەدواى ئىقتىسادىكەى تەواو بوو، مەشروع بوو له رووى كۆمەلايەتتەو، بەراى من بەو شىوئە بىت وەكو پېشنىارىك، گونجاوتر ئەبىت، خالى حەوت، ئەگەر قبولى بكەن لىم، بەحەقىقەت كە ئەلین: (تمنح السلفة)، ئىزافەيەك بكەين (واستردادها وفق ضوابط تحددها الوزارة)، چونكە مەنجى سولفە كە ئەكرىت، يان مەنجى قەرد كە ئەكرىت، ئەبى ئىستىرادىش بكرىت، ماددەيەكى ياساى نەها توو له پرۆژە ياساكە كە موعالەجەى ئىستىراد بكات، ئىمە ئەمەمان بەجى هېستوو بۇ وەزارەتى كار، زەوابىت دەركات، ئەگەر بكرى ئىزافەى ئەو وشەيەى بكەين (تمنح السلفة واستردادها وفق ضوابط تحددها الوزارة)، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك خەلىل فەرموو.

بەرپز خەلىل عثمان حەمد امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىيارە برادەران سەرنج و تىبىنيان زۆر دا، بەلام جەنابت سەبارەت بە خالى حەوت، پىت باشە ئەو بەمىنپتەو، بەلام من پىمواپە ئەو ئەگەر بەمىنپتەو، كەلىمەى مەرج لاپردى، چونكە ئەمانەى كە داندران ھەر ھەمووى مەرجن بەراستى، پىشىنەكە بە پىى ئەو بەرزەفتانە دەردى كە وەزارەت دەستنىشانىان دەكات، مەرجەكە لاپردى، چونكە ئەو حەوت خالەى كە باس كرا ھەر ھەمووى مەرجە، خالىكى دىكە كە دەمووى تەئكىدى لەسەر بەمەو، ئەوئىش ئەم پرۆزەيە بەشىكە لە، ئەم ياسايە بەشىكە لە دۆزىنەوہى ھەلى كار، بۇ بەگەر خستنى ئەوانەى كە كەم دەرامەتن و ئەو گەنجانەى كە كاريان نىە، بۇيە من پىم باش بوو، خالىك زياد بكرى ئەوئىش دەلالەت لەو دەكات كە گەنجەكە خودى خوى كار لە پرۆزەكەدا بكات، ديارە ئەو گەنجەى كە ھەئىدەبژىرى بە پىى ئىختىصاصى خوى بى، بۇيە من پىم باشە بەو شىوہ زياد بكرى، ئەگەر كەسى سوودمەند، خاوەن پىداوئىستى تايبەت نەبوو، پىوئىستە خوى لە پرۆزەكەدا كار بكات، ئەگەر خاوەن پىداوئىستى تايبەت بى، تەبەن لەوانەيە نەتوانى وەكو پىوئىست كار بكات، بەلام ئەگەر خاوەن پىداوئىستى تايبەت نەبى خوى لە پرۆزەكەدا كار بكات، من پىم وايە لە رووى مەيەنەوہ و لە رووى نەھىشتنى بەتالەوہ ئەمە كاريگەرى خوى ھەيە و، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، د.حسن فەرموو.

بەرپىز حسن محمد سورە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش پىم وايە لە خالى سى، ئەوہى كە دەلى راست بكرىتەوہ لە لايەن دادنووسەوہ، ئەمە شتىكى زيادە، چونكە قىياسى پىداوئىستى و ھەژارى، قىياسىكى جياوازە لە كۆمەلگادا، خالىكى تر دەمووى ئەوہ بلىم كە ئەو سولفانەى كە بە بى سوود دەدرىن بە ھاوولاتيان، پىوئىستە، جا چ لە قانونەكە و چ لە تەعلیماتى وەزارەت ھەندى ئەولەوياتى بۇ دابنرى، ھەندى لەو ئەولەوياتانە باس كرا، منىش لىرە چەند حالەتەك باس دەكەم، لەوانە پرۆزەكە بەرھەمەينەر بىت و فورسەتى كار زياتر دابىن بكات و كارەكەش كارى دائىمى ئەفزەليەتى زياتر بدرى لە كارى مۇئەفەت، دوو، ئەو پرۆزانە پىوئىستە بىتە ھوى چاككردى بارى ژيان و ژىنگەى ئەو كەسەى كە پىوئىستى، بە تايبەتەش خاوەن پىداوئىستى تايبەتەكان، خالى سىيەم، ئەو پرۆزانەى كە تواناى مۇشارەكەى خەلكى زياترى تىدايە، وانا لە يەك كەس زياتر ئىستىفادەى لى دەكات، ئەو پرۆزانە زياتر ئەولەوياتيان بدرىتى، خالىكى تر دەمووى بلىم: ئەم سولفەيە لە رىگاي وەسيتەك بدرى بە لاوہكە، چونكە ھىچ دەرامەتەكى نىە بۇ وەرگرتەوہ، پىوئىستە وەسيتەك ھەبى لەو نىوانە، خالىكى ترىش ئەوہيە كە دەمووى بلىم لەبەر ئەوہى ئەمە قەرزە، پىوئىستە مودەيەك دابنرى بۇ گەرانەوہى، ئەو مودەيەش ناكرى بە پىى ھەل و مەرجى بانك و ئەوانە بىت، بۇيە بە رىى من ئەمە بە پىى تەبەعەتى پرۆزەكە بىت، تەھدىد بكرى لە 18 مانگ بۇ 60 مانگ و، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك جەمال فەرموو.

بەرپز جەمال طاھر ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە گەفتوگۆى برادەران وا دياربوو كە ئيمە وەكو پەرلەمان، دەرۆينه ناو ئيشى وەزارەت زياتر يەعنى ئەوزەوايبتانە تەقريبەن من دەئيم شتيكى ئيجرائينه، ئەو زياتر پەيوەندى بە وەزارەتەوہيە، بۆيە ئەگەر ئيمە بليين: تمنح السلفه، باشە ئەم زەوايبتە يان ئەم شروته على سبيل المثالن، يان على سبيل الحصرن؟، ئەگەر على سبيل الحصر بيت، ماناى ئەوہيە بەدەر ئەم شروتانە، سولفە يان قەرز بە كەس نادرى، يانيش ئەگەر ئەمە هەنديكى تر هەبيتن، ديار بوو برادەران موداخەلاتيان كە هەنديكى زەوايبتى تر هەيە يان شرووتى تر هەيە، ئەگەر على سبيل المثال بيت ئەوہ باسيكى ترە، ئەگەر على سبيل الحصر بيت لازمە ئيمە ئەوہ بکەين، چونكە چەند ئيمە برۆينه ناو تەفاصيل، مەشاكيل زياتر دەبيت، بۆيە بۆ برپينى ئەم كيشەيە، من پيشنياريكم پيشكەشى ليژنەى كرديه، بەيئەن وەزارەت، چۆن ئەئين (اهل مكە ادري بشعابها)، وا بزائەم وەزارەت پتر كيشە و گرفت و نازارى خۆى دەزانيت، ئەوہ چاكتەر دەزانيت چۆن زەوايبت و تەعليمات دەر بەيئيتن و سەلاحيات بەوانە بەدن، بۆيە من پيشنياريكم نووسيه، ئەئيم: يمنح القرض (للشباب او مجموعة من الشباب) مشاركة من الصندوق، نا صندوق دعم المشاريع الصغيرة، من الصندوق، ويسترد، ليّره كەليمەى يسترد جەماعەت هەر ديارى نەگردبوون، (ويسترد وفق ضوابط تحددها الوزارة بنظام)، ليّره ئەو كاتە بليين وەزارەت، وەزارەتى پەيوەنديدار زياتر، شارەزاتر لە مەوزوع تەعليمات و زەوايبت دەردينى و، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

وەزارەت يان مەجليسى ئيدارەكە؟، كامەيان؟، تارا خان فەرموو.

بەرپز تارا عبدالرزاق محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش هەر پيشنيارى ئەوہ دەكەم كە مەرجيكي ترى بۆ زياد بكرى، وەك چۆن هاورپيكانەم پيشنياريان كرد، ئەويش پيوستە لاو هەلگري پروانامەى عيراقى بيت و دانيشتووى هەريم بيت، هەروەها لە برگەى حەوتيش وەزارەت لا بردريت و ئەنجومەنى بەرپۆهبردنى صندوق دەستنيشانى مەرجەكان بكات، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

دەست خۆش، تارا ئەسەدى فەرموو.

بەرپز تارا تحسين ئەسەدى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپراستی لېرە كە تەماشىا دەكەين، ئەم خالانى كە دانراو، ھەر يەكە بە شېۋەيەك خزمەتى ئەم مېنچەيە دەكات كە دەدرېت بە گەنجەكە، بەلام بە ئىستىفادە كردن لەم مەشروعەي كە بۇ لاوان تەقدىم كراو لە لايەن مونەزەمەي كېدۇ، زۆر شتى باشى تېدايە، زۆرى ھاوكارەكانم لېرە وەريان گرتووەو ھەندېك بېرو باوهرى جوان بۇ خزمەتكردنى ئەم پرۆژەيە، ئەويش دەستىشان كردنى فىئاتى موستەھدەف كېيە؟ كېن ئەم گەنجانەي ئەپانەوي ئىستىفادە، يان دەتوانن ئىستىفادە بكەن لەم سولفەيە؟ ئايا گەنجەكان كېن؟ با يەكەم گەنج بېت (شباب)، (تانيا: نساء)، (تالنا: ذوي الاحتياجات الخاصة)، چونكە (ذوي الاحتياجات الخاصة) كەم ئەندام زۆر زياتر بېويستى بېيە پرۆژە بكات، زۆر جار عەقلىكى گەورەو توانايەكى زۆرى ھەيە، بەلام بېويستى لەبەر بېدارايى خۇي، ناتوانى ھەندى مەشروع بكات بۇ خزمەتى خۇي ھەروەكو كەمئەندام، لەبەر ئەو زۆر زۆر لەسەر ئەو تەككىد دەكەم، كە وا بزائەم ھاوكارانى تريشم ھەر ھەمان شتيان دەستىشان كرد، لەگەل ژنان كە بەپېي گەنجان ھەموو لەگەل ئەم مەشروعە بن، دوو شت ئەمەوي دەستىشان بكەم، لە سېيەم خالدا: (ان يكون من ذوي الامكانيات المالية الضعيفة او المحدودة بتعهد مصدق)، ئايا (كاتب عدل) بچېت لە تەنېشتى بېنووسېت بلىت من فەقىرم، من ھەژارم، من بى توانام؟ نازانم ھەر لايەنى دەروونىەكەي بۇ ئەم كەسەي كە ئەچېت تەقدىمى مەشروعېك ئەكات چۇنە؟ يەعنى ئەبى پېوهرېك ھەبى، من ھەزم لېيە وەزىرى كاروبارى كۇمەلەيەتى ھەر ئەم پرسيارەشى ئاراستە بكەم، ئايا كە ئەم مەجلىسە دانرا بە چ پېوهرېك ئەلېن ئەمە نېيەتى و ئەمە ھەيەيتى؟ ئەم گەنجە چۇن بە عادىلانە، وەك ئەلې بە عەدالەتى ئىجتىماعى خۇمان كە ئيمانمان بېيەتى لەم پەرلەمانەدا، چىن ئەم پېوهرەي كە دائەنرېن بۇ ئەوئەي بلىن ئەم گەنجە بى ئىمكانىەتە؟ سېيەم شتم و زۆر گرنگە كە ھاوكارم لەگەل د.ئاراسىش و لەگەل ھاوكارەكانى تريشم، ئىستىردادى ئەم پارەيە زۆر موھىمە، چۇن بېدايەت ھەيەو، نېھايەت ھەيە، قەرز ھەيە و وەرگرتنەو ھەيە، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بېرىقان خان فەرموو.

بەرپز بېرىقان اسماعىل سەرھەنگ:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش وەكو زۆر لە ھاوهرى ئەندام پەرلەمانە بەرپزەكان، دەلېم خالى يەكەم زىادە، چونكە ئەم پرۆژەيە ھەر خۇي لە خۇيدا بۇ لاوانە، لە ماددەي يەكەميشدا ديارى كراو كە ئەم لاوئەي تەمەنى لە 16 بۇ 35 ، داواش دەكەم كە ئەوئەش راست بكرېتەو، غەلەتېك لە كوردېش ھەيە كە دەلې: فەرمانبەر بېت، فەرمانبەر نەبېت، پىشتىگرى ھاوكارىشم دەكەم د. تارا، كە بېويستە ئەم كەسەي ئەم بېشىنەي وەردەگرېت ھاوولائى يان دانىشتووي ھەمىشەيى ھەرىمى كوردستان بېت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، نامىنە خان.

بەرپز ئامىنە ذكرى سعيده:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت خالە ئىككى، ئەزى گەل ھەندى مە كو نەمىنىتن، چونكە لە ماددەى ئىكىدا زى ھاتىتە تەھىد كرن يا وازىچە يا پرۆژە بۆ كى بن، كەرتى تايبەت دى چۆن دزانين كو ئەف لايەنە كەرتى تايبەت شوول بكن، يان شوول نەكەن، ئەگەر فەرمانبەرى دەزگای حكومى بى يەكسانە ھىە، بەس ئەوئ قوتاع، يەعنى كەرتى تايبەت كار بكاتن يەكسانا نىنە ئەم بزانیين و مەلوماتى تام بەدەست بىنين. سەبارەت بە سوودا ئابوورى، ئەز وئ باش تىدەگەھەم وئ پى تى فیا ئەفە تىدا بىتن، چونكە ئەم زانين وەختى پرۆپۆزەل دىتە تەقدىم كرن، فىت تىدا ديار بىتن كو ئەف پرۆژە بۆ كى بىت؟ چەند كەس دى قازانجى زى فە كرن؟ دە ل كىرى بى؟ موڧادارىت وئ دى چەند كەس بن؟ ژ بەر ھەندى ژ ئەو بارى سوودە ئابوورى پى تى فیا ئەو كەسە كو پرۆژە خۆ پىشكەش دكات، يا ديار وازىچ بىتن بۆ جىھەتتىك و پارە دى وەكى سولفە دەداتى و بزانى كە پرۆژە وى دە ل كىرى بى؟ دە چۆن بى؟ چەند كەس سوودى زى وەرگرن؟ كەسانى كو دى قازانج زى پرۆژەى بەنكىنە، چەندن؟

سەبارەت بە خالە شەشى، كەرتى گەشە پىدانى بۆ ھەندى كو، بۆ ھاوولاتى زىا روون و ئاشكرا بىت بۆ وەزارەتى زى، يان ئەنجومەنى رىڧەبەراپەتيا وئ ياوازىچ بىتن، ئەز بىنم كو دىتن مابەينا قەوسادا خالە دى بىتە ديار كرن (گەشتوگوزار، بازىرگانى، صناعە، كشتوكال، تەكنىك و تەكنەلۇجىياو كارپن دەستى)، يەعنى تەھىددا وان پرۆژە كەرتى گەشە پىدان زى بىتە دانان.

زى ئالىھكى تر سەبارەت بە خالە حەفتى، پىشىنە وەرگرتنا وئ، وەرگرتنا وئ ھاوولاتىا دىت چ رەنگ بىتن؟ يەعنى ئەو زى ديار بى.

دوو خالى ترىش ئەز پىشنىار دكەم زىدە بىتن، يا ئىكى/ ھاوسەنگى ما بەينا پارىزگاھادا بىتە پاراستن، ئەز نزانم كە بەرى نوكە سەر كاروبارا كۆمەلايەتى ئەو پرۆژە كو تەقدىم كرن، يان بۆ مەسەلە بى كارپى، ئايا دىف مەسەلە ھاوسەنگىا پاراستنى پارىزگاھا بوو، چونكە مەسەلە بەتالى ھەر پارىزگايەك دىف سنوورى، يان دىف ئا كنجىا بۆ خۆ تەھەمەلە وئ دكات و رات دكات، زى بەر ھەندى دى ئەف ھاوسەنگىا پارىزگاھا زى بىتە بەرچاڧ وەرگرتن.

خالەكا دى تر بىتە زىدە كرن، پى تى فیا بەرى وەرگرتنا پارەى تەدرىب بىنىتن، ئىكى ھەى نەخوئندەوارە، بەس چىا من فىت مەشروعىكى كشتوكالى دانىم، من عاردى ھەى، من شىانى ھەندى زى تەنگ و كو ئەز پرۆژەيەكى كشتوكالى، يان گول خانەكا، گول خانەكا گول فرۆشى فەكەم، بەس ئەگەر ئەز تەدرىبى نەبىنم، ئەز نەشىم پى تى فیا كو ئەف گولە موحتاجى چەند ئەفئىيە؟ جەوئ وى چۆن دەبى؟ زى بەر ھەندى گور پرۆژا پى تى فیا تەدرىب زى بىھنەدان، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، د. بشىر خلىل فەرموو.

بەرپز د. بشیر خلیل حداد:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددهی 6 له ئەصلی مەشروعەکە، له 7 خال پیکهاتیە، خالی یەکەم بەراستی زیاده بەلای منیسهوه، لهبەر ئەوەی له مەنتوقی ماددهکە دەلی: منح السلفه للشاب، ان یكون شابا ئەوه لیڤه زیاده، له حیاتی ئەمه بنووسین: ان یكون عراقيا و ساكنا فی الاقليم، پشتگیری ئەوه دهکەم که له هەریم ساکن بیت، خالی سییەم: ان یكون من ذوي الامكانيات المالية الضعيفة، باشه کێ تەدقیق ئەوه دهکات؟، زانیمان کاتب عدل وهکو کاک عومەر باسی کرد، کاتب عدل ئیشی ئەوهی نیه بجیت تەدقیق بکات ئایا ئەوه وهزعهکە حیاتی فەقیه یان نا؟، من لیڤه پیشنیار دهکەم، مه جلیس بو خوی لیڤه نیهک بیک بیئ، لیڤه نیهک بجیت بو کهشف، بهس بجیت حال و وهزعهکە ببینی و به تەقریریکی لیڤه نیهک بزانی که ئەوه وهزعهکە زعیفه یان نا؟، خالی چوارەم: ان یقدم الشاب، دیسان (شاب)هکه لیڤه زیاده، ان یقدم دراسه و جدوی اقتصادیه، خالی پینجەم: ان یتم تسجيل المشروع، تسجيل المشروع، ئیمه دهزانی یان له ئیتیحادی صیناعات دهکریت له مهشاریعه گهورهکان، یان له غورفه تیجارهکان دهکری، بهلام مه جلیس ئیشی ئەوه نیه تەسجیلی لی بکری، بۆیه من رهئیم لهگهڵ ئەوهیه له حیاتی تەسجیلهکە: ان یقدم طلبا للمجلس او لمجلس الصندوق، نهک اداره المشروع، خالی شهشەم زیاده، بهرای منیسهوه زیاده و ههلبستی، خالی ههوتەم: تمنح السلفه وفق ضوابط تحددها الوزارة، ئەوهش زیاد بکری (و بدون فوائده)، لهبەر ئەوهی ئیمه ناومان ناوه سولفه، سولفهش فەرقی لهگهڵ قەرز ئەوهیه کهوا ئیحتیمالی ههیه سولفه بی فوائده بی، ئەگەر ئەوه فوائیدی بهنکی لهسەر بی دیسان تووشی موشکهلیهکی دیکهمان دهکاتهوه و زۆر خهکی وا ههیه کهوا ومهنگری، بۆیه من پیشنیار دهکەم کهوا بدون فوائده بی و ئالیهتی ومهنگرتنهوه، ئالیهتی زهمانهتی نهفەوتانی پارهکەش دیسان لیڤه دیار بکری و، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

دهست خوڤش، سۆزان شهاب فەرموو.

بەرپز سۆزان شهاب نوری:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من حەز دهکەم به ههموتان رابگهینم، ئەم پرۆژه یاسایه تەجروبهیهکی پیشووتری کابینهی پیشووه، بهلام بهداخهوه وهستا، پهنجای قەرزیان دا و ههتا ئیستا 49 کەس قەرزهکەشی گهراوندۆتهوه و تهنه یهک کەس نهیگهراوندۆتهوه وهزارهت، ههموو کەسیک که تەقدیمی ئەم قەرزهی کردوو، تەدریبیسی پی کردوو و جهدوای ئیقتیصادیسی لهگهڵدا باس کردوو، بو ئەوهی ههمان مەشروع له لای مهجموعهیهک ههمان مەشروع تیکرار نهبیتهوه، خزمەت به تهنیه بکات، جووری پرۆژهکان، یهعنی وهزارهت تەخهصوصی کردوو لهو بابته، دائرهی خوی ههبووه که یارمهتی ئەو گهنجانە داوه، بهس تهنه ئیمه که ئیستا ئەو صندوقهی بو دائه مەزرینین بو ئەوه نیه یهعنی، بو ئەوهی ئەمانهوی ئەم تەجروبهیه بهردهوام بیت،

نامانەوئى، چونكە بەداخەوہ وەستا لەبەر ئەوہى پارەى نەخرا ناو ئەو صندوقەوہ، بۆيە من پيىم خۆشە ئەوہ بگريئە بەرچاوا، ھەندى شروت و زەوابيت ھەيە دانەندرى، چونكە ئەوان خۇيان ھينيان ھەيە لەسەرى، تەجروبيەيان ھەيە لەسەرى، يەكەم: (ان يكون شاب)، ئەوہ تازە ئيمە وتوومانە، ئەمە سندوقى پالپشتى گەنجانە، من پيىم باشە لابرئى، قوتاعى خاص لابرئى، چونكە قوتاعى خاص، يەعنى (ان يكون موظفا)، كەسەكە لە قوتاعى خاسدايە، بە عەقدەو مەعاشى باشەو مەبلەغىكى باشى بۇ خۇى پيىك ھيئاوہ، دەيەويىت بەشيىكىش لە سندوقەكە سوود وەرگرئى و پرۇژەيەك بۇ خۇى دابنى، خۇ ئەوہ كفر نيبە، ئيتر ئەو كەسە دەتوانى مستەواى ژيانى خۇى چاك بكات، ئيمە ئەمانەوئى مستواى ژيانيان چاك بكەين، عيراقى بى و دانىشتووئى ھەريىمى كوردستان بى، يەككە لەو خالانەى كە بەراستى با تيبدا بى، خالى سيبەم با لابردرئى، چونكە پيويست ناكات، جاريكى تر باسى ئەكەينەوہ، ھەيە ھيچى نيبەو ھەيە مەبلەغىكى ھەيە و تۇ يارمەتى دەدەى، ئەم جياوازيە تەبەقيە با نەھيلىن، ھەموويان وەكو يەك سەيرى بكەين، بەيەك چاوا سەير بكەين، ئەوہى ھەيەتى، ئەوہى نيبەتى ھەموو مەبلەغەكەى دەويىت، لەوانەيە ئەوہى ھەيەتى پيويستى بە مەبلەغىكى كەمى قەرزەكە بيىت، بۆيە ئەو خالە لابرئىت.

(ان يقدم الشاب دراسة الجدوى الاقتصادية للمشروع)، بەرپزان، جەدواى ئىقتىسادى مەشروع وا دەكات كە مەشروعەكە فاشيل نەبيىت، بۆيە يەعنى لابرندى ئەوہ، تۇ يارمەتى دەدەيت بەبى دىراسە، بەبى پلان پرۇژەيەك دەست پى بكات و پاش شەش مانگ، ھەوت مانگ فەشلى تيا بيىنىت، چونكە دىراسەى جەدواى ئىقتىسادى بۇ نەگردووہ، لەبەر ئەوہ با ئەوہ بمينيت، دىراسەى جەدواى ئىقتىسادى وەزارەت خۇيان خەلكى مۆتەخەصصيان ھەيە يارمەتى دەدەن بۇ دارشتنى جەدواى ئىقتىسادى.

(ان يتم تسجيل المشروع لدى إدارة الصندوق)، بەرپزان، گەورەترين بيروقرايەت ئيستا لە تەسجىلى شەريكاتدا ھەيە، بۇ زانينتان ئيمە لەم ولاتەدا بەخۇمان دەليين ولاتى ئينفيتاح، ئينفيتاحمان كرددووہ، خوا خوامانە شەريكاتى ئەجنەبى بيىت، ئيستا شەريكات ھەيە شەش مانگى پى دەچيىت تا تەسجىل دەكرئىت، بۆيە ھەر داوا دەكەين لە لاي ئيدارەى سندوقەكە بيىت، لەلاى مەجليسەكە بيىت.

(ان يخدم المشروع احدى القطاعات التنموية)، ئەويش بەھەمان شيوہ بيىت و بمينيتەوہ وەكو خۇى.

(تمنح السلفة وتسترده وفق ضوابط يحددها المجلس).....

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار امير گوگا كەرەم بکە.

بەرپز امير گوگا يوسف:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشەكى پشتگيريا رەئيا كاك جەمالى دكەم، ئەو ژى من نفيسين نقرى كر، چونكە ھەر ھەفت خالى تەحصيل حاصلن، بە رەئيا من ئەگەر فى رەنگى بيىت بنووسين (يتم منح السلفة للشباب او مجموعة من

الشباب مشاركة من الصندوق واستردادها وفق ضوابط تحددها الوزارة) حەمی ئەف ئیشکالە دئ مه ژى خەلاص کر، چونکه وهزارەت ئەف هەمی تەعلیماتە دەردەخات (کیفیه المنح وکیفیه الاسترداد) ما بۆچیە، ئەف وهزارەش ئەف خالە ئیحتیمالە هەندئ خالە دەف وهزارەت هەبن قیئرئ نەهاتبئ نفیسانەن، ئەف جوملە هاتنئ بنووسین کافیه، ئەف دشتا دی هەمیوا، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شیردل کەرەم بکە.

بەرپز شیردل تحسین محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من کران، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ئەفین کەرەم بکە.

بەرپز ئەفین عمر احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەپیی ئەوەی ئیمە دەیبینین ئیستا چەند ئەندام پەرلەمانیکی بەرپزین، لیرە دانیشتوون، بەلام هەر خائیک لەم خالانە تەفسیر و تەئویلی زۆری بۆ دەکەین، کەواتە ئەگەر بیئو ئەم خالانە کاتیک بکەوئیتە بواری جئ بەجئ کردنەوه دیارە زیاتر خۆی لەمەى کە ئیمە تەفسیر و تەئویلی بۆ دەکەین و ئیشتیهاداتی بۆ دەکەین لەوه زیاتر هەلدەگریت، بۆیه من رهئیم دەخەمه پال رهئى کاک جهمال و کاک ئەمیرەوه، کەوا ئیمە ئەو حەوت خالەش هەلگرین، تەنەا خائیک دابنئین، کەوا بلئین (یتە منح السلفە وفق ضوابط تحددها مجلس ادارة الصندوق)، تەواو، ئەوان خۆیان ئیتر لە ئیدارەى سندووقهکە خۆیان دەتوانن تەحیدیدی بکەن، کەوا چۆن ئەو مینحەیه دەدرئیت و چۆنئیش لئیان وەر دەگریت؟ بۆیه وابزانم بەو شیوهیه ئیسهکە زۆر جوانتر دەروات و ریک و پیک تر دەبئیت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابی وهزیر کەرەم بکە.

بەرپز ئاسۆس نجیب/ وهزیری کارو کاروباری کۆمهلاپهتی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان: بەپراستی من دەمهوئیت پئش ئەوەی بئمه سەر خالەکان تئیبینیهکم بەدم، ئەوەی ئیمە لە سەعات (11) دەوه تاكو ئیستا باسی دەکەین، باوەر بکە هەر هەمووی رئنماییهکانی وهزارهتی کاره، ئەوەی کە تايبهته به دانى

قهرزی بچووک، رینماییه‌گان زۆر له‌مه شمولیترن و خالی زیاتریشی تیدایه، به‌لام به هەر حال دیمه سهر خاله‌گان:

خالی یه‌که‌م/ که ده‌لیت پۆیسته لای بی‌ت، پۆشنیاری ئه‌وه ده‌که‌م کورد بی‌ت و دانیشتووی ههریم بی‌ت، کوردستانی بی‌ت و دانیشتووی ههریمی کوردستان بی‌ت.

خالی دووهم/ پۆیسته فه‌رمانبه‌ر، که ئه‌وه‌ی ده‌لیت فه‌رمانبه‌ر نه‌بی‌ت، ئیمه ئه‌وانه‌ی که بی‌ کارن له هه‌موو به‌رپۆه‌به‌رایه‌تیه‌گانی به‌کارخستن له هه‌موو شاره‌گانی ههریم، به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی به‌کارخستمان هه‌یه، دائیره‌ی ته‌شغیلمان هه‌یه، ئه‌وه‌ی که بی‌ کاره ده‌چیت فۆرمیک پر ده‌گاته‌وه، که بی‌ کاره خۆی ناوئوس ده‌گات، ئیتر که داوی ئه‌وه‌ی هه‌لی کاری بۆ ده‌دۆزینه‌وه ئیشی لیژنه‌گانی موتابه‌عه‌ی وه‌زاره‌ته‌مانه‌وه، ئه‌وه‌ی ئیشی بۆ ده‌دۆزینه‌وه، به‌لام زۆر جار به‌و ئیشانه‌ی رازی نابن.

ئه‌وه‌ی که ده‌لیت ده‌بی‌ت لایه‌که لی‌کۆلینه‌وه‌یه‌که له‌باره‌ی سوودی ئابووری ئه‌و پرۆژه‌یه‌ پۆشکه‌ش بکات، ئه‌وه ئیشی ئه‌و لایه‌ نییه، چونکه ئیمه ده‌وره ده‌که‌ینه‌وه، زۆر جار خۆمان پرۆژه‌مان هه‌یه بۆ ئه‌و که‌سه‌ی که داوی قهرزی بچووک ده‌گات، ئه‌و لایه‌ی که دیت داوی قهرزی بچووک ده‌گات، ئیمه ئه‌و قهرزه‌ی هه‌روا ناده‌ینی، ده‌وره‌یه‌کی بۆ ده‌که‌ینه‌وه، بزانی‌ن ده‌توانیت ئه‌و پرۆژه‌یه‌ ئه‌نجام بدات به‌بی‌ ئه‌وه‌ی زهره‌ر بکات، داوی ئه‌وه‌ش له‌گاتی ئه‌نجامدانی پرۆژه‌که‌ش، ئیمه لیژنه‌گانمان له‌گه‌ڵیان ده‌بن، ستافه‌گانمان له‌گه‌ڵیاندا ده‌بی‌ت، هه‌روا جیی نا‌هیلین، چونکه فۆرممان هه‌یه‌وه ئاماده‌ی کراوه، وه‌ک پۆشتریش باسم کرد ئه‌زمووئیکمان هه‌بووه‌وه زۆر سه‌رکه‌وتووش بووه، به‌لام ئه‌وه‌ی که نیمانه‌وه ئیستا له‌ وه‌زاره‌ت بودجه‌ی ته‌رخان کراوم نییه، به‌رپۆزان، ئیستا من ئه‌گه‌ر بۆم ته‌رخان بکری‌ت، سه‌به‌ی من ده‌ورات ده‌که‌مه‌وه بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی که داوی قهرز ده‌که‌ن.

پۆنجهم/ ده‌بی‌ت پرۆژه‌که له‌لایه‌ن به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی سندووق تۆمار بکری‌ت، پرۆژه‌که ده‌دری‌ته ئه‌و لیژنه‌ی که ئیمه ئیستا لیژنه‌گانمان ئاماده‌ن و لیژنه‌ی موتابه‌عه‌مان هه‌یه، لیژنه‌ی ئاماده‌کاریمان هه‌یه‌وه ته‌فتیشیمان هه‌یه، ده‌بی‌ت پرۆژه‌که خزمه‌تی یه‌که‌یک له‌ که‌رته‌گانی گه‌شه‌ پیدان بکات و ئیمه باسی ئه‌وه‌مان کردووه، هه‌ر له‌ رینماییه‌گانی خۆماندا هه‌یه، پرۆژه‌گان ده‌بی‌ت وه‌به‌ره‌ینه‌ر بن، وه‌به‌ره‌ینه‌ن بی‌ت، هه‌موو پرۆژه‌یه‌که ئیمه رازی نابین له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که قهرزی بده‌ینی، جگه له‌وه‌ش زۆر رینماییه‌ی هه‌یه، به‌تایبه‌تی ئه‌وه‌ی که سوودمه‌ند بی‌ت له‌مه، ئه‌وله‌ویه‌ت ده‌دین به‌ ژنان، ئه‌وله‌ویه‌ت ده‌دین به‌وانه‌ی که ده‌وره‌یان بینوه، خولیان بینوه له‌ بنکه‌گانی راه‌ینه‌ن و مه‌شقی پۆشه‌یی له‌ هه‌رسی شاره‌گانی ههریم، هه‌روه‌ها ئه‌وانه‌ی پۆشتر خولیان بینوه له‌و بنکه‌نه‌وه شه‌هاده‌شیان پۆ دراوه، ئه‌وانه‌ی که له‌ بنکه‌گانی چاکسازی ده‌رده‌چن، ئه‌وانه‌ی که نه‌وجه‌وانن و هه‌ژده‌ سال ته‌واو ده‌که‌ن و پۆیستیان به‌ کاره‌وه بی‌ کارن ئیستا، واتا ئیمه له‌ رینماییه‌گانی خۆمان خالی زۆر زۆر زیاترمان له‌مانه‌ هه‌یه، زۆر سوپاس.

به‌رپۆز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

ده‌ستخۆش، به‌ ته‌ئکید وه‌زاره‌تیکی پۆسپۆره له‌و بواره‌وه‌وه سه‌رکه‌وتووش ده‌بن تیدا، لیژنه‌ی هاوبه‌ش.

بەرپز شېروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان.

دياره مولاھەزاتىكى زۆر درا، سەبارەت بەو مولاھەزاتانەى كە دران و دەلئيت فەقەرەى يەك لابىرئيت، لە ھەمان كاتدا مولاھەزاتى تر ھەبوو دەلئيت ھەندىك دەستەواژە ئىزافە بكىت، بۆيە ئىمە پىمان باشە دەستەواژەكە ئىزافە بكىت باشترە، دەلئين (ان يگون شابا ومن مواطني الاقليم وساكننا فيه)، ئەمە ئىزافە بكىت باشترە، بۆ ئەوئى ياساكە بۆ ھەرىمى كوردستان دەردەچىت، بۆ لاوى ھەرىمى كوردستان دەردەچىت، بۆ گەنجى ھەرىمى كوردستان دەردەچىت، ئەمە يەك.

دووھەمىن/ مولاھەزە درا دەلئين مەسەلەى قىتاعى خاص لابىرئيت، ئىمە وامان لى كىرد، ياخود فەرمانبەر يەعنى ئەوئى لە قىتاعى خاص ئىش دەكات فەرمانبەر نىيە، ئىمە وامان لى كىردووھ (ان لاىكون عاملاً لىدئى المؤسسات الحكومية والقطاع الخاص)، كەواتە ھەردووئى دەگىتەوھو سىفەتى فەرمانبەرىشى نەماوھ. سىيەم/ زۆر ئىشارەتەيان بەوھدا كە تەعەھودى كاتب عەدل بمىنئيت، ئىمەش ھاتىنە ئەو قەناعەتە كە تەعەھودى كاتب عەدل لابىرئيت، تەنھا تەھدىدى ئەو مەسەلەيە بگەپتەوھ بۆ مەجلىسى ئىدارەى سىندوووق، يان بگەپتەوھ بۆ وھزارەت.

مەسەلەى تەقىمى جەدواى ئىقتىسادى، ئىمە پىمان باشە جەدواى ئىقتىسادىيەكە تەقىمەكە لەلايەن مەجلىسى ئىدارەى سىندوووقەوھ بىت، يان لەلاى وھزارەتەوھ بىت، بەپىي ئەو مەشروعەى كە تەقدىم دەكرىت، نەوھك لەلاى ئەو كەسەى كە داواى مەشروعەكە دەكات.

بەنسىبەت تەسجىلى مەشروع (لدى مجلس الصندوق)، ئەو مەسەلەيە غەيرى ئەو مەوزوعەيە كە سۆزان خان ئىشارەتى پىدا، چونكە مەوزوعى تەسجىلى شەرىكات شتىكە، مەوزوعى تەسجىلى پىرۆژە بچووگەكان لە مەجلىسى ئىدارەى سىندوووق شتىكى ترە، ئەمە خازىعى قانونى شەرىكات نىيە.

خالى شەشەم، ئىمەش پىمان باشە لابىرئيت، خالى ھەوتەم، ئىمەش پىمان باشە بەو شىوھە بىت (تمنح وتسترد السلفه وفق ضوابط يحددها مجلس ادارة الصندوق)، ئەمە ئەم خالانەى كە زۆر مورەكەزە لە زەوابتەكان لەناو قانونەكەدا دامانبەزانددووھ، ئەو زەوابتەنەى تر بەجىمان ھىشتووھ بۆ مەجلىسى ئىدارەى سىندوووق، ئىستاش صىاغەكەمان بەم شىوھە كىردووھ، كە عەرزى بەرپزانى دەكەين.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەم بىكەن صىاغەكەى بچوئىننەوھ، بۆ ئەوئى بىخەينە دەنگدانەوھ، دوو مولاھەزەى ھەردوو جەنابى وھزىر ھەيە، كاك كاوھ.

بەرپز د.كاوھ محمود شاكر/ وھزىرى رۆشنىرى و لاوان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تىبىنىيەكەم پىش ئەۋەى صياغەكە بىرپىت سوۋدى لى ۋەربىگىرپىت، تىبىنىيەكەم پەيوەندى بە چەمكى قىتاعى خاص ماپەۋە، يەنى پىناسەكە چەمكى قىتاعى خاص چىيە؟ كابرايەك ئەگەر پاقىلە بىرۋىشپىت بە قىتاعى خاص حىسابە، كرىكارپىك ئەگەر بە رۇزانەيەكى كەم ئىش بىكات بە قىتاعى خاص حىسابە، بەلام ئەم كرىكارە لەۋانەيە ئىشەكەى بدۇرپىنى لەھەزەيەك لە لەھزات، لەبەر ئەۋە با قىتاعى خاصى تىا نەبپىت، بۇ ئەۋەى مەجال ھەبپىت بۇ يەكپىك كە لە كەرتى تايبەت ئىش دەكات بە ۋەزەيىكى خراب بتوانپىت ۋەزەى خۇى چاك بىكاتەۋە، چۈنكە ئىمە ھەدەفەكەمان ھەموۋى تەنمىيەيە، گەشە پىدان، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموۋ جەنابى ۋەزىر.

بەرپىز ئاسۇس نجىب/ ۋەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

يەك خالىم لىرە بىر چوۋ، ئەۋىش ئەۋەيە، كە دەلپىت خاۋەن تواناى داراىى لاۋاز، خۇ ئىشى كاتب عەدل نىيە، ئىشى باحىسى ئىجتىماعىيە، توپۇرەرى كۆمەلەيەتى ئىمە دەكرپىت لە رىگى تويۇرە كۆمەلەيەتىەكان، لە رىگى بەرپۇبەرايەتى چاۋدىرى گەشە پىدانى كۆمەلەيەتى بتوانپىن راپۇرتپىك لەسەر حالەى ئىجتىماعى ئەۋ كەسە ۋەربىگرپىن، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كەرەم بىكەن بىخوئىننەۋە بە كوردى يەكەم، پاشان بە عەرەبى، بۇ ئاخىر صياغە.

بەرپىز تارا تحسىن ئەسەدى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لىرە چوار كەس لە ئەندامەكان گوتپان گەنجىكى ئىعتىادى، دوۋەم/ ژن بپىت، سىيەمىش/ كەم ئەندام بپىت، ئەگەر ناكرىپىت، بۇمان شەرح بىكەن، ئەگەر دەشكرپىت بىخەنە دەنگدانەۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموۋ.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

که وشه ی لاو لیږه هاتووه، له عهږه بیه که (شاب) هاتووه، له مادده ی هک پیناسه مان کردووه، پیویست ناکات باسی نیرو می بکهین، نهو جیاوازییه پیویست ناکات، چونکه وشه ی لاو له عهږه بیه که ش (شاب) هه مووان دهگریته وه، نهو ه باشتره، فراوانتره، سوپاس.

به پږیز سهروکی په رله مان:

فه رموون.

به پږیز عماد محمد حسین:

به پږیز سهروکی په رله مان.

مادده ی هه وته م:

یه که م/ پیدانی پیشینه به لاوان به کومه له لویکی به شداربوو له سندووق بو پرؤزه بجووه که کان به م هه ل و مه رجانہی خواره وه ده بی:

1- پیویسته لاو بیټ و هاوولاتی و نیشته جیی هه ریم بیټ.

2- نابیت کارمہند بیټ له دهزگا حکومیه کان.

3- پیویسته خاوهن توانای دارایی لاواز یان سنووردار بیټ.

4- هه لسه نگانندی سوودی نابووری نهو پرؤزه یه ی نهنجامی ده دات، له لایه ن نهنجومه نی به ریوه بردنی سندووق دهگریټ.

5- ده بیټ پرؤزه که له لایه ن نهنجومه نی به ریوه بردنی سندووق تو مار بکری.

دووه م/ وه رگرتن و پیدانی پیشینه که به پیی نهو مه رج و به رزه فتانه ی نهنجومه نی به ریوه بردنی سندووق دیاری ده کات.

به پږیز سهروکی په رله مان:

به عهږه بیه که ش تکایه.

به پږیز د.رؤزان عبدالقادر دزمی:

به پږیز سهروکی په رله مان.

مادده ی شه شه م بووه مادده ی هه وته م: کردمانه دوو برکه (یه که م و دووه م).

المادة السابعة:

اولاً: يتم منح السلفة للشباب او مجموعة من الشباب مشاركة من الصندوق وفق الشروط الآتية:-

1- ان يكون شاباً ومن مواطني الاقليم وساكناً فيه.

2- ان لا يكون من العاملين لدى المؤسسات الحكومية.

3- ان يكون من ذوي الامكانات المالية الضعيفة او المحدودة.

4- ان يتم تقييم الجدوى الاقتصادية للمشروع الذي ينوي القيام به من قبل مجلس ادارة الصندوق.

5- ان يتم تسجيل المشروع لدى مجلس ادارة الصندوق.

ثانياً: تمنح وتسترد السلفة وفق ضوابط يحددها مجلس ادارة الصندوق.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان، ئىستا دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە تكيە دەستی بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستی بەرز بکاتەو؟ (8) كەس لەگەلدا نىيە، زۆر سوپاس، بە زۆرينەى دەنگ پەسند كرا، بۇ ماددەى ھەشت تكيە.

بەريز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى ھەشتەم:

پروژە بچووگەكان لە باج و رەسمەكان بۇ ماوەى پىنج سال دەبووردريت.

بەريز د.رؤزان عبدالقادر دزەبى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثامنة:

تعفى المشاريع الصغيرة من الضرائب والرسوم لمدة خمس سنوات.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان، كى دەيەويت لەسەر ئەو قسە بکات؟ ئەم بەريزانە دەيانەويت قسە بکەن، ريزداران (عمر نورهدينى، دلير محمود، ئاواز عبدالواحد، صباح بيت الله، زيان عمر، شليير محمد، سەردار رشيد، شليير محى الدين، حسن محمد، ھازە سليمان، دلشاد شهاب)، كەسى تر ھەيە؟ نىيە، كاك عومەر كەرەم بکە.

بەريز عمر حمدامين(نورەدينى):

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە باس لە جوړيكي تر لە پشتيوانى حكومت دەكات بۇ ئەو پروژە بچووگانە، لەپاستيدا ئەگەر سەيرى ئەزموونى ولاتانى تر دەكەيت لە رووى پشتيوانى كردنى ئەم پروژە بچووگانە لەلايەن حكومەتەو، پشتيوانىكە تەنھا لە دەعمى مادديدا چر ناپيتەو، بەلكو جوړيكي لە دەعمى تر ھەيە، كە پيى دەگوتريت دەعمى مەعنەوى، بۇ نموونە، مەسەلەن لەولاتانى تر، حكومەت ھاوكارى ئەو پروژە بچووگانە دەكات لە رووى رايانانەو، لە رووى رايونكارىيەو، لە رووى ھەلسەنگاندنەو، لە رووى بەرز كردنى تواناى زانيارى و توانا جوړاو جوړەكانى ئەوانەو.....

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

تكيە، بەس باسى زەربە دەكات عەفو بکريت، يان نەكريت؟ ئەوئى تر وەزير باسى كرد، كەرەم بکە.

بەريز عمر حمدامين(نورەدينى):

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پيشنيارى ئەو دەكەم دەعمەكە جيا بکريتهوه، مەسەلەن لە پال ئەو دەدا دەبەخشرين، ھەرودھا بېرگەيەكى تريش ليرە زياد بکريت بليين (حکومتى ھەريم بەردەوام دەبيت لە پشتيوانى کردنى مەعنەوى پرۆژە بچووکان لە رووى راويژکاری و راھينان و ھەئسەنگاندن و بەرز کردنى تواناکانيانەوه)، واتا دواى دەست بەکار بوونى پرۆژەکانيش ئەو دەعمە بەردەوام بييت، ھەرودھا بېرگەيەكى تريش ھەيە، بۆ نەوونە، لە ولاتانى خەليج بۆ ئەو پرۆژە بچووکانەى کە ئابوورين و لە رووى وەبەرھينان و لە رووى خزمەتگوزاريەوه لە 5% بەرھەمەکانيان لەلایەن حکومت و دامودەزگاکانيانەوه دەکپرييت، واتا حکومت دەبيتە موشتەرى ئەو پرۆژە بچووکانە، سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار دلير محمود کەرەم بکە.

بەريز محمد دلير محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

من پيشنيار دەكەم بەم شيويه بنووسريتهوه (پرۆژە بچووکەکان لە باج و رەسمەکان و سوود (الفائدة) لەماوەى پينج سال دەبووردرين)، ئەگەر لە فائيدەى بانکيش ببووردريت، ئەمە زياتر بۆ ماوەى پينج سال، نەك بۆ ھەتا ھەتايى، دەبيتە ھۆى ئەو ھاوئە پرۆژەكە ھەول بەدات لە ماوەى پينج سالەكە قەرزەكەى بگەرينتيەوه، نەوگۆ زياترى بکات، کە گەرانديەوه ئەم سندوقە سال بە سال بەردەوام دەبيت و دەوامى دەبيت، وا بە باشى دەزانم، سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار ئاواز عبدالواحد کەرەم بکە.

بەريز ئاواز عبدالواحد خضر:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

ليردا باس لە پرۆژە بچووکەکان دەکات، مادام پرۆژەى بچووکە ھەر لە قەرزو بليين لە باج و رسومات ببووردرين، نيتر ئەمە خۆى لە خويدا دەعميکە بۆ خەلکيکى کەم دەرامەت و لاوان، بە رەئى من پيويست ناکات باج و رسوماتى لەسەر بيت ببووردرين، بۆ ئەو ھاوئە بتوانن ئيستيفادەى لى بکەن، يەعنى تحديدى پينج سال نەکريت، ھەر ببووردرين و ليين وەرنەگيريت، سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار صباح بيت الله کەرەم بکە.

بەريز صباح بيت الله شكري:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

(تعفى المشاريع الصغيرة من الضرائب) به رهئيا من (الگمارك) یش بیته ئیزافه کرن، پینج ساله کەش
نەمینیت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ژیان عمر کەرەم بکە.

بەرپز ژیان عمر شریف:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش پشتگیری کاک صباح و ئاواز خان دەکەم، منیش داوا دەکەم هەر باج و زەریبەیان لى وەر نەگیریت به
هیچ شیوەیهک، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شلیر محمد کەرەم بکە.

بەرپز شلیر محمد نجیب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش به هەمان شیوە پیموایه که ئەو پینج ساله ئەسلەن له مەشاریعی و دەرهێنانی گەورەکان دایه، چون
دەبیّت بۆ پرۆژەیهکی بچووک تۆ ئەو باج و رسومانە بکریّت، به پێچەوانهوه هەر دەبیّت ئیعدا بکریّت، زۆر
سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار سەردار رشید کەرەم بکە.

بەرپز سەردار رشید محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش هاوارام لهگەڵ ئەو خوشک و برایانه، هەموو پرۆژەیهکی بچووک با باجی لهسەر نەبیّت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شلیر محی الدین کەرەم بکە.

بەرپز شلیر محی الدین صالح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من کران، تەنها یهک پرسیارم ماوه، بۆ ماوهی پینج سال عەفو بکریّن له زەرائیب له حالهتیک
ئەگەر خەسارەتی کرد؟ من هاوارام لهگەڵ ئەوانهی که دەلین هەر یهکجاری عەفو بکریّن، بەلام ئەگەر بۆ
ماوهی پینج سال بیّت، ئەو پرۆژانهی که خەسارەتیان دەبیّت، هەمان مەعامەلهیان لهگەڵ دەکریّت، یان نا؟
سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار دکتۆر حەسەن کەرەم بکە.

بەرپىز د.حسن محمد سوره:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەباشى دەزانم (والعوائد الحكومية والبلدية) ئىزافە بىكرىت لەگەل زەرائىب و رسومات، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ھاژە سلیمان كەرەم بىكە.

بەرپىز ھاژە سلیمان مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش ھاویرام لەگەل ھاوکارانم بەھەدى كە پرۆژە بچووكەكان لە باج و رسوم ببووردىن، چونكە ئەو

دەگەرپىندىتەو پرۆژە بچووكەكان، بۆيە پىويست ناكات باج و رسمى لەسەر بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار دلشاد شەھاب كەرەم بىكە.

بەرپىز دلشاد شەھاب حاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەى من كرا، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار جەنابى وەزىر موداخەلەتان ھەبوو؟ كەرەم بىكە.

بەرپىز د.كاوہ محمود شاكر / وەزىرى رۆشنىرى و لاوان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دەستەواژەى مەشارىعى بچووك، دەستەواژەيەكى فراوانە، ئىمە باسى ئەو مەشارىعە بچووكانە دەكەين، كە ئەم قانونە دەيگىرتەو، لەبەر ئەو دەبىت بلىين (تعفى المشاريع الصغيرة المشمولة بأحكام هذا القانون)، ئەمە يەك.

حالتى دووہم / ئىمە خۇمان لە سىياسەتى ئىقتىسادى باسى ئەو دەكەين، كە ئىمە تەجاوزى چەمكى دەولەتى رەيى بىكەين، دەولەتى رەيى، يەئنى تۆ يەكسەر چارەت ھەيە نەوتەكە دەفرۆشيت و پارە تەوزىع دەكەيت، دەمانەوئىت سەرچاوەكانى داھات فراوان بىت، لەبەر ئەو زۆر ئاسايە ئىمە بىر بىكەينەو لە روسوم لە زەرائىب، بۆ ئەو دەولەت بتوانىت ئەو ئىش و كارەكانى ئىنفاقى عام بىكات، لەبەر ئەو ناكىرت تۆ ھەتا ھەتايى ئىعفاى بىكەيت، دەبىت سنوورىك ھەبىت، ئەو سنوورە پشتگىرىيە بۆى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر كەرەم بىكە.

بەرپىز ئاسۇس نجىب / وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خائىكى زۆر گرنگ ھەبوو، كە تەنھا دكتور بەشېر باسى ئەوھى كرد، كە گوتى ئەو قەرزانه بى سوودن، يان سووديان لەسەرە؟ ئەو قەرزانهى كە ئىمە دەيدەين سوودى لەسەر نىيە، بەلام پىم باش بوو ئىستا نوینەرى مالىە لىرە بوايە، چونكە باج و رسومات بەراستى دەبوايە ياساو رىساي خوئى ھەيە، ئىمە ناتوانين لىرەوھە برىارى ئەوھە بدەين، كە ئەو پرۆژانه لەوئى ئىعفا دەگرىت، ياخود نا؟ بەلام ئىمە لەوھە دلىيان كە ئەم قەرزانه سوودى لەسەر نىيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىزان، ھەر بۇ روون كردنەوھەكى كەمىك زياتر، ئەگەر زيادەيەك، فائىدە نەكات، قازانج نەكات، حكومت ھىچى لى ناستىنى، ھاوكارىشى دەكات، بەلام ئەگەر ئىستىفادى باشى كرد نىسبەتتىكى لى دەستىنىت، ئەوھە كە تەحدىدتان كردوھە بۇ ماوھەك لى نەستىنىت، زۆر تەبىعيە، بەلام ھەتا ھەتايى، وابزانم نەختىك بۇ ھەرىم خراپە، بۇ خومان خراپە، لىژنەى ھاوبەش.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىمە دوو تەوزىچمان ھەيە:

يەكەمیان / پرۆژەكە بەناوى سولفە ھاتووه، كە بەناوى سولفەش ھاتووه، ماناي وايە ھىچ زيادەيەكى لەسەر نىيە، ھىچ فائىدەيەكى لەسەر نىيە، چۆن دراوتەوھە ئەوھا وەردەگرىتەوھە، ئەگەر قەرز بوايە، ئىمكان ھەبوو قەرز بە فائىدە دەدرىت عادەتەن، بەلام پرۆژەكە بەناوى سولفە ھاتووه، ئىمەش وەكو لىژنەى ھاوبەش لەگەل ئەوھە داين كە پىنج سالەكە تەسبىت بىتن، لەبەر ئەوھە ناكرىت ئىمە ئىعفايەكى موتلەق بدەين، بەلام ئەو روسوماتانەى كە ھاتووه ھەموو رەسمەكان دەگرىتەوھە، ئەوھى لە ھەرىمى كوردستان وەردەگرىت، فىعلەن ئەو پرۆژە بچووكانەى كە ھەيە، فىعلەن ئەو پرۆژە بچووكانەيە، كە مەشمولە بەو قانونە، كە ئىستا ئىعادەى صياغەمان كردۆتەوھە بەو شىوھەيە كە دەخویندرىتەوھە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

پىش ئەوھى بىخویننەوھە، جەنابى وەزىر كەرەم بكە.

بەرپىز ئاسۇس نجىب / وەزىرى كارو كاروبارى كۆمەلەپەتى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بۇ ماوھى پىنج سالەكە، بەراستى ئىمە ئەو قەرزانهى كە داومانەتە ئەو خەلكە، ھەر ھەمووى لە ماوھى سى سال و چوار سال بوو، بەراستى ئىمە پەلەى ئەوھمانە كە قىستى يەكەم بدرىتەوھە، بۇ ئەوھى كەسى بى كارى دىكە سوودمەند بىت، پىنج سال بە رەئى من زۆر زۆرەو، تەنھا ھەر لەماوھى چوار سال بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەم بكەن بىخویننەوھە بە كوردى، پاشان بە ھەرەبى.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ماددهى ھەشتەم: پىرۇژە بىچووكەكانى حوكمەكانى ئەم ياسايە دەيانگىرىتەو ھە لە باج و رەسمەكان بۇ ماوھى پىنج سال دەبووردىت.

بەپىز د.رۇژان عبدالقادر دىھى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثامنة: تعفى المشاريع الصغيرة المشمولة بأحكام هذا القانون من الضرائب والرسوم لمدة خمس سنوات.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپىزان، ئىستا دەپخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۇر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۇر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، بۇ ماددهى نۆيەم، فەرموون.

بەپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى نۆيەم:

داھاتەكانى سىندووق لەمانە پىك دىن:

1- بەشدارى كىردى سالنەى حكومەتى ھەرىم.

2- بەخشش و پىتاك و بەخشىن، دواى وەرگىرتى رەزامەندىي ئەنجومەنى وەزىران، ئەگەر لە دەردەوھى ھەرىم بىن.

بەپىز د.رۇژان عبدالقادر دىھى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة التاسعة:

تتكون موارد الصندوق من:-

1- المساهمة السنوية لحكومة الاقليم.

2- الهبات والتبرعات والمنح، بعد استحصال موافقة مجلس الوزراء، اذا كانت من خارج الاقليم.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپىزان، كى دەپەوئىت لەسەر ئەو ماددهىە قسە بىكات؟ دوو كەس، سەمىرە خان و كاك صباح و كاك عومەر، سەمىرە خان كەرەم بىكە.

بەپىز سەمىرە عبدالله اسماعيل:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىياز دەكەم خالىكى بۇ زىاد بىكرىت بەم شىوہىە: (دروست كىردى تىمىكى گەنجانى خۇبەخش بۇ كۆكردنەوھى داھات بۇ سىندووق لەلای سەرمایەداران و خاوەنكاران و، پىدانى بىرى 10% ئەو پارەيە پەيدا دەكات بۇ سىندووق، دواى ئەوھى رىكارىكى رەسمى لەم رووہو دەگىتە بەر، كە سەرمایەكە بە رەسمى پىشكەشى سىندووق بىكات، بەلام نامازە بە رۆلى تىمەكە بىكرىت لە رازى كىردى سەرمایەدار)، زۇر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار صباح بیت الله کەرم بکە.

بەرپز صباح بیت الله شکری:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

فەقەرە يەك له ماددهى نو (المساهمة السنوية لحكومة الاقليم)، به رهئيا من قى رهنگى بيته دارشتن (المساهمة السنوية التي ترصدها الحكومة ضمن الميزانية العامة للاقليم)، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار عمر هه ورامى کەرم بکە.

بەرپز عمر صديق محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من پرسيارىکم ههيه، ئه ویش ئه وهيه له خالى دووهميان ده لیت (به خشش و پیتاک و به خشین دواى وه گرتنى رهمانه ندى ئه نجومه نى وه زيران، ئه گهر له دهره وهى ههریم بپن)، ئه ی ئه گهر له ناوه وهى ههریم بن موافقه ی کى ده ویت؟ چ جيهه تیک؟ ئه وه ده بپت روون بکریته وه.

خالیکى تر، ئیمه له مادده گانى پيشوو گوتمان ئیداره ی سندووق بویان ههيه ئیستیسمار بکهن، ده بپت ئامزهش به وه بدریت که يه کیک له سه رچاوه گانى ئه م سندووقه عوائیده، یان ئه وه ئیستیفاده یه، که له نه تیجه ی ئیستیفاده کردنى سندووق ده گهرپته وه بۆ ناو سندووقه که وه، واتا ده بپت خالیکی تر بۆ ئیزافه بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جه نابی وه زیر مو داخه له تان هه یه؟ نییه، لیژنه ی هاوبهش ره ئیتان و ئاخیر صیاغه تان کەرم بکهن، کەرم بکە جه نابی وه زیر.

بەرپز د.گاوه محمود شاکر/ وه زیری رۆشنیری و لاوان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

له وانیه روون کردنه وه یه گمان پيوست بپت بۆ حاله تیک، مه بهست له وهى موساهمه مه سانه وهى له لایه ک و دواى ئه وه عائیداتانه ی له سولفه که ده گهرپته وه، ئه وه عائیداتانه ی له سولفه بگهرپته وه موده وهر حیسابى بکهن له سه ر خۆمان، ئه وه ئه وه وه خته موساهمه سه نه وه یه که کافیه، به لام ئه وه عائیداتانه ی ئه گهر له سندووقه که دهر بچپت، دواى بگهرپته وه، ده بپت بلین (العائدات من السلف) یه عنى حاله ته که وای لى دپت، بۆ ئه وهى لای لیژنه ی قانونی وازیح بپت، بۆ ئه وهى صیاغه یه ک بدۆزینه وه، بگونجیت، چونکه له سندووقه که دهر ده چپت، دواى جاریکى تر ده بپت بگهرپته وه، ئایا به موده وهر حیساب ده بپت ئه مه، یان به حاله تی گهرانه وه حیساب ده بپت؟ سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لیژنەى ھاوبەش.

بەرپز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىماناويە ئەو ئىعتىبار ناكرىت بە وارىد، ئەو بە مودەھەرى سەندووق ھىساب دەكرىت و دەچىتەو بە سەر ھىساباتى سەندووق، دووبارە تەسلىف دەست پى دەكاتەو بە نىسبەت ئەو پارانەى كە وەردەگىریتەو، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئاخىر صياغەتان بھویننەو بە كوردى، پاشان بە ەرهەبى، دەيدەینە دەنگدانەو، فەرموو.

بەرپز د.كاوہ محمود شاکر / وەزىرى رۇشنىرى و لاوان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر زياتر بۆ بەرچا و روى، ئىمە لە ماددەى پىنجەم ئىشارەتلىك كراو بە ئىستىسمارى ئەموالى سەندووق، ئايا ئىستىسمارى ئەموالى سەندووق بە عائىدات ھىساب نىيە، يەئنى ئەو بەش باشە، بېوورن.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شىروان.

بەرپز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەو تىدەگەين عائىدات كە دىتن ئىرادىكى تازەيە، ئەو لە موازەنەى ھۆمەتى ھەرىمى كوردستان تەخسىص دەكرىت و دەچىتە سەندووقەكە، ئەمە دەبىتە وارىدىك بۆ ئەم سەندووقە، سەندووقەكە ئىشى پى دەكاتن و سولفەى دەداتن، داوى سولفەكە دەگەریتەو ناو سەندووق لە زىمنى وارىداتەكە تەدوورى پى دەكرىت، ئەو ەمەلە پى بەردەوام دەبىت، يەئنى ئەمە وارىدە تەخسىصەكە وارىد نىيە، ئەو مەنچەيە كە ھۆمەتى ھەرىم بۆ ئەو سەندووقە تەخسىص دەكات، دووبارە كە وەردەگىریتەو، ئەو سولفەيە نابىتەو وارىد، چۆنكە خۆى وارىدە لە زىمنى سەندووقەكە دەوران دەكاتن، بۆيە مەن بەش بەھالى خۆم وا تى ناگەم ئەو وارىدە، چۆنكە ئەو لە تەخسىصاتى ھۆمەتى ھەرىمە و داخىلى سەندووق بوو ەمەلەى دەورانى لەسەر كراو، ئەو تازە دىتن، ھەر سائىك دىتە سەر سەندووقەكە، ئەو ئىمكان دەكرىت و دەبىتەو وارىد لەناو سەندووقەكە دەورانى پى دەكرىت و دەبىتەو سەرمایەى ئەو سەندووقە، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەس ديار بىت وەكو مورود ئىشارەتلىكى پى بكرىت و صياغەكەمان بەدەنى، كەرەم بكە.

بەرپز د.رؤزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەو شىوہيە ماددەكەمان دەرشتەو.....

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپز خورشىد احمد سلیم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەس دەقىقەيەك، يەنى ئەمە ئەگەر نەكەينە واريد، ماناي وايە ئىمە داخىلى شتىكى غەلەت دەبىن،
حىسابىيەن غەلەت دەبىن، لە فەرزەك سەرى سالّ ئەم سىندووقە سەد مىليۇنى ھەيە، لە خىلالى سالى 2011
پەنجا مىليۇن قەرزى بۇ گەراوتەو، دەبىت رەسىدى ئەوان بىيە (150) مىليۇن، وانىيە؟ ئەگەر ئىمە ئەو
پەنجا مىليۇنە نەكەينە رەسىد، ئەى چۆن حىساب دەكەين، بە چ شىكلىك حىساب دەكەين؟

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

وەكو واريد ئىشارەتى يى بىكەن، صياغەى بىكەن، دىكتورە ئەگەر بخويۇنيەو، تەواو، كاك شىروان كەرەم بىكە.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مۇستەھداتى سولفە بە واريد ئىعتىبار ناكىت، مۇستەھداتى سولفە زىمىنى سىندووق دەدريت، بە واريد ئىعتىبار ناكىت،
مۇستەھداتى سولفە لە گەنجەگان و لە لاوگان، واريدەكى خۇمان داومانەتى و خۇى دەداتەو، ئەمە، كەى ئەو و واريدە؟ لە
مەبلەغى خۇمان داومانە بە ئەوان، واريدەكى تازە نىيە دىتە ناو ئەو سىندووقە، ھەمان رىسىدى سىندووقە تەدوير دەبىت،
سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر كەرەم بىكە.

بەرپىز د.كاوە محمود شاكر / وەزىرى رۇشنىرى و لاوان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەو داھاتەى كە دىتە سىندووقەكە ھەموو سالىك تۆ موازەنەت ھەيە لەو سىندووقە، ئەوۋى لىى دەرچو مەرج نىيە ھەموۋى
بىگەرپىتەو، چۈنكە دائىمەن نىسبەيەك دادەنپىن لەوانەيە بۇ زەرەرە، بۇ مەشروەيىك زەرەر دەكات و ئەوانە، لەبەر ئەو تۆ
ناتوانىت ھەر ھەموو ئەوۋى كە حكومەت دەتداتى ئەو سىندووقە بىكاتە مال بەسەر خۇى، ئەو سىندووقە ھەرەكەتى تيا
دەكەۋىت، بەشىك لەو ھەرەكەتە دەچىتە دەرەو، بەنى (out put) ھەيە، بەشىكى تر ھەيە (in put) يەنى ئەو
ھەرەكەتەى تيايە، لەبەر ئەوۋە دىسانەو دەبىت لە چوارچىۋى ئەو ھەرەكەتە تەماشىا بىكەين، بە تەسەۋرى خۇم، لەوانەشە
تەسەۋرى كاك شىروان راست بىت، بەس من ئەوۋى لىى تى بىگەم وا بۇى دەچم، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئاخىر صياغەتان كەرەم بىكەن.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وەللاھى زەھمەتە ئەو ھەموو راو و بۇچوونە جياۋازە ئاخىر صياغە ھەبىت.

المادة التاسعة: تتكون موارد الصندوق من:-

1- المساهمة السنوية التي تخصصها الحكومة من الموازنة العامة للاقليم.

2- عائدات استثمار اموال الصندوق.

3- الهبات والتبرعات والمنح بعد استحصال موافقة مجلس الوزراء اذا كانت من خارج الاقليم.

پیمان خوشه ئیراداتهکان زۆر بێت، سەرچاوهی داهاتهکان زۆر بێت، بهلام ئهوهی که له توانادا ههیه و دهکریت جی به جی بکریت.

(عائدات استثمار اموال الصندوق) برگه‌ی دوومه، تییدایه (عائدات استثمار اموال الصندوق).

به‌پێز سهرۆکی په‌رله‌مان:

لیژنه‌ی دارایی ره‌ئى ئیوه چیه؟

به‌پێز فرست احمد عبدالله:

به‌پێز سهرۆکی په‌رله‌مان.

ئىستىردادى سوله‌ف به وارىد حىساب ده‌بىت بۆ سندوق، يان نا؟ هه‌ر به‌كورت و كرمانجى.

به‌پێز د.ئاراس حسين محمود:

به‌پێز سهرۆکی په‌رله‌مان.

ئىستىردادى سوله‌ف به وارىد حىسابه. ده‌بىته‌وه به ره‌ئس مالى سندوقه‌که جارىکى دىکه، ته‌سجیله‌که‌ى به وارىد، ده‌بىته‌وه به‌وارىد بۆ سندوق، به‌ئى.

به‌پێز سهرۆکی په‌رله‌مان:

ره‌ئيه‌که‌ى لیژنه‌ى دارایی وهرده‌گرين، دکتۆره ئىشاره‌تییكى پى بکه، نه‌وه‌کو وارىد حىساب بىت.

به‌پێز د.رۆژان عبدالقادر دزه‌یى:

به‌پێز سهرۆکی په‌رله‌مان.

ئهو پىشنیاره‌شمان وهرگرت:

المادة التاسعة: تتكون موارد الصندوق من:-

1- المساهمة السنوية التي تخصصها الحكومة من الموازنة العامة للاقليم.

2- عائدات استثمار اموال الصندوق وبيع النشاطات.

3- عائدات السلف المستردة.

4- الهبات والتبرعات والمنح بعد استحصال موافقة مجلس الوزراء اذا كانت من خارج الاقليم.

به‌پێز سهرۆکی په‌رله‌مان:

به‌كوردیش بخویننه‌وه.

به‌پێز د.رۆژان عبدالقادر دزه‌یى:

به‌پێز سهرۆکی په‌رله‌مان.

ده‌قه عه‌ره‌بیه‌که‌م له‌به‌ر ده‌سته، هه‌ول ده‌ده‌م بیکه‌مه‌وه کوردی.

مادده‌ى نۆیه‌م: داهاته‌کانى سندوق له‌مانه‌ پىک دین:

1- به‌شداری کردنى سالانه به‌و بره‌یه‌ که‌وا حکومه‌ت ته‌رخانى ده‌کات له‌ بودجه‌ى گشتى هه‌رێم.

2- قازانجى به‌ره‌مه‌هێنانى سه‌رمایه‌ى سندوق و قازانجى ئه‌و چالاکیانه‌ى که‌وا ئه‌نجامى ده‌دات.

3- وەرگرتنەۋەى قەرزەكان.

4- بەخشش و پىتاك و بەخشىن، دواى وەرگرتنى رەزامەندىيى ئەنجومەنى ۋەزىران، ئەگەر لە دەرەۋەى ھەرىم بىن.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ئىستا دەيخەمە دەنگدانەۋە، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، (3) كەس لەگەلدا نىيە، بۇ ماددەى دە، فەرموون.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى نۆيەم لە ئەسلى پرۇژەكە، كە دەبىتە ماددەى دەيەم:

ماددەى دەيەم: بەرپۆۋە چوونى كارى ئەنجومەنى بەرپۆۋەبىردنى سىندووق و مىكانىزمى بەرپۆۋەبىردنى بە پەيرەۋىكى تايبەتى دەست نىشان دەكرى.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بە عەرەبىش تكايە.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة العاشرة: يحدد سير عمل مجلس ادارة الصندوق وآلية ادارتها بنظام خاص.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كەس لەسەر ئەۋە قسەى ھەيە؟ نىيە، دەيخەمە دەنگدانەۋە، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، بۇ ماددەى يازدە.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى يازدەم: ۋەزىر بۆى ھەيە رىنمايى پىيويست دەرېكات بۇ ئاسانكارى جى بەجى كردنى حوكمەكانى ئەم ياسايە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بە عەرەبىش كەرەم بىكە.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الحادية عشرة: للوزير اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەيەكى رۇتينيە، ئىعتىيادىيە، دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، بۇ ماددەى دوازده تىكايە.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دوازدهم:

ئەم ياسايە لە رۇژنامەى فەرمى (وہقائىعى كوردستان) دا بلاؤ دەكرىتەوہو لە رۇژى (2011/1/1) ەوہ جى بەجى دەكرى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەس ھەيە لەسەر ئەو ماددەيە قسە بىكات؟ سى كەس، (سەمىرە خان، شىفان احمد، عبدالسلام بەروارى، ەمر ھەورامى)، فەرموو سەمىرە خان.

بەرپىز سەمىرە عبدالله اسماعىل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەماددەى دوازدهم، پىويستە كاتى جى بەجى كردنى ياساگە بگۆرپىت، ئەم ياسايە لە رۇژى پەسند كردنىيەوہ جى بەجى بىكرىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار شىفان احمد كەرەم بىكە.

بەرپىز شىفان احمد عبدالقادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا ئىمە لە مانگى چوارىن، مانگى چوار تەواو دەبىت و ئەم ياسايە دەرناچىت، يەئنى چوار مانگ لەم سالى دەردەچىت، ئەمە بارىكى قورس دەخەينە سەر حكومەت بەبى ئەوہ، ئىمە لە رۇژى دەرچوونىەوہ ئىعتىبارى بۇ بىكرىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لە تارىخى نەشرىەوہ دەبىت، رىزدار عبدالسلام بەروارى كەرەم بىكە.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صدىق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تاكو بېينە سى، منىش دەلئىم لە تارىخى نەشرى بىت، چونكە ميكانيزمى ئەوھىيە، ئىستا خەلكىك ھەيە خۇى تەقدىم كىردوو، ئەوھ يەك.

دووم مولاھەزەم، دەگەرپمەوھ راپۇرتى لىژنەى دارايى، تىبىنيەكى زۇر گرنگيان باس كىردوو، كە لىرە پىش ئەوھى ئىمە تەواوى بكەين، حەقە بە رەئى من يان ماددەيەك، يان لەم ماددەيە ئىشارەتى پى بكەين، لە پىرۇزەى بودجەى خەملىنراو (25) مليار دىنار.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رجائەن، وەرە سەر ماددەكە، (ينشر هذا القانون)، قەيدى نىيە، لەسەر ئەمە وەرە، پاشان دىينە سەر ئەوھى تر، فەرموو.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەروھە ئەو پارانەى تەرخان كراوھ بۇ پىرۇزەى قەرزى بچووك بە دەرجوونى ئەم ياسايە رادەگىرپت، چونكە (25) مليار دىنارمان بۇ ئەوئ ھەيە، ئىستاش ئىمە دادەنپىن.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار عمر كەرەم بكە.

بەرپىز عمر صديق محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من کران، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، لىژنەى ھاوبەش كەرەم بكە.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە كە راپۇرتەكەمان ئامادە كىرد بوو 2010 بوو، تەوھقوعى ئەوھمان دەكرد كە پىرۇزەكە پەسند بکرىت، بۇيە لە 2011/1/1 مان داناو، بەلام عادەتەن ئىعتىبارە (من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية) باشتەو زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا ئاخىر صياغەتان بخویننەوھ.

بەرپىز د.رؤزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الحادية عشرة:

ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەكوردپىش كەرەم بکەن.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دواز دەم:

ئەم ياسايە لە رۆژنامەى فەرمى وەقائىعى كوردستان بىلا و دەكرىتەو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ئىستا دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەندايە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەندا نىيە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، بۆ ئەسباب موجىبە.

بەرپىز د.رۆژان عبدالقادر دزمى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

هۆيە پىويستىەكان

ئەم سندوقە دانراو بۆ گرنگىدان بە لاوان و بەكارهيتان و بەرپوئەبەردنى وزەو تواناكانيان و يارمەتيدانيان بەشىوئەيەكى جديتەر، بۆ كەمكردنەوئەى كيشەى ئابوورىيان، لەلايەكى ديكەشەو بۆ لادانى فشارو كەمكردنەوئەى بارگرانى لەسەر شانى گەنجينەى دەولەت، كارکردن لەپىناوى گۆرپىنى ئارەزووئەكان، يان بەهرەكانى لاوان بەرەو سوود وەرگرتن لە وزەو تواناكانيان و جەخت كردن لەسەر جى بەجى كردنى پرۆژە ئابوورىيەكان و بەپى بەدەستەاتنى دارايى و بە يارمەتى سندوق.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بە عەرەبىش كەرەم بکەن.

بەرپىز عماد محمد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

الاسباب الموجبة

لقد استحدث هذا الصندوق للاهتمام بالشباب واستغلال وادارة طاقاتهم واعانتهم بجديّة اكثر للتقليل من وطأة مشاكلهم الاقتصادية، ومن جهة اخرى لرفع الضغط وتقليل الاعباء من على كاهل خزينة الدولة، والعمل على تحويل رغبات او مواهب الشباب نحو الاستفادة من طاقاتهم، والتأكيد على تنفيذ المشاريع الاقتصادية الصغيرة وحسب امكانياتهم المالية وبمعاونة من الصندوق.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەس موداخەلەى هەيە لەسەر ئەمە؟ ئەم بەرپىزانە دەيانەوئە قسە بکەن، رىزداران (كاوە محمد، شوان كەرىم، شقان احمد، شليّر محمد، سەرورە عبدالرحمن، شيلان عبدالجبار)، كەرەم بکە.

بەرپىز كاوە محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە خەتى سىيەم (كەمكردنەوئەى بارگرانى لەسەر شانى گەنجينەى دەولەت، كارکردن لەپىناوى گۆرپىنى ئارەزووئەكان)، بەراستى لەپىناوى گۆرپىنى ئارەزووئەكان نازانم، تى ناگەم ئىمە چۆن دەتوانين ئارەزوو بگۆرپين، لىرە ئارەزوو گۆرپين جوملەيەكە لەجىي خۆى نىيە بەراستى، يان نەمىنىت، يان لەپىناوى دابىن كردنى ئارەزووئەكانى تر، لىرە ئەو جوملەيە لەجىي خۆى نىيە، ئەگەر راست بكرىتەو باشە، سوپاس.